အရှင်ဉာဏိန္ဒ (စာချ)

၏

ဓာတုကထာသင်္ခေပ
သင်နည်းပြုကျမ်း

ဒက္ခိဏာရုံစာသင်တိုက်

ဖြူးမြို့

ကာယသုခစာပုံနှိပ်တိုက်

အမှတ် ၁၂၉၊ ၃၁–လမ်း၊ ရန်ကုန်မြို့ ။

၃၉။ ကောဇာ - ၁၃၅၇။ ခရစ် - ၁၉၉၅။

၂၄၄၅၅

အရှင်ဉာဏိန္ဒ (ဓာချ)

၏

ဓာတုကထာသင်္ခေပ

သင်နည်းပြကျမ်း

ဒက္ခိဏာရုံစာသင်တိုက်

ဖြူးမြို့

ကာယသုခစာပုံနှိပ်တိုက်

အမှတ် ၁၂၉၊ ၃၁–လမ်း၊ ရန်ကုန်မြို့ ။

သာသနာ - ၂၅၁၉။ ကောဇာ - ၁၃၃၇။ ခရစ် - ၁၉၇၅။

ပုံနှိပ်မှတ်တမ်း

၁။ ၁၉၉၅ – ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ၊ ပထမအကြိမ် အုပ်ရေ ၁၀၀၀ ။

ဘာသာရေးဆိုင်ရာစာပေခွင့်ပြုချက်အမှတ် (၅၁ / ၉၅) (၆)

မျက်နှာဖုံးခွင့်ပြုချက်အမှတ် (၃၇ / ၉၅) (၆)

ကွန်ပျူတာစာစီ

ကာယသုခ ကွန်ပျူတာ

အမှတ် ၁၂၉၊ ၃၁ – လမ်း၊ ရန်ကုန်မြို့ ။

ဖုန်း ၇၂၃၈၀ / ၈၁၆၅၆

ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေသူ

ဒေါ်လှမြင့် (မြဲ ၀၂၀၉၀ / မြဲ ၀၁၅၅၇) ကာယသုခပုံနှိပ်တိုက် နှင့်
စာပေတိုက်၊ အမှတ် ၁၂၉၊ ၃၁ – လမ်း၊ ရန်ကုန်မြို့က
ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေသည် ။

တန်ဖိုး ၆၀ ကျပ်

ဓာတုကထာသင်္ခေပ သင်နည်းပြကျမ်း

မာတိကာ

- ကျေးဇူးတင်လွှာ
- နိဒါနကထာ
- ရေးသားပုံအစီအစဉ်

၁။ ပထမနယ	နိဒ္ဒေသ	စာမျက်နှာ	၃ မှ ၄
၂။ ဒုတိယနယ	နိဒ္ဒေသ	စာမျက်နှာ	၅ မှ ၈
၃။ တတိယနယ	နိဒ္ဒေသ	စာမျက်နှာ	၉ မှ ၁၁
၄။ စတုတ္ထနယ	နိဒ္ဒေသ	စာမျက်နှာ	၁၂ မှ ၁၅
၅။ ပဉ္စမနယ	နိဒ္ဒေသ	စာမျက်နှာ	၁၆ မှ ၂၀
၆။ ဆဋ္ဌနယ	နိဒ္ဒေသ	စာမျက်နှာ	၂၁ မှ ၃၀
၇။ သတ္တမနယ	နိဒ္ဒေသ	စာမျက်နှာ	၃၁ မှ ၃၄
၈။ အဋ္ဌမနယ	နိဒ္ဒေသ	စာမျက်နှာ	၃၅ မှ ၃၇
၉။ နဝမနယ	နိဒ္ဒေသ	စာမျက်နှာ	၃၈ မှ ၄၁
၁၀။ ဒသမနယ	နိဒ္ဒေသ	စာမျက်နှာ	၄၂ မှ ၄၅
၁၁။ ဧကာဒသမနယ	နိဒ္ဒေသ	စာမျက်နှာ	၄၆ မှ ၄၉
၁၂။ ဒွါဒသမနယ	နိဒ္ဒေသ	စာမျက်နှာ	၅၀ မှ ၅၂
၁၃။ တေရသမနယ	နိဒ္ဒေသ	စာမျက်နှာ	၅၃ မှ ၅၄
၁၄။ စုဒ္ဒသမနယ	နိဒ္ဒေသ	စာမျက်နှာ	၅၅ မှ ၅၇

- နိဂမန ကထာ ၅၈

* * * * *

ကျေးဇူးတင်လွှာ

ဤ ကျမ်းစာ အချိန်မီပြီးစီးအောင်မြင်ရန် စီစဉ်ညွှန်ကြား ဩဝါဒပေးတော်မူသော
ဖြူးမြို့ ဒက္ခိဏာရုံစာသင်တိုက် နာယကဆရာတော်ဘုရားကြီး
အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ ဘဒ္ဒန္တ ပဏ္ဍိတ အားလည်းကောင်း၊
ဤ ကျမ်းစာ၏ ကုန်ကျစရိတ်အဝဝကို မွေးနေ့ကုသိုလ်အဖြစ် လှူဒါန်းသော
မောင်လှသန်း (Tokyo - Japan) အားလည်းကောင်း၊
ဤ ဓာတုကထာသခ်ပ သင်နည်းပြကျမ်း ပြီးစီးအောင်မြင်သည်အထိ
စေတနာ သဒ္ဓါတရားထက်သန်စွာဖြင့် အဖက်ဖက်မှ စီစဉ်ဆောင်ရွက်ပေးကြသော
ဖြူးမြို့၊ ထန်းကုန်းလမ်းနေ
ရဟန်းဒါယကာ **ဦးဟန်စိန်** နှင့် ရဟန်းဒါယိကာမ **ဒေါ်ကျင်ယုံ**
မိသားစု တို့အားလည်းကောင်း၊
ကာယသုခပုံနှိပ်တိုက်ပိုင်ရှင် **ဦးသောင်းညွှန့်** နှင့် **ဒေါ်လှမြင့်**
မိသားစုတို့အားလည်းကောင်း
ကျေးဇူးဥပကာရ အထူးတင်ရှိပါကြောင်း
မှတ်တမ်းတင်အပ်ပါသည် ။

အရှင်ဉာဏိန္ဒ (တချ)
ဒက္ခိဏာရုံစာသင်တိုက်
ဖြူးမြို့

နိဒါနကထာ

သုံးလောကထွဋ်ထား သဗ္ဗညုမြတ်စွာဘုရား၏ သာသနာတော်သုံးရပ် သန့်ရှင်းစင်ကြယ်ရေး အစွန့်ရှည်စွာ တည်တံ့ပြန့်ပွားရေးအတွက် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်အစိုးရသည် သာသနာတော်မြတ်ကြီးအား ဘက်စုံချီးမြှောက် ထောက်ပံ့လှူဒါန်း အားပေးပြီး ပရိယတ္တိဝန်ဆောင် စာချ ဆရာတော်ကြီးများအား ဘွဲ့တံဆိပ်အသီးသီး ဆက်ကပ်လိုက်သောအခါ တောရောမြို့ပါ စာသင်တိုက်များစွာ ပေါ်ထွက်လာပါသည်။

ယင်း စာသင်တိုက်များတွင် စာသင်တိုက်ကလေးများမှာ စာချဆရာတော် မလုံမလောက်ဖြစ်ပြီး အဘိဓမ္မာညဝါအတွက် အခက်ကြီး ကြုံနေကြသည်ကို ကျွန်ုပ်တို့၏ (အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတဘဒ္ဒန္တပဏ္ဍိတ) ဆရာတော်ဘုရားကြီး ကြားသိလာသောအခါ စာသင်တိုက်ကလေး များနှင့် စာသင်သားများအား ကူညီအားပေး ထောက်ပံ့လိုသော ဆန္ဒပေါ်ထွက်လာသဖြင့် (ယမကဏ္ဍ သင်္ခေပ သင်နည်းပြကျမ်း) ဟူသော အမည်ဖြင့် အဘိဓမ္မာညဝါအတွက် အခက်အခဲမရှိစေရန် စာအုပ်ရေ (၅၀၀၀) ရိုက်ပြီး ပထမငယ်အောင်မြင်သော အရှင်တို့အား တစ်ပြည်လုံး ကျောင်းအရောက် စရိတ်ငြိမ် လှူဒါန်းလိုက်ပါသည်။

ယင်း စာအုပ်ရရှိသော စာသင်သားများသည် လွန်စွာအားရကျေနပ်ကြသဖြင့် ပထမငယ်အတွက် အခက်ကြုံနေသော (ဓာတုကထာ) သင်္ခန်းစာကို ဆက်လက်ရေးသား ပေးသနားရန် တောင်းပန်ကြသောအခါ "ဓာတုကထာမှာ ဆရာအသီးသီး ရေးသားပြီး" ရှိသည်ဟုသာ အမိန့်ရှိပါသည်။

"ဓာတုကထာသင်္ခန်းစာ" ထွက်ပေါ်မလာသဖြင့် ဆရာတော်အနီး တပည့်ကြီးဖြစ်သူ အကျွန်ုပ် အရှင်ဉာဏိန္ဒထံ တောင်းပန်ပေးရန် အတန်တန်ပြောကြား စာအများအပြား ရေးသားကြသဖြင့် ဆရာတော်ကြီးအား လျှောက်ထားရာ "ငါ့ရှင်တို့ကို ငယ်စဉ်က ဆရာဟောသင်ကြားပေးထားသည့်ကို ယခုတိုင်ဆက်လက်ပြီး နိဿရည်းကျကျ ကိုယ်တိုင်ပို့ချနေကြသည်မဟုတ်လား အဲဒါ ဓာတုကထာ သင်္ခန်းစာပေါ့ကွ" ငါ့ရှင်တို့မှာ ရှိပြီးနိဿရည်းကို စာအုပ်ကြီး ရိုက်က စာသင်သားများ လိုလားကြသော ဓာတုကထာသင်္ခန်းစာ ဖြစ်တာပေါ့" ဟု ခွင့်ပြုစကား မိန့်ကြားတော်မူသဖြင့် ဆရာတော်ကြီးထံမှ ရရှိသော သင်နည်းကို အဖန်ဖန်အထပ်ထပ် ဝါဂွမ်းဖတ်သို့ အထပ်ကပ်ပြုပြင် ခေတ်နှင့်ယှဉ်ကာ အမည်မှာလည်း ဆရာ့နည်းလမ်း ဆရာ့ကျမ်းကို ဦးထိပ်ပန်ဆင်ကာ **"ဓာတုကထာသင်္ခေပ သင်နည်းပြကျမ်း"** ဟု အမည်တပ်ခါ ပထမကျမ်းစာတင်ဆက်လိုက်ပါသတည်း။

အရှင်ဉာဏိန္ဒ (စာချ)

ဒက္ခိဏာရာမရုံစာသင်တိုက်

ဖျာပုံမြို့

ရေးသားပုံအစီအစဉ်

* ဥဒ္ဒေသကို အရကောက်စာအုပ်ကြီးမှာ ကျက်မှတ်လျှင် ကိစ္စပြီးနိုင်သည် ဖြစ်သောကြောင့် လည်းကောင်း ။
* ခက်ဆစ်အဓိပ္ပာယ် အသွယ်သွယ်ကိုလည်း ဆရာအသီးသီး ရေးသားကြပြီး ဖြစ်သောကြောင့် လည်းကောင်း။

သောတုန္နယ် စာသင်ငယ်များ အသိဉာဏ်ပွားစေရန် အခြေခံဟောပုဒ် စိစစ်ထုတ်ခါ ခန္ဓာ, အာယတန, ဓါတ်, မှု မချန် ဝေဖန်ပြီးမှ ယေဘွဲ့တရား ပုဥ္ဆာကား ဤပုံ ဖြေပုံကား ဤနယ် အသွယ်သွယ်အဝဝ ဟောထုတ်ပြက ခဏမကြာ အသိဉာဏ်ရင့်မာ၍ "ဓာတုကထာ ခက်စရာမရှိ ကျယ်သည့်အရာ ဘယ်ဟာမဆို ဉာဏ်ကိုကိုယ်စား ဉာဏ်ဖြင့်သွာက ဖဝါးခြေအောက် တောင်ကြီးရောက်က ရှေ့နောက်ဝဲယာ သိစရာဟူသမျှ တိတိကျကျ သိရသလို" ကျယ်ဆိုသည့် ဓာတုကထာ ဉာဏ်ပထျာအောက် အသင့်ရောက်က သဘာဝသိစွမ် "ကျမ်းကြီးပဋ္ဌာန် ကျမ်းငယ်ဆန် ကျမ်းလတ်ဓါတုကထာ" ခက်စရာမရှိ တိတိကျကျ သိကြစေသော မေတ္တာပွား ကာ ကရုဏာဖြင့် သင်ရာသင်နည်း နိဿရည်းပြကာ ရေးသားလိုက် ရပါသတည်း ။

အရှင်ဉာဏိန္ဒ (စာချ)
ဒက္ခိဏာရုံစာသင်တိုက်
ဖြူးမြို့။

ဓာတုကထာသင်္ခေပ သင်နည်းပြကျမ်း

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

ပဌမနယ နိဒ္ဒေသ

(သင်္ဂဟော အသင်္ဂဟော)

ဟောရိုးစစ်

ဥဒ္ဒေသကို ဟောတော်မူသည်၏အခြားမဲ့၌ နိဒ္ဒေသကို ဟော- ထိုသည်လည်း ပဌမနယနိဒ္ဒေသ (ပ) စုဒ္ဒသမနယနိဒ္ဒေသ အားဖြင့် (၁၄) ပါး - ထိုတွင် ပဌမနယဟော - ထိုသည်လည်း အဗ္ဘန္တရမာတိကာနိဒ္ဒေသ - ဗာဟိရမာတိကာ နိဒ္ဒေသ အားဖြင့် (၂) ပါ ထိုတွင် အဗ္ဘန္တရကိုဟော ထိုသည်လည်း ခန္ဓာဒိနိဒ္ဒေသ, ဖဿသတ္တကရာသိနိဒ္ဒေသ အားဖြင့် (၂) ပါ - ထိုတွင် ခန္ဓာဒိနိဒ္ဒေသကိုဟော ထိုသည်လည်း ခန္ဓနိဒ္ဒေသ - အာယတနနိဒ္ဒေသ အစရှိသောအားဖြင့် (၁၅) ပါ - ထိုတွင် ခန္ဓနိဒ္ဒေသကိုဟော ထိုသည်လည် - ဘေဒ + အဘေဒ အားဖြင့် (၂) ပါ - ထိုတွင် ဘေဒကိုဟော- ထိုသည်လည်း - သုဒ္ဓ, ကေမ္မုလာဒိ အားဖြင့် (၂) ပါ ... ထိုတွင် သုဒ္ဓကိုဟော ထိုသည်လည်း ရူပက္ခန္ဓသုဒ္ဓ- အစရှိသောအားဖြင့် (၅) ပါ ... ထိုတွင် ရူပက္ခန္ဓသုဒ္ဓ ကိုဟော ... ထိုသည်လည်း သင်္ဂဟိတ + အသင်္ဂဟိတ အားဖြင့် (၂) ပါ - ထိုတွင် သင်္ဂဟိတ ကိုဟော ... ထိုသည်လည်း ပုစ္ဆာ + ဝိသဇ္ဇနာ အားဖြင့် (၂) ပါ ထိုတွင် ပုစ္ဆာကိုဟော ... ထိုသည်လည်း ခန္ဓာကရိုဏ်နေသော ပုစ္ဆာ - အာယတနကရိုဏ်းနေသော ပုစ္ဆာ-ဓါတ်ကရိုဏ် နေသော ပုစ္ဆာအားဖြင့် (၃) ပါ ထိုတွင် ခန္ဓာကရိုဏ်နေသော ပုစ္ဆာကိုဟော ဟောဟန်ကာ - ရူပက္ခန္ဓော ကတိဟိ ခန္ဓေဟိ သင်္ဂဟိတော ဟူသည်တည်း။

ဓာတုကထာတုတ်လှမ်းချိုးရေးသားတော်မူသည့်မှာ

ပဌမသူ့အသည်းမှာ - မှတ်ဘွယ်နည်း မခက်ပါ - မာတိကာကာလေဝ -

ဟောကြလေရာ - ဆိုသည့်အတိုင်း

ဥဒ္ဒေသမာတိကာ၌ ဟောခဲ့သည့်အတိုင်း ခန္ဓာ - အာယတန မါတ်ဖွဲ့၍ ပဌမနယမှာ ဟောရပါသည်၊

တူသည်ဆို၍ ကျော်လွှား မသွားပါနှင့် ပါဠိတော် သဘောကျသွားမှာ လည်းအောင် လေ့လာ သင်ကြား ရပါမည်။

သင်္ဂဟိတ + အသင်္ဂဟိတကြိယာ နှစ်ပါးတို့၏ လိင် - ဝစ် ကာရန် ဟိုမှာ ဟောပုဒ်၏ လိင်- ဝစ်- ကာရန် တို့သို့လိုက်၍ ဟော ရပါမည်။

ဟောပုဒ်သည် "ပုလ္လိင်ကေဝုစ်ဖြစ်က" သင်္ဂဟိတော ။
ဟောပုဒ်သည် "ပုလ္လိင် ဗဟုဝုစ်ဖြစ်က" သင်္ဂဟိတာ ။

ပုံစံကား = ရူပက္ခန္ဓော ကတိဟိ သင်္ဂဟိတော ။
ပဉ္စက္ခန္ဓာ ကတိဟိ သင်္ဂဟိတာ ။

ဟောပုဒ်သည် "နပုလ္လိင်ကေဝုစ်ဖြစ်က" သင်္ဂဟိတံ ။
ဟောပုဒ်သည် "နပုလ္လိင်ဗဟုဝုစ်ဖြစ်က" သင်္ဂဟိတာနိ ။

ပုံစံကား = စက္ခာယတနံကတိဟိ သင်္ဂဟိတံ၊ ဒွါဒသာယတနာနိ ကတိဟိသင်္ဂဟိတာနိ
(စတ္တာရိသစ္စာနိ ကတိဟိ သင်္ဂဟိတာနိ)

ဟောပုဒ်သည် "ဣတ္ထိလိင် ကေဝုစ်ဖြစ်က" သင်္ဂဟိတာ ။
ဟောပုဒ်သည် "ဣတ္ထိလိင် ဗဟုဝုစ်ဖြစ်က" သင်္ဂဟိတာ ။

ပုံစံကား = စက္ခုဓါတု ကတိဟိ သင်္ဂဟိတာ ။
အဋ္ဌာရသဓါတုယော ကတိဟိ သင်္ဂဟိတာ။ ။

စသည်ဖြင့် လိင် - ဝုစ်ကို သတိထား၍ ဟောပါလေ ။
ကေမူလာဒိ၌ ရှေ့ပုဒ်များကို မူလီသွတ်၍ မဟောရပါ ။
အပြောအထူးမရှိသောကြောင့် ဖြစ်သည်။

မှတ်ချက် ။ ။ ဤမျှညွှန်ပြလျှင် ပဌမနယကို လွယ်ကူစွာ ဟောနိုင်ပါတော့မည်။

ဒုတိယနယ – နိဒ္ဒေသ

(သင်္ဂဟိတေန အသင်္ဂဟိတံ)

ဤဒုတိယ နယ၌ ခန္ဓာတူ – အာယတနကွဲ– ဓါတ်ကွဲ။
တနည်း – ခန္ဓာတူ – အာယတနတူ – ဓါတ်ကွဲ – တရားများကိုသာ ဟောပါသည်။
နီယံ – **စိတ်လည်းတစ်ချို့၊ ရုပ်တစ်ချို့၊ ဟောဘို့ဒုတိယာ ။**
စိတ်လုံး , ရုပ်လုံး၊ ရုပ်နာမ်လုံး။ – မသုံးဒုတိယာ ။

ဟူသည်နှင့်အညီ ရုပ်တစ်ချို့ – စိတ်တစ်ချို့သာရသော ပုဒ်မျိုးကိုသာ ဟောသည်။
ရုပ်ကုန် – စိတ်ကုန် ရသောပုဒ်နှင့်၊ စေတသိက် – နိဗ္ဗာန်ကိုရသော ပုဒ်များကို မဟောပါ။
ဩ – သု – သတ္တ – ဝိညာဏ – သုံး၀ ဒုတိမြဲ။
ဟူသည်နှင့်အညီ ဤဒုတိယနယတွင် ပါဝင်သော ပုဒ်များမှာ

၁။ ဩဠာရိကရုပ်	(၁) ပုံ ။
၂။ သုခုမရုပ်	(၁) ပုံ ။
၃။ ဩဠာရိက – သုခုမအရော	(၁) ပုံ ။
၄။ သတ္တဝိညာဏဓါတ်	(၁) ပုံ ။

ယေစွဲဆောင်ပုဒ်

၁။ **ဩဠာရိကာ – ဟောသောအခါ – သေသာရုပ်ကုန်စွဲ ။**
၂။ **ရုပ်သုခုမာ – ဟောသောအခါ – ဩဠာရိကာစွဲ ။**
၃။ **သုခုမောဠာ – ရောသောအခါ – ဩဠာရိက ကိုသာစွဲ ။**
၄။ **သတ္တဝိညာဏ် – ဟောတဲ့ပြန် ကြွင်းဆဝိညာဏ်စွဲ ။**

ဒုတိယ နယ အကျဉ်း ဆောင်ပုဒ်

စ – ဖေါ – စ – ဣ – အ – အ – သ – ဥ –

ဟောပုဒ် – စက္ခာယတနေန ယေဓမ္မာ ခန္ဓသင်္ဂဟေန သင်္ဂဟိတာ ။
အာယတနသင်္ဂဟေန အသင်္ဂဟိတာ၊ ဓါတုသင်္ဂဟေန အသင်္ဂဟိတာ ။
ပုစ္ဆာ – တေဓမ္မာကတိဟိခန္ဓေဟိ၊ ကတိဟာယတနေဟိ၊ ကတိဟိဓာတူဟိ၊ အသင်္ဂဟိတာ ။
ဝိသဇ္ဇနာ– တေဓမ္မာစတူဟိခန္ဓေဟိ၊ ဒွီဟာယတနေဟိ၊ အဋ္ဌဟိဓါတူဟိ၊ အသင်္ဂဟိတာ ။

F. 3A

သင်နည်းမှတ်ချက်

ရှေ့ဦးစွာ ဟောပုဒ်၏အရဖြစ်သော တရားကိုယ်ကို ခန္ဓာ – အာယတန – ဓါတ်တို့ဖြင့် ပိုင်နိုင်စွာ သဘောပေါက်အောင် လေ့လာထား ပါ။

ထို့နောက် ယေဓွဲအရတရားနှင့် ဟောပုဒ်အရ တရားတို့ ခန္ဓာ – အာယတန – ဓါတ် တူ, မတူ လေ့လာပါ။

လေ့လာပြီးတူလျှင် – ဟောပုဒ်၏ ခန္ဓာဖြင့် သင်္ဂဟိတ – ဟောပုဒ်၏ အာယတနဖြင့် သင်္ဂဟိတ– ဟောပုဒ်၏ ဓါတ်ဖြင့် သင်္ဂဟိတ ။

မတူလျှင် – ဟောပုဒ်၏ခန္ဓာ – အာယတန – ဓါတ်တို့ဖြင့် အသင်္ဂဟိတဟု မှတ်ပါ။

သင်္ဂဟိတေန အသင်္ဂဟိတံ ဟုဟောလျှင်

အသင်္ဂဟိတံ ဟူသောနောက်ပုဒ်ဖြင့် ကတိဟိခန္ဓေဟိ – ကတိဟာယတနေဟိ – ကတိဟိ ဓါတူဟိအသင်္ဂဟိတံ ဟု ပုစ္ဆာထုတ် ။

အသင်္ဂဟိတေန သင်္ဂဟိတံ ဟုဟောလျှင်

သင်္ဂဟိတ ဟူသော နောက်ပုဒ်ဖြင့် ကတိဟိခန္ဓေဟိ – ကတိဟာယတနေဟိ – ကတိဟိ ဓါတူဟိ သင်္ဂဟိတံ ဟု ပုစ္ဆာထုတ်ပါ။

ပုစ္ဆာအားလျော်စွာ – ယေဓွဲတရားကို ခန္ဓာ – အာယတန – ဓါတ် တို့ဖြင့် ရေတွက်ပြီး အဖြေထုတ်ပါ။

ဤနည်းကို ပိုင်နိုင်လျှင် ဆိုင်ရာနယ အားလျော်စွာ လွယ်ကူပါလိမ့်မည်။

သင်ယူပုံနမူနာ

စက္ခာယတနေနယေဓမ္မာ ဤဟောပုဒ်၌ တရားကိုယ်မှာစက္ခုပသာဒရုပ်ဖြစ်သည်။

ယင်းစက္ခုပသာဒသည် ရူပက္ခန္ဓာ – စက္ခာယတန – စက္ခုဓါတ်ဖြစ်သည်။

ယေဓွဲတရားမှာ

(ဝိညာဏ်ရိကာ – ဟောသော မဓါ – သေသာရုပ်ကုန်စွဲ) ဟူသော ဆောင်ပုဒ်အရ

ယေဓမ္မာ၊ အကြင်စက္ခာယတနကြဉ်သော ရုပ်သတ္တဝိသတို့ကို ဟုစွဲပါ ။

ယင်းနောက် ၎င်းတရားကို့သည် ရူပက္ခန္ဓာ – စက္ခာယတနကြဉ်သော ဩဠာရိကာယတန (၉) [illegible] ဓမ္မာယတန စက္ခုဓါတ်ကြဉ်ဩဠာရိကဓါတ် (၉) ပါး ဓမ္မဓါတ် တို့ဖြစ်သည်။

[illegible] ဟောပုဒ်နှင့် [illegible] တူပြီ အာယတန – ဓါတ်တို့ကွဲပါသည်။

[illegible] ပါဠိတော်ကို အနက်ပေးလျှင်

[illegible] ယေဓမ္မာ၊ အကြင်စက္ခာယတနကြဉ်သော ရုပ်သတ္တဝိသတို့ကို။

ခန္ဓသင်္ဂဟေန၊ ရူပက္ခန္ဓာဟူသော ရေတွက်ခြင်းဖြင့်၊ ဝါ – ရူပက္ခန္ဓာ၏အဖြစ်ဟု ဆိုအပ်သော ရေတွက်ကြောင်းဖြင့်။ သင်္ဂဟိတာ၊ ရေတွက်အပ်ကုန်၏။ အာယတနသင်္ဂဟေန၊ စက္ခာယတနဟူသော ရေတွက်ခြင်းဖြင့်။ ဝါ– စက္ခာယတန၏အဖြစ်ဟု ဆိုအပ်သော ရေတွက်ကြောင်းဖြင့်။ အသင်္ဂဟိတာ၊ မရေတွက်အပ်ကုန်။ ဓါတုသင်္ဂဟေန၊ စက္ခုဓါတ်ဟူသော ရေတွက်ခြင်းဖြင့်။ ဝါ – စက္ခုဓါတ်၏ အဖြစ်ဟုဆိုအပ်သော ရေတွက်ကြောင်းဖြင့်။ အသင်္ဂဟိတာ၊ မရေတွက်အပ်ကုန် ။

ဤနယ၌ သင်္ဂဟိတေန အသင်္ဂဟိတံ ဖြစ်၍ ပုစ္ဆာထုတ်ရာမှာ – တေဝမ္ဟာကတိဟိ ခန္ဓေဟိ – ကတိဟာယတနေဟိ – ကတိဟိဓါတူဟိ အသင်္ဂဟိတာ ဟု ပုစ္ဆာထုတ်ပါ။

တေဝမ္ဟာ၊ ထိုစက္ခာယတနကြဉ်သော ရုပ်သတ္တဝီသတို့ကို။ ကတိဟိ၊ ကုန်သော။ ခန္ဓေဟိ၊ တို့ဖြင့်။ ကတိဟိ၊ ကုန်သော။ အာယတနဟိ၊ တို့ဖြင့်။ ကတိဟိ၊ ကုန်သော။ ဓါတူဟိ၊ တို့ဖြင့်။ အသင်္ဂဟိတာ၊ မရေတွက်အပ်ကုန်သနည်း။ ဣတိပုစ္ဆာယံ၊ ဤသို့အမေးတော်သည့်။ သတိ၊ ရှိသော် ။

တေစွဲတရားကို ပုစ္ဆာအားလျော်စွာ ဖြေရမည်ဖြစ်သောကြောင့်

စက္ခာယတနကြဉ်သော ရုပ်သတ္တဝီသမှာ –

နာမက္ခန္ဓာ (၄) ပါး၊ စက္ခာယတန မနာယတန – ဟူသော အာယတန (၂) ပါး၊ စက္ခုဓါတ်– သတ္တဝိညာဏဓါတ် ဟူသော ဓါတ် (၈) ပါး တို့ဖြင့် မရေတွက်ရသောကြောင့်

တေဝမ္ဟာ စတူဟိခန္ဓေဟိ၊ ဒွိဟာယတနေဟိ၊ အဋ္ဌဟိဓါတူဟိ၊ အသင်္ဂဟိတာ ။

တေဝမ္ဟာ၊ တို့ကို။ စတူဟိ၊ ကုန်သော။ ခန္ဓေဟိ၊ နာမက္ခန္ဓာတို့ဖြင့်။ ဒွိဟိ၊ ကုန်သော။ အာယတနေဟိ၊ စက္ခာယတန – မနာယတန – တို့ဖြင့်။ အဋ္ဌဟိ၊ ကုန်သော။ ဓါတူဟိ၊ စက္ခုဓါတ် – သတ္တဝိညာဏဓါတ်တို့ဖြင့်။ အသင်္ဂဟိတာ၊ မရေတွက်အပ်ကုန်။ ဣတိဝိသဇ္ဇနာ၊ သည့်။ ဟောတိ၊ ၏။

စက္ခာတယနကိုနည်းမှီ၍ ပါဠိတော်အပြည့်အစုံထုတ်ပြီ စည်းမျည်းအတိုင်း အနက်ပေး၍ ဟောပါလေ။ လွယ်ကူပါလိမ့်မည်။

ဖေါ – ဖောဋ္ဌဗ္ဗာယတနေန ယေဝမ္ဟာ

(ယေဝမ္ဟာ = အကြင်ပထဝီ – တေဇော – ဝါယော – ဟုဆိုအပ်သော ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ ကြဉ့်သော ရုပ်ပဉ္စဝီသတို့ကို) ခန် – ၁။ သင်္ဂဟိတာ။ အာ = ၁။ ဓာ = ၁။ အသင်္ဂဟိတာ။

တေဝမ္ဟာ – ခန် = ၄။ အာ = ၂။ ဓာ = ၈ = အသင်္ဂဟိတာ။

စ = စက္ခုဝိညာဏဓာတုယာ ယေဝမ္ဟာ

ယေဝမ္ဟာ (အကြင်စက္ခုဝိညာဏဓါတ်ကြဉ်သော ဆဝိညာဏဓါတ်တို့ကို) ခန် = ၁။ သင်္ဂဟိတာ ။

အာ = ၁ = ဓါ = ၁ ။ အသင်္ဂဟိတာ ။

တေဝမ္ဟာ = ခန် = ၄ ။ အာ = ၁၁ ။ ဓါ = ၁၂။ အသင်္ဂဟိတာ။

ဣ = ဣတ္ထိန္ဒြိယေန ယေမဓွာ

ယေဓမ္မာ (အကြင်ဩဠာရိကရုပ် ဒွါဒသတို့ကို) ခန် = ၁။ သင်္ဂဟိတာ ။ အာ = ၁ ။
ဓါ = ၁ ။ အသင်္ဂဟိတာ ။
တေဓမ္မာ = ခန် = ၄ ။ အာ = ၂ ။ ဓါ = ၈ ။ အသင်္ဂဟိတာ ။

အ = အသညာဘဝေန ယေဓမ္မာ

ယေဓမ္မာ (အကြင်ရူပါရုံကြည်သော ဩဠာရိကရုပ်ကောဒသ တို့ကို) ခန် = ၁ ။ သင်္ဂဟိတာ ။
အာ = ၂ ။ ဓါ = ၂ ။ အသင်္ဂဟိတာ ။
တေဓမ္မာ = ခန် = ၄ ။ အာ ၃ ။ ဓါ = ၉ ။ အသင်္ဂဟိတာ ။

အ = အနိဒဿနသပ္ပဋိဃေဟိဓမ္မေဟိ ယေဓမ္မာ

ယေဓမ္မာ (အကြင် ရူပါရုံ – သုခုမရုပ်သောဠသတို့ကို) ခန် = ၁ ။ သင်္ဂဟိတာ ။
အာ = ၉ ။ ဓါ = ၉ ။ အသင်္ဂဟိတာ ။
တေဓမ္မာ = ခန် = ၄ ။ အာ = ၁၀ ။ ဓါ = ၁၆။ အသင်္ဂဟိတာ။

သ = သပ္ပဋိဃေဟိဓမ္မေဟိ ယေဓမ္မာ

ယေဓမ္မာ (အကြင် သုခုမရုပ်သောဠသတို့ကို) ခန် = ၁ ။ သင်္ဂဟိတာ ။
အာ = ၁၀ ။ ဓါ = ၁၀ ။ အသင်္ဂဟိတာ ။
တေဓမ္မာ = ခန် = ၄ ။ အာ = ၁၁ ။ ဓါ = ၁၇ ။ အသင်္ဂဟိတာ ။

ဥ = ဥပါဒါဓမ္မေဟိ ယေဓမ္မာ

ယေဓမ္မာ (အကြင် ပထဝီ – တေဇော – ဝါယော ဟုဆိုအပ်သော မဟာဘုတ် (၃) ပါးတို့ကို)
ခန် = ၁ ။ သင်္ဂဟိတာ ။ အာ = ၁၀ ။ ဓါ = ၁၀ ။ အသင်္ဂဟိတာ ။
တေဓမ္မာ = ခန် = ၄ ။ အာ = ၁၁ ။ ဓါ = ၁၇ ။ အသင်္ဂဟိတာ ။

မှတ်ချက်။ ။ ဤဥပါဒါဓမ္မေဟိ ယေဓမ္မာပုဒ်၌ – ဩဠာရိက + သုခုမ အရောဖြစ်၍ ပထဝီ + တေဇော+ ဝါယော တို့ကိုသာ ယေစွဲထားသည်။

ဒုတိယ နယ နိဒ္ဒေသ ပြီး၏။

တတိယ နယ နိဒ္ဒေသ

(အသင်္ဂဟိတေန သင်္ဂဟိတံ)

ဤတတိယနယ၌ ခန္ဓာကွဲ - အာယတနတူ - ဓါတ်တူ တရားမျိုးကို ဟောပါသည်။

"ဓမ္မာယတန၊ တစ်စိတ်ရ၊ ဟောပြတတိယာ" = ဟူသည်နှင့်အညီ ဓမ္မာယတန တစ်စိတ်ရသော ပုဒ်မျိုးကိုသာ ဟောပါသည်။

ဆောင် - ဝေ၊ သဉ်၊ သင်၊ သု၊ နိဗ္ဗာန်၊ ဟု ဟောမူငါးပုဒ်သာ ။

၁။ ဝေဒနက္ခန္ဓာ	(၁) ပုံ ။
၂။ သညက္ခန္ဓာ	(၁) ပုံ ။
၃။ သင်္ခါရက္ခန္ဓာ	(၁) ပုံ ။
၄။ သုခုမရုပ်	(၁) ပုံ ။
၅။ နိဗ္ဗာန်	(၁) ပုံ ။

ယေစွဲဆောင်ပုဒ်

ဟောပုဒ်ကိုကြဉ်၊ အကြွင်းပင်၊ ယေလျှင်စွဲဆိုရာ ။

ယေစွဲ တေစွဲ ကိန်းသေနည်း

ဝေ၊ သဉ်၊ သင်၊ နိ၊ ဣ ဟူသော ဟောပုဒ်တို့တွင် တစ်ပုဒ်ပုဒ်ကို ဟောလျှင် ကျန်သောပုဒ်များကို ယေစွဲပါ။

(ဥပမာ - ဝေဒနာကိုဟောလျှင် - ကျန် သညာ၊ သင်္ခါရ၊ သုခုမရုပ်၊ နိဗ္ဗာန် တို့ကိုစွဲပါ။)

ဒိ - ဟောလျှင် ကျန် ဝေဒနာ၊ သညာ၊ နိဗ္ဗာန် တို့ကို စွဲပါ ။

ဈာ - ဟောလျှင် ကျန် သညာ၊ သုခုမရုပ်၊ နိဗ္ဗာန် တို့ကိုစွဲပါ ။

စေ - ဟောလျှင် ကျန် သုခုမရုပ်၊ နိဗ္ဗာန် တို့ကိုစွဲပါ ။

စိ - ဟောလျှင် ကျန် နိဗ္ဗာန်ကို စွဲပါ ။

သင်နည်းမှတ်ချက်

ဝေဒနက္ခန္ဓေနယေမှော ဤဟောပုဒ်၌ - တရားကိုယ်မှာ - "ဝေဒနာ" စေတသိက်ဖြစ်သည်။ ယင်းဝေဒနာစေတသိက်ကို - ဝေဒနက္ခန္ဓာ၊ ဓမ္မာယတန၊ ဓမ္မဓါတ်ဟု မှတ်ပါ။

ယေစွဲတရားမှာ - (ဟောပုဒ်ကိုကြဉ်၊ အကြွင်းပင်၊ ယေလျှင်စွဲဆိုရာ) ဟူသော ဆောင်ပုဒ်အရ - ဟောပုဒ်ဖြစ်သော - ဝေဒနာကိုကြဉ်၍ သညာ၊ သင်္ခါ၊ သုခုမရုပ်၊ နိဗ္ဗာန် တို့ဖြစ်သည်။

ဟောပုဒ်နှင့် ယေစွဲတရား ခန္ဓာ၊ အာယတန၊ ဓါတ်တို့ တူ, မတူ စိစစ်သောအခါ ခန္ဓာသာကွဲ၍ အာယတန၊ ဓါတ် တို့တူနေသောကြောင့် ခန္ဓာကွဲ အာယတနတူ ဓါတ်တူ ဖြစ်သည်။

ထို့ကြောင့် ပါဠိတော် အပြည့်အစုံ ထုတ်၍ ရေးဦးအံ့ ။

တတိယ နယ အကျဉ်း ဆောင်ပုဒ်

ဝေ၊ သဉ်၊ သင်၊ နိ၊ ဣ၊ ဓိ၊ ရူ၊ စေ၊ စိ ဟူသော ဤ (၉) ပုဒ်ကိုလည်း သိထားရမည်။

ဝေ = ဝေဒနက္ခန္ဓေန ယေဓမ္မာ

ဟောပုဒ် – ဝေဒနက္ခန္ဓေနယေဓမ္မာ ခန္ဓသင်္ဂဟေန အသင်္ဂဟိတာ၊
အာယတနသင်္ဂဟေနသင်္ဂဟိတာ၊ ဓါတုသင်္ဂဟေန သင်္ဂဟိတာ ။

ပုစ္ဆာ – တေဓမ္မာကတိဟိခန္ဓေဟိ ကတိဟာယတနေဟိ၊ ကတိဟိဓါတူဟိ သင်္ဂဟိတာ ။

ဝိသဇ္ဇနာ – တေဓမ္မာအသင်္ခတံခန္ဓတောဌပေတွာ တီဟိခန္ဓေဟိ ၊
ဧကေနာယတနေန၊ ဧကာယဓါတုယာ သင်္ဂဟိတာ ။

မှတ်ချက် – ဝိသဇ္ဇနာ၌ – နိဗ္ဗာန်ပါလျှင် “အသင်္ခတံခန္ဓတောဌပေတွာ” ဟု သုံးရမည် ။

အနက် – ဝေဒနက္ခန္ဓေန၊ သည်။ ယေဓမ္မာ၊ အကြင်သညာ။ သင်္ခါရ၊ သုခုမရုပ်၊ နိဗ္ဗာန်တို့ကို။ ခန္ဓသင်္ဂဟေန၊ ဝေဒနက္ခန္ဓာဟူသော ရေတွက်ခြင်းဖြင့်။ အသင်္ဂဟိတာ၊ မရေတွက်အပ်ကုန်။ အာယတနသင်္ဂဟေန၊ ဓမ္မာယတန ဟူသော ရေတွက်ခြင်းဖြင့်။ သင်္ဂဟိတာ၊ ရေတွက်အပ်ကုန်၏။ ဓာတုသင်္ဂဟေန၊ ဓမ္မဓါတ်ဟူသော ရေတွက်ခြင်းဖြင့်။ သင်္ဂဟိတာ၊ ရေတွက်အပ်ကုန်၏။ တေဓမ္မာ၊ ထိုသညာ၊ သင်္ခါရ၊ သုခုမရုပ်၊ နိဗ္ဗာန်တို့ကို။ ကတိဟိ၊ ကုန်သော။ ခန္ဓေဟိ၊ တို့ဖြင့်။ ကတိဟိ၊ ကုန်သော။ အာယတနေဟိ၊ တို့ဖြင့်။ ကတိဟိ၊ကုန်သော။ ဓါတူဟိ၊ တို့ဖြင့်။ သင်္ဂဟိတာ၊ ရေတွက်အပ်ကုန်သနည်း။ ဣတိပုစ္ဆာယံ၊ သည်။ သတိ၊ သော်။

တေဓမ္မာ၊ ထိုသညာ၊ သင်္ခါရ၊ သုခုမရုပ်၊ နိဗ္ဗာန်တို့ကို။ အသင်္ခတံ၊ နိဗ္ဗာန်ကို။ ခန္ဓတော၊ မှ။ ဌပေတွာ၊ ၍။ ဝါ – လွတ်၍။ တီဟိ၊ ကုန်သော။ ခန္ဓေဟိ၊ ရူပက္ခန္ဓာ၊ သညက္ခန္ဓာ၊ သင်္ခါရက္ခန္ဓာတို့ဖြင့်။ ဧကေန၊ သော။ အာယတနေန၊ ဓမ္မာယတနဖြင့်။ ဧကာယ၊ သော။ ဓါတုယာ၊ ဓမ္မဓါတ်ဖြင့်။ သင်္ဂဟိတာ၊ ကုန်၏။ ဣတိဝိသဇ္ဇနာ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

မှတ်ချက် – ဝေဒနက္ခန္ဓာကို နည်းမှီး၍ ကျန်ဟောပုဒ်တရာ မျှ ကိုလည်း ပါဠိတော်အပြည့်အစုံထုတ်၍ အောက်ပါအတိုင်း အသီးသီး ယှေစ္စွဲ၍ ဟောပါလေ။

	ဟောပုဒ်	ယှေစ္စွဲတရား
၁။	သညာက္ခန္ဓေန ယှေမ္မာ	(ဝေဒနာ၊ သင်္ခါရ၊ သုခုမရုပ်၊ နိဗ္ဗာန်)
၂။	သင်္ခါရက္ခန္ဓေန ယှေမ္မာ	(ဝေဒနာ၊ သညာ၊ သုခုမရုပ်၊ နိဗ္ဗာန်)
၃။	နိရောဓသစ္စေန ယှေမ္မာ	(ဝေဒနာ၊ သညာ၊ သင်္ခါရ၊ သုခုမရုပ်)
၄။	ဣတ္ထိန္ဒြိယေန ယှေမ္မာ	(ဝေဒနာ၊ သညာ၊ သင်္ခါရ၊ နိဗ္ဗာန်)
၅။	ဇီဝိတိန္ဒြိယေန ယှေမ္မာ	(ဝေဒနာ၊ သညာ၊ နိဗ္ဗာန်)
၆။	ဈာနေန ယှေမ္မာ	(သညာ၊ သုခုမရုပ်၊ နိဗ္ဗာန်)
၇။	စေတသိကေဟိဓမ္မေဟိ ယှေမ္မာ	(သုခုမရုပ်၊ နိဗ္ဗာန်)
၈။	စိတ္တသဟဘူဟိဓမ္မေဟိ ယှေမ္မာ	(နိဗ္ဗာန်)

မှတ်ချက် – နိဗ္ဗာန်တစ်ခုသာရသောပုဒ်မျိုး၌ ("ကေဟိစိခန္ဓေဟိအသင်္ဂဟိတာ") ထည့်၍ ဆိုရပါမည်။

တတိယနယ နိဒ္ဒေသ ပြီး၏။

စတုတ္ထနယ နိဒ္ဒေသ

(သင်္ဂဟိတေန သင်္ဂဟိတံ)

ဤစတုတ္ထနယ၌ ခန္ဓာတူ - အာယတနတူ - ဓါတ်တူ - တရားမျိုးကို ဟောပါသည်။

"သင် - ဝေ - သု - သဒ် - လေးဘုံမှတ် - ဟောလတ်စတုတ္ထာ"

ဟူသည်နှင့်အညီ

၁။ သင်္ခါရက္ခန္ဓာ (၅၀) တစ်ပုံ ။
၂။ ဝေဒနိန္ဒြေ (၅) ပါး တစ်ပုံ ။
၃။ သုခုမရုပ် (၁) ပုံ ။
၄။ ပရိဒေဝစိတ္တဇဝိပ္ပလ္လာသသဒ္ဒ၊ အပရိဒေဝစိတ္တဇသဒ္ဒ + ဥတုဇသဒ္ဒ (၃) ပါး တစ်ပုံ။

ယေစွဲဆောင်ပုဒ်

ဟောပုဒ်ကိုကြည့် - မိမိပင် - စွဲချင်ပ, ယေမှာ ။
ဒုယေကိုကား - ဟောပုဒ်အား - စွဲငြားမြဲမကွာ ။

ဟောပုံထူးခြားချက်

ယေဓမ္မာဟူသော ကံပုဒ်ကို တေဟိဓမ္မေဟိ ဟု ကတ္တားပြန်၍ ဟောထားသောကြောင့် "ပဌမယေ/ဒုတိယယေ" ဟု ယေ နှစ်မျိုး တွေ့ရမည်။

"ယေ" ဟူသော အနိယအစွဲကို "တေ" ဟူသောနိယတ်က အမြဲစွဲရသောကြောင့် တေ အစွဲကို အထူ မရေးတော့ပြီ။ ပဌမ ယေ အတိုင်း စွဲပါ။

သင်နည်းမှတ်ချက်

သမုဒယသစ္စေန ယေဓမ္မာ၌ သမုဒယ သစ္စာ တရားကိုယ်ကား လောဘဖြစ်သည်။ ယင်းလောဘသည် သင်္ခါရက္ခန္ဓာ - ဓမ္မာယတန - ဓမ္မဓါတ် ဖြစ်သည်။

ယေစွဲတရားမှာ " ဟောပုဒ်ကိုကြည့် - မိမိပင် - စွဲချင်ပယေမှာ" ဟူသည်နှင့် အညီ ဟောပုဒ် သမုဒယကြဉ်သင်္ခါရက္ခန္ဓာ (၄၉) ခုဖြစ်၏။

ဟောပုဒ်နှင့် ယေစွဲတရား - ခန္ဓာ -အာယတန - ဓါတ် တို့တူနေသောကြောင့်

သမုဒယသစ္စေန၊ သည်။ ယေဓမ္မာ၊ အကြင်သမုဒယသစ္စာကြဉ်သော သင်္ခါရက္ခန္ဓာ (၄၉) ခုတို့ကို။ ခန္ဓသင်္ဂဟေန၊ သင်္ခါရက္ခန္ဓာဟူသော ရေတွက်ခြင်းဖြင့်။ သင်္ဂဟိတာ၊ ကုန်၏။ အာယတနသင်္ဂဟေန၊ ဓမ္မာတယန ဟူသော ရေတွက်ခြင်းဖြင့်။ သင်္ဂဟိတာ၊ ကုန်၏။ ဓာတုသင်္ဂဟေန၊ ဓမ္မဓါတ်ဟူသော ရေတွက်ခြင်းဖြင့်။ သင်္ဂဟိတာ၊ ကုန်၏။

တေဟိဓမ္မေဟိ ဟူသောပုဒ်သည် “ပဌမ ယေဓမ္မာ” ဟူသော ကံပုဒ်ကို ကတ္တားပြန်ထားသောကြောင့် “ပဌမ ယေဓမ္မာ” အစွဲအတိုင်း အနက်ပေးပါ။

တေဟိဓမ္မေဟိ၊ ထိုသမုဒယသစ္စာကြဉ်သော သင်္ခါရက္ခန္ဓာ (၄၉) ခုတို့သည်။

“ဒုယေကိုကား – ဟောပုဒ်အား – စွဲငြား မြဲမကွာ” ဟု ဆိုသောကြောင့်

ဒုတိယ ယေဓမ္မာအရ – ဟောပုဒ်ဖြစ်သော သမုဒယသစ္စာကို စွဲရမည်။

ယေဓမ္မာ၊ အကြင်သမုဒယသစ္စာတို့ကို။ ခန္ဓသင်္ဂဟေန၊ သင်္ခါရက္ခန္ဓာဟူသော ရေတွက်ခြင်းဖြင့်။ သင်္ဂဟိတာ၊ ကုန်၏။ အာယတနသင်္ဂဟေန၊ ဓမ္မာယတန ဟူသော ရေတွက်ခြင်းဖြင့်။ သင်္ဂဟိတာ၊ ကုန်၏။ ဓါတုသင်္ဂဟေန၊ ဓမ္မဓါတ်ဟူသော ရေတွက်ခြင်းဖြင့်။ သင်္ဂဟိတာ၊ ကုန်၏။

အထူးမှတ်ချက်

ကရိဏ်းပုဒ်များသည် ကတ္တားပုဒ်၏ အကူအညီဖြစ်သောကြောင့် ကတ္တားပုဒ်၏ ခန္ဓာ+ အာယတန– ဓါတ် တို့ဖြင့် သင်္ဂဟိတ + အသင်္ဂဟိတ အရာဌာနအားလျော်စွာ ဖြေဆိုရမည်ဟု အမြဲမှတ်ထားပါလေ။

(အခြေပြုစာသင်သားအတွက်ဖြစ်၍ အကျယ်မရေးတော့ပြီ)

ဤစတုတ္ထနယကား “ သင်္ဂဟိတေန သင်္ဂဟိတံ ”ဖြစ်၍ နောက်ပုဒ်ဖြင့် ပုစ္ဆာ ထုတ်ရမည်ဖြစ်သောကြောင့် တေဓမ္မာ ကတိဟိခန္ဓေဟိ ကတိဟာယတနေဟိ ကတိဟိဓါတူဟိသင်္ဂဟိတာ။ (အနက်လွယ်ပြီ)

ဝိသဇ္ဇနာ – တေဓမ္မာ၊ ထိုသမုဒယသစ္စာတို့ကို။ ဧကေန၊ သော။ ခန္ဓေန၊ သင်္ခါရက္ခန္ဓာဖြင့်။ ဧကေန၊ သော။ အာယတနေန၊ ဓမ္မာယတနဖြင့်။ ဧကာယ၊ သော။ ဓာတုယာ၊ ဓမ္မဓါတ်ဖြင့်။ သင်္ဂဟိတာ၊ ကုန်၏။ ဣတိဝိသဇ္ဇနာ၊ သည်၊ ဟောကိ၊ ၏။

စတုတ္ထနယ အကျဉ်းဆောင်ပုဒ်

ဤစတုတ္ထနယ၌ **သ – မ – ဣ – သု – ပ** ဟူသော အကျဉ်းဆောင်ပုဒ်ကိုလည်း သိအပ်၏။

ပါဠိတော်အပြည့်အစုံ

ဟောပုဒ် – သမုဒယသစ္စေန ယေဓမ္မာ ခန္ဓသင်္ဂဟေန သင်္ဂဟိတာ၊ အာယတန သင်္ဂဟေန သင်္ဂဟိတာ၊ ဓါတုသင်္ဂဟေန သင်္ဂဟိတာ။

ကတ္တားပြန် – တေဟိ ဓမ္မေဟိ ယေဓမ္မာ ခန္ဓသင်္ဂဟေန သင်္ဂဟိတာ။ အာယတန သင်္ဂဟေန သင်္ဂဟိတာ။ ဓါတုသင်္ဂဟေန သင်္ဂဟိတာ။

ပုစ္ဆာ – တေဓမ္မာ ကတိဟိခန္ဓေဟိ ကတိဟာယတနေဟိ ကတိဟိဓါတူဟိ သင်္ဂဟိတာ။

ဝိသဇ္ဇနာ – တေဓမ္မာ ဧကေနခန္ဓေန ဧကေနာယတနေန ဧကာယဓါတုယာ သင်္ဂဟိတာ။

အမှာ – သင်နည်းမှာကြည့်၍ အနက်ပေးပြီး။ သမုဒယ သစ္စာ အတိုင်း ပါဠိအပြည့်အစုံထုတ်၍ ဟောပါလေ။

မှတ်ချက် – ပုစ္ဆာပါဠိအနက်ကား သိသာထင်ရှားသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ အရကောက်စာအုပ်ကြီးမှာ သုံးရက် ၂ လေးရက်ဖြင့် အပြီး ရေးသား ထားသောကြောင့်လည်းကောင်း – ပုစ္ဆာပါဠိအနက်မပါသည်ကို သတိထားပြီး ဟောပုဒ်တိုင်း ပုစ္ဆာပါဠိ + အနက်ဖြည့်စွက်၍ ဟောပါလေ။

မ = မဂ္ဂသစ္စေန ယေဓမ္မာ

ဟောပုဒ် – မဂ္ဂသစ္စေန ယေဓမ္မာ (မဂ္ဂသစ္စာကြဉ်သခ်ါရက္ခန္ဓာ – ၅၀)
ခန် = ၁ ။ အာ = ၁ ။ ဓါ = ၁ ။ သင်္ဂဟိတာ ။

ကတ္တားပြန် – တေဟိဓမ္မေဟိ ယေဓမ္မာ (မဂ္ဂသစ္စာ)
ခန် = ၁ ။ အာ = ၁ ။ ဓါ = ၁ ။ သင်္ဂဟိတာ ။

ဝိသဇ္ဇနာ – တေဓမ္မာ (ထိုမဂ္ဂသစ္စာတို့ကို)
ခန် = ၁ ။ အာ = ၁ ။ ဓါ = ၁ ။ သင်္ဂဟိတာ ။

ဣ = ဣတ္ထိန္ဒြိယေန ယေဓမ္မာ

ဟောပုဒ် – ဣတ္ထိန္ဒြိယေန ယေဓမ္မာ (ဣတ္ထိန္ဒြေကြဉ်သုခုမရုပ် ပန္နရသ)
ခန် = ၁ ။ အာ = ၁ ။ ဓါ = ၁။ သင်္ဂဟိတာ ။

ကတ္တားပြန် – တေဟိဓမ္မေဟိ ယေဓမ္မာ (ဣတ္ထိန္ဒြေ)
ခန် = ၁ ။ အာ = ၁ ။ ဓါ = ၁ ။ သင်္ဂဟိတာ ။

ဝိသဇ္ဇနာ – တေဓမ္မာ၊ (ထိုဣတ္ထိန္ဒြေတို့ကို)
ခန် = ၁ ။ အာ = ၁ ။ ဓါ = ၁ ။ သင်္ဂဟိတာ ။

F. 5B

သု = သုခိန္ဒြိယေန ယေဝမ္မာ

ဟောပုဒ် – သုခိန္ဒြိယေန ယေဝမ္မာ (သုခိန္ဒြေကြဉ်ဝေဒနိန္ဒြေ – ၄– ပါးတို့ကို)
ခန္ဓ = ၁ ။ အာ = ၁ ။ ဓါ = ၁။ သင်္ဂဟိတာ ။

ကတ္တားပြန် – တေဟိဓမ္မေဟိ ယေဝမ္မာ (သုခိန္ဒြေ)
ခန္ဓ = ၁ ။ အာ = ၁ ။ ဓါ = ၁ ။ သင်္ဂဟိတာ ။

ဝိသဇ္ဇနာ – တေဓမ္မာ၊ (ထိုသုခိန္ဒြေတို့ကို)
ခန္ဓ = ၁ ။ အာ = ၁ ။ ဓါ = ၁ ။ သင်္ဂဟိတာ ။

ပ = ပရိဒေဝေန ယေဝမ္မာ

ဟောပုဒ် – ပရိဒေဝေန ယေဝမ္မာ (ပရိဒေဝစိတ္တဇသဒ္ဒ + ဥတုဇသဒ္ဒ)
ခန္ဓ = ၁ ။ အာ = ၁ ။ ဓါ = ၁။ သင်္ဂဟိတာ ။

ကတ္တားပြန် – တေဟိဓမ္မေဟိ ယေဝမ္မာ (ပရိဒေဝစိတ္တဇဝိပ္ပလ္လာသသဒ္ဒ)
ခန္ဓ = ၁ ။ အာ = ၁ ။ ဓါ = ၁ ။ သင်္ဂဟိတာ ။

ဝိသဇ္ဇနာ – တေဓမ္မာ၊ (ထိုပရိဒေဝစိတ္တဇဝိပ္ပလ္လာသသဒ္ဒတို့ကို)
ခန္ဓ = ၁ ။ အာ = ၁ ။ ဓါ = ၁ ။ သင်္ဂဟိတာ ။

စတုတ္ထ နယ ပြီး၏။

ပဉ္စမနယ နိဒ္ဒေသ
(အသင်္ဂဟိတေန အသင်္ဂဟိတံ)

ဤပဉ္စမနယ၌ ခန္ဓာကွဲ - အာယတနကွဲ - ဓါတ်ကွဲ တရားမျိုးကို မေးပါသည်။

ဤပဉ္စမနယ၌ စာသင်သားများ ခက်ခဲသည်ဟု ငြီးတွားကြ၍ မငြီးတွားရန် တရားပုံနှင့် ယှဉ်လက်ာ အပြည့်အစုံ ရေးပါမည်။

သု - ဩ - ဝေဒနာ - စိတ်ဝိညာ - လေးဖြာပဉ္စမ ဟူသည်နှင့် အညီ

ဤပဉ္စမနယ၌ -

၁။ သုခုမရုပ် (၁) ပုံ
၂။ ဩဠာရိကရုပ် (၁) ပုံ
၃။ ဝေဒနာ၊ သညာ၊ သင်္ခါရ၊ နိဗ္ဗာန် (၁) ပုံ
၄။ စိတ်တစ်ခုယုတ်ကိုးဆယ် (၁) ပုံ

ယှဉ်စွဲဆောင်ပုဒ်များ

၁။ **ရူ, ဟောလျှင်၊ စိတ်ကိုပင်၊ နောက်တွင် ရုပ်, ဝေ စွဲ ။**
၂။ **ဝေ, ဟောပုဒ်မှာ၊ ဩ,စိတ်သာ၊ ဝေသာ နောက်ယှဉ်စွဲ ။**
၃။ **ဝိ, ဟောသောခါ၊ ရုပ်, ဝေသာ၊ စိတ်မှာနောက်ယှဉ်စွဲ ။**
၄။ **စ, ဟောလျှင်၊ ဝေ, စိတ်ပင်၊ ဩတွင်နောက်ယှဉ်စွဲ ။**
၅။ **သ, ဟောသောအခါ၊ ဝေကိုသာ၊ နောက်မှာ ဩ, စိတ်စွဲ ။**
၆။ **အ, ဟောလျှင်၊ ဩကိုပင်၊ နောက်တွင် ဝေ, စိတ်စွဲ ။**

အထူးမှတ်ချက် - ဝေ - ဟုဆိုသော်လည်း ဝေဒနာတစ်ခုကိုသာ မယူရ၊ ဝေဒနာ၊ သညာ၊ သင်္ခါရ၊ နိဗ္ဗာန် လေးပါးလုံးကိုယူရမည်။ ကျေညက်အောင် အရကျက်ထားပါလေ။

သင်နည်းမှတ်ချက်

ရူပက္ခန္ဓေန ယှဉ်မွာ၌ ရူပက္ခန္ဓာကား - ရုပ်အဋ္ဌဝီသတည်း။ ထိုရုပ်အဋ္ဌဝီသသည် ရူပက္ခန္ဓာ ဩဠာရိကာယတန (၁၀) ပါ၊ ဓမ္မာယတန - ဩဠာရိကဓါတ် (၁၀) ပါ၊ ဓမ္မဓါတ်တို့တည်း ။

ယှဉ်မွာ၌ ယှဉ်စွဲတရားကား - (ရူဟောလျှင် - စိတ်ကိုပင် - နောက်တွင်ရုပ်ဝေစွဲ) ဟူသည်နှင့်အညီ ယှဉ်မွာအရ အကြင်စိတ်တစ်ခုယုတ် (၉၀) တို့ကို ဟု စွဲရမည်။

ယင်း တရားတို့သည် ဝိညာဏက္ခန္ဓာ - မနာယတန - သတ္တဝိညာဏဓါတ်တို့ဖြစ်၍ ဟောပုဒ်နှင့် ယှဉ်စွဲတရား ခန္ဓာ - အာယတန - ဓါတ် တို့ကွဲနေသည်ကို တွေ့ရပေမည်။

စည်းကမ်းမှာ – ဟောပုဒ်နှင့် ယှဉ်တွဲတရားတူလျှင် သင်္ဂဟိတ၊ မတူလျှင် အသင်္ဂဟိတ၊ ဟု ညွှန်ပြထားသောကြောင့် အာ လုံးအသင်္ဂဟိတဟု မှတ်ပါ။ ယင်း အသင်္ဂဟိတမှာလည်း ဟောပုဒ်၏ ခန္ဓာ– အာယတန – ဓါတ် တို့ဖြင့် အသင်္ဂဟိတဟု မှတ်ရမည်။

တစ်နည်း: ခန္ဓသင်္ဂဟေနစသော ကရိဏ်းပါဌ်သည် ရူပက္ခန္ဓေနဟူသော ကတ္တားပုဒ်၏ ကရိဏ်းတို့ ဖြစ်သောကြောင့်

ရူပက္ခန္ဓေန ယေဓမ္မာခန္ဓသင်္ဂဟေန အသင်္ဂဟိတာ၊ အာယတန သင်္ဂဟေန အသင်္ဂဟိတာ၊ ဓာတုသင်္ဂဟေန အသင်္ဂဟိတာ။ ဟူသောပါဌ်ကိုအနက်ပေးလျှင် ရူပက္ခန္ဓေန၊ သည်။ ယေဓမ္မာ၊ အကြင်စိတ်တစ်ခုယုတ် (၉၀) တို့ကို။ ခန္ဓသင်္ဂဟေန၊ ရူပက္ခန္ဓာဟူသော ရေတွက်ခြင်းဖြင့်။ အသင်္ဂဟိတာ၊ မရေတွက်အပ်ကုန်။ အာယတနသင်္ဂဟေန၊ ဩဠာရိကာယတန (၁၀) ပါး မမ္မာယတနဟူသော ရေတွက်ခြင်း ဖြင့်။ အသင်္ဂဟိတာ၊ ကုန်။ ဓာတုသင်္ဂဟေန၊ ဩဠာရိကဓာတ် (၁၀) ပါ ဓမ္မဓါတ်ဟူသော ရေတွက်ခြင်း ဖြင့်။ အသင်္ဂဟိတာ၊ ကုန်။

"တေဟိဓမ္မေဟိ ယေဓမ္မာ" ဟု ကတ္တား ပြန်ရမည်။

တေဟိဓမ္မေဟိ ဟူသော ကတ္တာသည် **ပဌမပေ**ါ်ကို ဖွဲ့ရမည်ဖြစ်၍ တေဟိဓမ္မေဟိ၊ ထိုစိတ်တစ်ခုယုတ် (၉၀) တို့သည် ဟု ဖွဲ့ပါ။ ယင်း ကတ္တာပုဒ်အရ – ဝိညာဏက္ခန္ဓာ၊ မနာယတန – သတ္တဝိညာဏဓါတ်တို ဖြစ်သည်ဟု မှတ်ထားပါ။

(ရှုဟောလျှင် – စိတ်ကိုပင် – နောက်တွင် ရပ်ပေထွဲ) ဟူသော ယှဉ်တွဲဆောင်ပုဒ်အရ – တေဟိဓမ္မေဟိ ယေဓမ္မာ၌ ယေဓမ္မာအရ ရုပ် – ဝေဒနာ – သညာ – သင်္ခါရ – နိဗ္ဗာန် တို့ကိုဖွဲ့ရမည်။

ယင်းတရားတို့၏ ခန္ဓာ – အာယတန – ဓါတ်တို့မှာ ရူပက္ခန္ဓာ၊ ဝေဒနက္ခန္ဓာ၊ သညက္ခန္ဓာ၊ သင်္ခါရက္ခန္ဓာ – ဩဠာရိကာတယန (၁၀) ပါ၊ ဓမ္မာယတန – ဩဠာရိကဓါတ် (၁၀) ပါ၊ ဓမ္မဓါတ် တို့ဖြစ်၍။

ကတ္တာပုဒ်နှင့် ယှဉ်တွဲတရား ခန္ဓာ၊ အာယတန – ဓါတ် တို့မတူသောကြောင့် ကတ္တာပုဒ်၏အရ ခန္ဓာ – အာယတန – ဓါတ် တို့ဖြင့် မရေတွက်ရပါ။

တို့ကြောင့် တေဟိဓမ္မေဟိ ယေဓမ္မာ ခန္ဓသင်္ဂဟေန အသင်္ဂဟိတာ၊ အာယတန သင်္ဂဟေန အသင်္ဂဟိတာ၊ ဓာတုသင်္ဂဟေန အသင်္ဂဟိတာ။

အနက်ပေး: တေဟိဓမ္မေဟိ၊ ထိုစိတ်တစ်ခုယုတ် (၉၀) တို့သည်။ ယေဓမ္မာ၊ အကြင် ရုပ် – ဝေဒနာ – သညာ – သင်္ခါရ – နိဗ္ဗာန် တို့ကို။ ခန္ဓသင်္ဂဟေန၊ ဝိညာဏက္ခန္ဓာဟူသော ရေတွက်ခြင်း ဖြင့်။ အသင်္ဂဟိတာ၊ ကုန်အံ့။

အနက်ပေး အာယတနသင်္ဂဟေန၊ မနာယတနဟူသော ရေတွက်ခြင်းဖြင့်။ အသင်္ဂဟိတာ၊ မရေတွက်အပ်ကုန်။ ဓာတုသင်္ဂဟေန၊ သတ္တဝိညာဏဓာတ် ဟူသော ရေတွက်ခြင်းဖြင့်။ အသင်္ဂဟိတာ၊ မရေတွက်အပ်ကုန်။

ပုစ္ဆာမှာ "အသင်္ဂဟိတေန အသင်္ဂဟိတံ" ဖြစ်၍ နောက်ပုဒ်ဖြင့် ပုစ္ဆာထုတ်ရမည် ဖြစ်သောကြောင့် တေဓမ္မာကတိဟိခန္ဓေဟိ၊ ကတိဟာယတနေဟိ၊ ကတိဟိဓာတူဟိ အသင်္ဂဟိတာ ဖြစ်သည်။ (အနက်သိသာပြီ)

အဖြေမှာ **"ပယောကိုမှတ် – ခန် အာ ဓာတ် – ဖွဲ့ပြ ဖြေထုတ်ပါ"** ဆိုသည့်အတိုင်း ပထမယေစွဲတရားကို ခန္ဓာ – အာယတန – ဓာတ် တို့ဖွဲ့၍ အဖြေထုတ်ပါလေ။

ဝိသဇ္ဇနာ တေဓမ္မာ ဧကေနခန္ဓေန ဧကေနာယတနေန သတ္တဟိဓာတူဟိ အသင်္ဂဟိတာ။

အနက်ပေး တေဓမ္မာ၊ ထိုရုပ် – ဝေဒနာ – သညာ – သင်္ခါရ – နိဗ္ဗာန်တို့ကို။ ဧကေန၊ သော။ ခန္ဓေန၊ ဝိညာဏက္ခန္ဓာဖြင့်။ ဧကေန၊ သော။ အာယတနေန၊ မနာယတနဖြင့်။ သတ္တဟိ၊ ကုန်သော။ ဓာတူဟိ၊ ဝိညာဏဓာတ်တို့ဖြင့်။ အသင်္ဂဟိတာ၊ ကုန်။ ဣတိဝိသဇ္ဇနာ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။

ပဥ္စမနယ အကျဉ်းဆောင်ပုဒ်

ဤပဥ္စမနယ၌ **ရူ – ဝေ – ဝိ – စ – သ – အ** ဟူသော အကျဉ်းဆောင်ပုဒ်ကိုလည်း သိအပ်၏။

ပါဠိတော်အပြည့်အစုံ

ရူ – ရူပက္ခန္ဓေန ယေဓမ္မာ

ဟောပုဒ် – ရူပက္ခန္ဓေန ယေဓမ္မာ၊ ခန္ဓသင်္ဂဟေန အသင်္ဂဟိတာ၊ အာယတနသင်္ဂဟေန အသင်္ဂဟိတာ။ ဓာတုသင်္ဂဟေန အသင်္ဂဟိတာ။

ကတ္တားပြန် – တေဟိဓမ္မေဟိ ယေဓမ္မာ ခန္ဓသင်္ဂဟေန အသင်္ဂဟိတာ၊ အာယတန သင်္ဂဟေန အသင်္ဂဟိတာ၊ ဓာတုသင်္ဂဟေန အသင်္ဂဟိတာ။

ပုစ္ဆာ – တေဓမ္မာကတိဟိခန္ဓေဟိ၊ ကတိဟာယတနေဟိ၊ ကတိဟိဓာတူဟိ အသင်္ဂဟိတာ။

ဝိသဇ္ဇနာ – တေဓမ္မာ ဧကေနခန္ဓေန၊ ဧကေနာယတနေန၊ သတ္တဟိဓာတူဟိ အသင်္ဂဟိတာ။

အမှာ – **ဟောပုဒ်တိုင်း ပါဠိအပြည့်အစုံထုတ်၍ ဟောပါလေ။**

ဝေ = ဝေဒနက္ခန္ဓေန ယေဓမ္မာ

ဟောပုဒ် – ဝေဒနက္ခန္ဓေန ယေဓမ္မာ (ဿဠာရိကရုပ်ဒွါဒသ – ဝိညာဏက္ခန္ဓာ)

ခန် = ၁ ။ အာ = ၁ ။ ဓါ = ၁ ။ အသင်္ဂဟိတာ ။

ကတ္တားပြန် – တေဟိဓမ္မေဟိ ယေဓမ္မာ (ဝေဒနာ၊ သညာ၊ သင်္ခါရ၊ နိဗ္ဗာန်)

ဝိသဇ္ဇနာ – တေဓမ္မာ (ဝေဒနာ၊ သညာ၊ သင်္ခါရ၊ နိဗ္ဗာန်)

ခန် = ၂ ။ အာ = ၁၁ ။ ဓါ = ၁၇ ။ အသင်္ဂဟိတာ။

ဝိ = ဝိညာဏက္ခန္ဓေန ယေဓမ္မာ

ဟောပုဒ် – ဝိညာဏက္ခန္ဓေန ယေဓမ္မာ (ရုပ်၊ ဝေဒနာ၊ သညာ၊ သင်္ခါရ၊ နိဗ္ဗာန်)

ခန် = ၁ ။ အာ = ၁ ။ ဓါ = ၇ ။ အသင်္ဂဟိတာ ။

ကတ္တားပြန် – တေဟိဓမ္မေဟိ ယေဓမ္မာ (ဝိညာဏက္ခန္ဓာ)

ဝိသဇ္ဇနာ – တေဓမ္မာ (ဝိညာဏက္ခန္ဓာ)

ခန် = ၄ ။ အာ = ၁၁ ။ ဓါ = ၁၁ ။ အသင်္ဂဟိတာ။

စ = စက္ခာယတနေန ယေဓမ္မာ

ဟောပုဒ် – စက္ခာယတနေန ယေဓမ္မာ (နာမက္ခန္ဓာ (၄) ပါး နိဗ္ဗာန်)

ခန် = ၁ ။ အာ = ၁ ။ ဓါ = ၁ ။ အသင်္ဂဟိတာ ။

ကတ္တားပြန် – တေဟိဓမ္မေဟိ ယေဓမ္မာ (ဿဠာရိကရုပ်ဒွါဒသ)

ဝိသဇ္ဇနာ – တေဓမ္မာ (ဿဠာရိကရုပ်ဒွါဒသ)

ခန် = ၄ ။ အာ = ၂ ။ ဓါ = ၈ ။ အသင်္ဂဟိတာ။

သ = နာမရူပပစ္စယာသဠာယတနေန ယေဓမ္မာ

ဟောပုဒ် - နာမရူပပစ္စယာသဠာယတနေန ယေဓမ္မာ (အနက်ထူး)

နာမရူပပစ္စယာ၊ နာမ်ရုပ်ဟူသောအကြောင်းကြောင့်။ သမ္ဘဝေန၊ ဖြစ်သော။ သဠာယတနေန၊ သည်။ ဝါ အဇ္ဈတ္တိကာယတန (၆) ပါးသည်။ ယေဓမ္မာ၊ (ဝေဒနာ၊ သညာ၊ သင်္ခါရ၊ နိဗ္ဗာန်)

ခန် = ၂ ။ အာ = ၆ ။ ဓါ = ၆ ။ အသင်္ဂဟိတာ ။

ကတ္တားပြန် - တေဟိဓမ္မေဟိ ယေဓမ္မာ (ဩဠာရိကရုပ်ဒွါဒသ၊ ဝိညာဏက္ခန္ဓာ)

ဝိသဇ္ဇနာ - တေဓမ္မာ (ဩဠာရိကရုပ်ဒွါဒသ၊ ဝိညာဏက္ခန္ဓာ)

ခန် = ၃ ။ အာ = ၁ ။ ဓါ = ၁ ။ အသင်္ဂဟိတာ။

အ = အရူပဘဝေန ယေဓမ္မာ

ဟောပုဒ် - အရူပဘဝေန ယေဓမ္မာ (ဩဠာရိကရုပ်ဒွါဒသ)

ခန် = ၄ ။ အာ = ၂ ။ ဓါ = ၂ ။ အသင်္ဂဟိတာ ။

ကတ္တားပြန် - တေဟိဓမ္မေဟိ ယေဓမ္မာ (ဝေဒနာ၊ သညာ၊ သင်္ခါရ၊ စိတ်၊ နိဗ္ဗာန်)

ဝိသဇ္ဇနာ - တေဓမ္မာ (ဝေဒနာ၊ သညာ၊ သင်္ခါရ၊ စိတ်၊ နိဗ္ဗာန်)

ခန် = ၁ ။ အာ = ၁၀ ။ ဓါ = ၁၀ ။ အသင်္ဂဟိတာ ။

မှတ်ချက် - ပုစ္ဆာကားသိသာ၍ မရေးသော်လည်း ဟောပုဒ်တိုင်း ပါဠိအပြည့်အစုံဆို၍ အနက်ပေးပါ။

ပဌမနယ နိဒ္ဒေသ ပြီး၏။

ဆင်္ဂနယ နိဒ္ဒေသ

(သမ္ပယောဂေါ + ဝိပ္ပယောဂေါ)

ဤနယ၌ ဟောသည့်ပုဒ်များ

ရုပ်နိဗ္ဗာန်နာမ် – မရောမှန် – ဟောရန်ဆင်္ဂမှာ ။

ရုပ်နိဗ္ဗာန်နာမ် – ရောယှက်ပြန်လည်း – ဝိညာဏ်တစ်ချို့ ။

စေတစ်ချို့ – ဟောဘို့ ဆင်္ဂမှာ ။

ဟူသည်နှင့်အညီ

သက်သက်သောရုပ်, နိဗ္ဗာန်, နာမက္ခန္ဓာ။ ရုပ်နိဗ္ဗာန်နှင့်ရောသော ဝိညာဏဓါတ်တစ်စိတ်။ စေတသိက်ခန္ဓာတစ်စိတ်ရသော ပုဒ်မျိုးကို ဟောပါသည်။

သမ္ပယုတ်သဘော

နာမက္ခန္ဓာ၊ ချင်းချင်းရ – မှတ်ကြသမ္ပယုတ် ။

သမ္ပယောဂ၊ လက္ခဏာလေး၊ ညီတုံရေး၊ သိရေးသမ္ပယုတ် ။

ဓာတ် – ကာ – ဘုံ – သံ – တူခဲ့ပြန် – မှတ်ရန်သမ္ပယုတ် ။

ဝိပ္ပယုတ်သဘော

နိဗ္ဗာန်နှင့်နာမ် – ရုပ်နှင့်နာမ် – ဧကန်ဝိပ္ပယုတ် ။

စိတ်ဓါတ်ခုနစ် – ချင်းချင်းဖြစ် – စင်စစ်ဝိပ္ပယုတ် ။

ဝိညာဏ်ဓါတ်စု – ဟောကြွင်းမှု – ဓါတုဝိပ္ပယုတ် ။

မညီလက္ခဏာ – ဘူ ၊ ဓာ ၊ ကာ – သန္တာဝိပ္ပယုတ် ။

(ဘူမိဝိပ္ပယုတ်၊ ကာလဝိပ္ပယုတ်၊ ဓာတိဝိပ္ပယုတ် – သန္တာန ဝိပ္ပယုတ်)

သမ္ပယုတ် + ဝိပ္ပယုတ်မှလွတ်သောတရား

နိဗ္ဗာန်နှင့်ရုပ်၊ ရုပ်ချင်းရုပ်၊ သမ္ပယုတ်ဝိပ္ပယုတ်မဆိုရာ ။

ဝေဒနာ၊ သညာ၊ သင်္ခါရာ၊ ဝိညာဏ်မယှဉ် – ချင်းချင်းကိုတုတ် ။

သမ္ပယုတ် ဝိပ္ပယုတ် မဆိုရာ။

၂၄၄၁၁

ဤဆဌနယ၏ စည်းမျဉ်းမှာ

ဟောပုဒ်နှင့်ယှဉ်သောတရား – မယှဉ်သောတရားများကို ရှေးဦးစွာရှာပါ။

ရှာပြီးလျှင် ယှဉ်သောတရားဘက်က အပြည့်အစုံရသော ခန္ဓာ၊ အာယတန၊ ဓါတ် တို့ကို ရှေးဦးစွာ သမ္ပယုတ်ထုတ်ပါ။

အပြည့်အစုံမရသော – သင်္ခါရက္ခန္ဓာ – ဓမ္မာယတန – ဓမ္မဓါတ်– တစ်စိတ်ရသောတရား တို့ကို နောက်မှ ကေဟိစိ သမ္ပယုတ်ထုတ်ပါ။

မယှဉ်သောတရား၌လည်း အပြည့်အစုံရသော ခန္ဓာ၊ အာယတန၊ ဓါတ် တို့ကို ရှေးဦးစွာ ဝိပ္ပယုတ် ထုတ်ပါ။

အပြည့်အစုံမရသော သင်္ခါရက္ခန္ဓာ၊ ဓမ္မာယတန၊ ဓမ္မဓါတ် တစ်စိတ်ရသောတရား တို့ကို နောက်မှ ကေဟိစိ ဝိပ္ပယုတ်ထုတ်ပါ။

ယှဉ် မယှဉ်ရှာနည်း

စိတ်၏ယှဉ်ဘက်တရားကိုရှာလျှင် စေတသိက်ကိုသာ တွေ့ရမည် ။

စေတသိက်၏ ယှဉ်ဘက်တရားကိုရှာလျှင် စိတ်ကို ပထမတွေ့ရမည် ။

၎င်းနောက် ယင်းစိတ်မှတဖန်ယှဉ်နိုင်သော စေတသိက်များကို ဒုတိယတွေ့ရမည် ။

ဟောပုဒ်ကိုချန်၍ ကျန်သောတရားများသည် ဟောပုဒ်နှင့် သမ္ပယုတ်များ ဖြစ်ကြသည် ။

သင်္ခါရက္ခန္ဓာတစ်စိတ် – ဓမ္မာယတန၊ ဓမ္မဓါတ် တစ်စိတ်ရသောတရား တို့ကို ကေဟိစိ ထုတ်ရမည်ဟု သတိထားပါလေ ။

ဟောပုံ စည်းမျဉ်းအရ

ရူပက္ခန္ဓောကတိဟိ ခန္ဓေဟိ စသော ဟောပုဒ်၌ – ရူပက္ခန္ဓာနှင့် ယှဉ်သောတရား + မယှဉ်သောတရား ရှာလျှင် (**နိဗ္ဗာန်နှင့်နာမ်၊ ရုပ်နှင့်နာမ်၊ ကေန်ဝိပ္ပယုတ်**) ဟူသော ဆောင်ပုဒ်အရ ယှဉ်သောတရားမရှိ။

မယှဉ်သောတရားမှာ – စိတ်၊ စေတသိက် တို့ဖြစ်သည်။

ယင်းစိတ်၊ စေတသိက် တို့ကို ခန္ဓာ စသည်ဖွဲ့လျှင် – နာမက္ခန္ဓာလေးပါး၊ မနာယတန၊ ဓမ္မာယတနတစ်စိတ်၊ သတ္တဝိညာဏဓါတ်၊ ဓမ္မဓါတ်တစ်စိတ် တို့ဖြစ်သည်။

မှတ်ချက် ။ တစ်စိတ်ဆိုသည်မှာ ဓမ္မာယတနထိုက်သော စေတသိက် (၅၂) သုခုမရုပ်သော၌သနိဗ္ဗာန် အကုန် မပါဝင်၍ တစ်စိတ်ဟု ဆိုပါသည်။ ဤနည်းအတိုင်းစီစစ်ပြီးမှ ပါဠိတော်ထုတ်၍ အနက်ပေးပါလေ။

ဆဋ္ဌနယအကျဉ်းဆောင်ပုဒ်

ရူ ၊ ဝေ ၊ ဝိ ။ စ ၊ သ ၊ သု ။ ဥ ၊ ဖ ၊ ရူ ။ အ ၊ ဣ ၊ ရျာ ။
အ ၊ သု ၊ အ ။ ဝိ ၊ နေ ၊ အ ။ သ၊ အ ၊ အ ၊ စေ ။
ဤ (၂၂) ပါးသော အကျဉ်းဆောင်ပုဒ်ကိုလည်း သိပါလေ။

ပါဠိတော်ဟောပုံ

ရူ – ရူပက္ခန္ဓော

ရူပက္ခန္ဓော ကတိဟိခန္ဓေဟိ ကတိဟာယတနေဟိ ကတိဟိဓာတူဟိသမ္ပယုတ္တောတိ နတ္ထိ ။
ကတိဟိဝိပ္ပယုတ္တော စတူဟိခန္ဓေဟိ၊ ဧကေနာယတနေန၊ သတ္တဟိဓာတူဟိဝိပ္ပယုတ္တော ။
ဧကေနာယတနေန၊ ဧကာယဓာတုယာ ကေဟိစိ ဝိပ္ပယုတ္တော ။

အနက်ပေး – ရူပက္ခန္ဓော၊ သည်။ ကတိဟိ၊ အဘယ်မျှကုန်သော။ ခန္ဓေဟိ၊ တို့နှင့်။ ကတိဟိ၊ ကုန်သော။ အာယတနေဟိ၊ တို့နှင့်။ ကတိဟိ၊ ကုန်သော။ ဓာတူဟိ၊ တို့နှင့်။ သမ္ပယုတ္တော၊ ယှဉ်သနည်း။ ဣတိပုစ္ဆာယံ၊ သည်။ သဟိ၊ သော်။ သမ္ပယုတ္တော၊ ယှဉ်သောတရားသည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ ဣတိဝိသဇ္ဇနာ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။
ကတိဟိ၊ ကုန်သော။ ခန္ဓေဟိ၊ တို့နှင့်။ ကတိဟိ၊ ကုန်သော။ အာယတနေဟိ၊ တို့နှင့်။ ကတိဟိ၊ ကုန်သော။ ဓာတူဟိ၊ တို့နှင့်။ ဝိပ္ပယုတ္တော၊ မယှဉ်သနည်း ။ ဣတိပုစ္ဆာယံ၊ သည်။ သတိ၊ ရှိသော်။ စတူဟိ၊ ကုန်သော။ ခန္ဓေဟိ၊ နာမက္ခန္ဓာတို့နှင့်။ ဧကေန၊ တစ်ပါးသော။ အာယတနေန၊ မနာယတနနှင့်။ သတ္တဟိ၊ ကုန်သော။ ဓာတူဟိ၊ ဝိညာဏဓာတ်တို့နှင့်။ ဝိပ္ပယုတ္တော၊ မယှဉ်။ ဧကေန၊ သော။ အာယတနေန၊ ဓမ္မာယတနနှင့်။ ဧကာယ၊ သော။ ဓာတုယာ၊ ဓမ္မဓာတ်နှင့်။ ကေဟိစိ၊ ဓမ္မာယတန + ဓမ္မဓာတ်၌အကျုံးဝင်သော စေတသိက် ဒွေပညာသဟု ဆိုအပ်သော အချို့ကိုနှင့်။ ဝိပ္ပယုတ္တော၊ မယှဉ်။ ဣတိဝိသဇ္ဇနာ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။

အမှာ – ဤရူပက္ခန္ဓနိဒ္ဒေသတစ်ပုဒ်ကို သဘောတရားနှင့်တကွ အရကျက်ထားလျှင် ဆဋ္ဌနယ တစ်ခုလုံး လွယ်ကူစွာ ဟောနိုင်ပါလိမ့်မည်။

ဝေ = ဝေဒနက္ခန္ဓာ
ဝေဒနာကား စေတသိက်ဖြစ်၍ နှစ်ကြိမ်ရှာပုံ

ဝေဒနာနှင့်ယှဉ်သော တရားကား = စိတ် (၈၉) ဖြစ်သည်။
၎င်းစိတ် (၈၉) ခုနှင့် ယှဉ်သော စေတသိက်ကား = စေ (၅၂) ဖြစ်သည်။
မယှဉ်သောတရားကား = ရုပ် (၂၈) ခု နိဗ္ဗာန်တို့ဖြစ်သည်။
ဝေဒနက္ခန္ဓာ ကတိဟိ (ပ) သမ္ပယုတ္တောတိ (ခန် = ၃ ။ အာ = ၁ ။ ဓါ = ၇ ။ သမ္ပယုတ္တော)
အာ = ၁ ။ ဓါ = ၁ ။ ကေဟိစိ (ဝေဒနာကြဉ် စေ = ၅၁) သမ္ပယုတ္တော ။
ကတိဟိခန္ဓေဟိ (ပ) ဝိပ္ပယုတ္တော (ခန် = ၁ ။ အာ = ၁၀ ။ ဓါ = ၁၀ ။ ဝိပ္ပယုတ္တော)
အာ = ၁ ။ ဓါ = ၁ ။ ကေဟိစိ (သုခုမရုပ်၊ နိဗ္ဗာန်) ဝိပ္ပယုတ္တော ။

ဝိ = ဝိညာဏက္ခန္ဓာ

စိတ် (၈၉) ခုနှင့် ယှဉ်သည်ကား = စေ (၅၂) တည်း ။
မယှဉ်သည်ကား = ရုပ် ၊ နိဗ္ဗာန်တည်း။
ဝိညာဏက္ခန္ဓာ ကတိဟိ (ပ) သမ္ပယုတ္တောတိ (ခန် = ၃ ။) သမ္ပယုတ္တော ။
အာ = ၁ ။ ဓါ = ၁ ။ ကေဟိစိ (စေ = ၅၂) သမ္ပယုတ္တော ။
ကတိဟိ (ပ) ဝိပ္ပယုတ္တောတိ (ခန် = ၁ ။ အာ = ၁၀ ။ ဓါ = ၁၀) ဝိပ္ပယုတ္တော။
အာ = ၁ ။ ဓါ = ၁ ။ ကေဟိစိ (သုခုမရုပ်၊ နိဗ္ဗာန်) ဝိပ္ပယုတ္တော ။

စ = စက္ခုဝိညာဏဓါတု

စက္ခုဝိညာဉ်နှင့်ယှဉ်သော တရားကား = သဗ္ဗစိတ္တသာဓာရဏစေတသိက် (၇) ပါး
မယှဉ်သောတရားကား = စက္ခုဝိညာဏဓါတ်ကြဉ် ဆဝိညာဏဓါတ်၊ ရုပ်, နိဗ္ဗာန် ။
စက္ခုဝိညာဏဓါတုကတိဟိ (ပ) သမ္ပယုတ္တာ။ (ခန် = ၃ ။) သမ္ပယုတ္တာ။
အာ = ၁ ။ ဓါ = ၁ ။ ကေဟိစိ (သဗ္ဗစိတ္တသာဓာရဏစေတသိက် – ၇ ခု) သမ္ပယုတ္တာ။
ကတိဟိ (ပ) ဝိပ္ပယုတ္တာ (ခန် = ၁ ။ အာ = ၁၀ ။ ဓါ = ၁၆ ။ ဝိပ္ပယုတ္တာ ။
အာ = ၁ ။ ဓါ = ၁ ။ ကေဟိစိ (သုခုမရုပ်၊ နိဗ္ဗာန်) ဝိပ္ပယုတ္တာ ။

သ = သမုဒယသစ္စ

လောဘနှင့်ယှဉ်သည်ကား = လောဘမူစိတ် (၈) ခု ။

လောဘမူစိတ် (၈) ခုနှင့် ယှဉ်သည်ကား = စေ (၂၂) ခုတည်း ။

မယှဉ်သည်ကား = မနောဝိညာဏဓါတ်ကြဉ်ဆဝိညာဏဓါတ်၊ ရုပ်၊ နိဗ္ဗာန်တည်း ။

သမုဒယသစ္စ ကတိဟိ (ပ) သမ္ပယုတ္တံ (ခန် = ၃ ။ အာ = ၁ ။ ဓါ = ၁ ။) သမ္ပယုတ္တံ။

(ခန် = ၁ ။ အာ = ၁ ။ ဓါ = ၁ ။) ကေဟိစိ (စေ = ၂၁) သမ္ပယုတ္တံ ။

ကတိဟိ (ပ) ဝိပ္ပယုတ္တံ (ခန် = ၁ ။ အာ = ၁၀ ။ ဓါ = ၁၆ ။) ဝိပ္ပယုတ္တံ ။

(အာ = ၁ ။ ဓါ = ၁ ။) ကေဟိစိ (သုခုမရုပ်၊ နိဗ္ဗာန်) ဝိပ္ပယုတ္တံ ။

သု = သုခိန္ဒြိယံ
(သုခသဟဂုတ်ကာယဝိညာဉ်၌ရှိသောဝေဒနာ)

ယှဉ်သော တရားကား = သုခသဟဂုတ်ကာယဝိညာဉ်စိတ် ။

၎င်းနှင့်ယှဉ်သော တရားကား = သဗ္ဗစိတ္တသာဓာရဏစေတသိက် (၇) ပါး

မယှဉ်သောတရားကား = ကာယဝိညာဏဓါတ်ကြဉ်ဆဝိညာဏဓါတ်၊ ရုပ်၊ နိဗ္ဗာန် ။

သုခိန္ဒြိယံ ကတိဟိ (ပ) သမ္ပယုတ္တံ (ခန် = ၃ ။ အာ = ၁ ။ ဓါ = ၁ ။) သမ္ပယုတ္တံ။

(အာ = ၁ ။ ဓါ = ၁ ။) ကေဟိစိ (ဝေဒနာကြဉ် သဗ္ဗစိတ္တသာဓာရဏစေ – ၆) သမ္ပယုတ္တံ။

ကတိဟိ (ပ) ဝိပ္ပယုတ္တံ (ခန် = ၁ ။ အာ = ၁၀ ။ ဓါ = ၁၆ ။) ဝိပ္ပယုတ္တံ ။

(အာ = ၁ ။ ဓါ = ၁ ။) ကေဟိစိ (သုခုမရုပ်၊ နိဗ္ဗာန်) ဝိပ္ပယုတ္တံ ။

ဥ = ဥပေက္ခိန္ဒြိယံ
(ဥပေက္ခာ – ၅၅ – ခု၌ရှိသော ဝေဒနာ)

ယှဉ်သော တရားကား = ဥပေက္ခာသဟဂုတ်စိတ် (၅၅) ခု – ၎င်းနှင့်ယှဉ်သော စေတသိက် (၄၆) ခု ။

မယှဉ်သောတရားကား = ကာယဝိညာဏဓါတ်၊ ရုပ်၊ နိဗ္ဗာန် ။

ဥပေက္ခိန္ဒြိယံ ကတိဟိ (ပ) သမ္ပယုတ္တံ (ခန် = ၃ ။ အာ = ၁ ။ ဓါ = ၆ ။) သမ္ပယုတ္တံ။

(အာ = ၁ ။ ဓါ = ၁ ။) ကေဟိစိ (စေ ၄၆) သမ္ပယုတ္တံ။

ကတိဟိ (ပ) ဝိပ္ပယုတ္တံ (ခန် = ၁ ။ အာ = ၁၀ ။ ဓါ = ၁၁ ။) ဝိပ္ပယုတ္တံ ။

(အာ = ၁ ။ ဓါ = ၁ ။) ကေဟိစိ (သုခုမရုပ်၊ နိဗ္ဗာန်) ဝိပ္ပယုတ္တံ ။

ဖ = သဠာယတနပစ္စယာဖဿော

ဖဿနှင့်ယှဉ်သော တရားကား = စိတ် (၈၉) ခု ။
ၦင်းနှင့်ယှဉ်သော တရားကား = စေ ၅၂ ။
မယှဉ်သောတရားကား = ရုပ်၊ နိဗ္ဗာန် ။
သဠာယတနပစ္စယာ (ပဝတ္တော) ဖဿောကတိဟိ (ပ) သမ္ပယုတ္တော ၊
(ခန် = ၃ ။ အာ = ၁ ။ ဓါ = ၇ ။) သမ္ပယုတ္တော ။
(ခန် = ၁ ။ အာ = ၁ ။ ဓါ = ၁ ။) ကေဟိစိ (ဖဿကြဉ် စေ ၅၁) သမ္ပယုတ္တော ။
ကတိဟိ (ပ) ဝိပ္ပယုတ္တော (ခန် = ၁ ။ အာ = ၁၀ ။ ဓါ = ၁၀ ။) ဝိပ္ပယုတ္တော ။
(အာ = ၁ ။ ဓါ = ၁ ။) ကေဟိစိ (သုခုမရုပ်၊ နိဗ္ဗာန်) ဝိပ္ပယုတ္တော ။

အမှာ – ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်၌ သင်္ခါရမှစ၍ ဥပါဒါန်တိုင်အောင်ပုဒ်တို့၌ အရာဌာနအား လျော်စွာ ပစ္စယသဒ္ဒါ ထည့်၍ ဟောရပါမည်။

ရူ = ရူပဘဝေါ

(ရူပဝိပါတ် – ၅ခု၊ စက္ခုဝိညာဉ်ဒွေး၊ သောတဝိညာဉ်ဒွေး၊သမ္ပဋိစ္ဆိုန်ဒွေး သန္တီရဏ ၃–ခု ဝိရတီကြဉ်စေ – ၃၅ – ကမ္မဇရုပ် – ၁၅ ။)
ယှဉ်သော တရား = မရှိ ။
မယှဉ်သောတရားကား = ဃာနဝိညာဏဓါတ်၊ ဇိဝှါဝိညာဏဓါတ်၊ ကာယဝိညာဏဓါတ်
(၃) ပါး ။
ရုပ် – နာမ် အရောဖြစ်၍ ယှဉ်သောတရားမရှိ ။ (ရုပ်ချင်းရုပ်– သမ္ပယုတ်၊ ဝိပ္ပယုတ် မဆိုရာ)
သတိထားပါလေ ။
ရူပဘဝေါ ကတိဟိ (ပ) သမ္ပယုတ္တောတိ နတ္ထိ ။
ကတိဟိ (ပ) ဝိပ္ပယုတ္တော ။ နကေဟိစိခန္ဓေဟိ၊ နကေဟိစိအာယတနေဟိ၊ ဝိပ္ပယုတ္တော ။
တီဟိဓါတူဟိ (ဃာနဝိညာဏဓါတ်၊ ဇိဝှါ၊ ကာယ) ဝိပ္ပယုတ္တော ။

အ = အရူပဘဝေါ

(အရူပဝိပါက်စိတ် (၄) ခု စေတသိက် တိံသ)
ယှဉ်သော တရား = မရှိ ။
မယှဉ်သောတရားကား = မနောဝိညာဏဓါတ်ကြဉ်၊ ဆဝိညာဏဓါတ်၊ ရုပ်၊ နိဗ္ဗာန် ။
အရူပဘဝေါ ကတိဟိ (ပ) သမ္ပယုတ္တောတိ နတ္ထိ ။

ကတိဟိ (ပ) ဝိပ္ပယုတ္တော (ခန် = ၁ ။ အာ = ၁၀ ။ ဓါ = ၁၆ ။) ဝိပ္ပယုတ္တော ။
(အာ = ၁ ။ ဓါ = ၁ ။) ကေဟိစိ (သုခုမရုပ်၊ နိဗ္ဗာန်) ဝိပ္ပယုတ္တော ။

ဣ = ဣဒ္ဓိပါဒေါ

(လောကုတ္တရာ၌ရှိသော ဆန္ဒ၊ ဝီရိယ။ လောကုတ်စိတ် - ၈ ခု၊ ပညာ ။)
ယှဉ်သော တရားကား = စေတသိက် တွေ့သ ။
မယှဉ်သောတရားကား = မနောဝိညာဏဓာတ်ကြဉ်၊ ဆဝိညာဏဓာတ်၊ ရုပ်၊ နိဗ္ဗာန် ။
ဣဒ္ဓိပါဒေါ ကတိဟိ (ပ) သမ္ပယုတ္တော (ခန် = ၂ ။) သမ္ပယုတ္တော ။
(ခန် = ၁ ။အာ = ၁ ။ ဓါ = ၁ ။) ကေဟိစိ (ဆန္ဒ၊ ဝီရိယ၊ ဂိမံသကြဉ် စေ ၃၃) သမ္ပယုတ္တော။
ကတိဟိ (ပ) ဝိပ္ပယုတ္တော (ခန် = ၁ ။ အာ = ၁၀ ။ ဓါ = ၁၆ ။) ဝိပ္ပယုတ္တော ။
(အာ = ၁ ။ ဓါ = ၁ ။) ကေဟိစိ (သုခုမရုပ်၊ နိဗ္ဗာန်) ဝိပ္ပယုတ္တော ။

ဈာ = ဈာနံ

(ဝိတက်၊ ဝိစာရ၊ ပီတိ၊ သုခ၊ ဧကဂ္ဂတာ)
ယှဉ်သော တရာကား = မဟဂ္ဂုတ် + လောကုတ္တရာစိတ် = စေ - ၃၈ ။
မယှဉ်သောတရာကား = မနောဝိညာဏဓာတ်ကြဉ်၊ ဆဝိညာဏဓာတ်၊ ရုပ်၊ နိဗ္ဗာန် ။
ဈာနံ ကတိဟိ (ပ) သမ္ပယုတ္တံ (ခန် = ၂ ။ အာ = ၁ ။ ဓါ = ၁ ။) သမ္ပယုတ္တံ။
(ခန် = ၁ ။ အာ = ၁ ။ ဓါ = ၁ ။) ကေဟိစိ (ဈာန် ၅ ပါးကြဉ်စေ ၃၃) သမ္ပယုတ္တံ။
ကတိဟိ (ပ) ဝိပ္ပယုတ္တံ (ခန် = ၁ ။ အာ = ၁၀ ။ ဓါ = ၁၆ ။) ဝိပ္ပယုတ္တံ ။
(အာ = ၁ ။ ဓါ = ၁ ။) ကေဟိစိ (သုခုမရုပ်၊ နိဗ္ဗာန်) ဝိပ္ပယုတ္တံ ။

အ = အမိမောက္ခော

(ဒွေပဉ္စဝိညာဉ်တစ်ဆယ်၊ ဝိစိကိစ္ဆာကြဉ်စိတ် - ၇၈ - ခု၌ရှိသော အဓိမောက္ခစေတသိက်)
ယှဉ်သော တရာ = စိတ် (၇၈) ခု ဝိစိကိစ္ဆာကြဉ် - စေ ၅၁ ခု ။
မယှဉ်သောတရားကား = ဒွေပဉ္စဝိညာဉ် (၁၀) ရုပ်၊ နိဗ္ဗာန် ။
အဓိမောက္ခော ကတိဟိ (ပ) သမ္ပယုတ္တော (ခန် = ၃ ။ အာ = ၁ ။ ဓါ = ၂ ။) သမ္ပယုတ္တော။
(ခန် - ၁ ။ အာ = ၁ ။ ဓါ = ၁ ။) ကေဟိစိ (အဓိမောက္ခ၊ ဝိစိကိစ္ဆာကြဉ် စေ ၅၀)
သမ္ပယုတ္တော။
ကတိဟိ (ပ) ဝိပ္ပယုတ္တော (ခန် = ၁ ။ အာ = ၁၀ ။ ဓါ = ၁၅ ။) ဝိပ္ပယုတ္တော ။
(အာ = ၁ ။ ဓါ = ၁ ။) ကေဟိစိ (သုခုမရုပ်၊ နိဗ္ဗာန်) ဝိပ္ပယုတ္တော ။

သု = သုခါယဝေဒနာသမ္ပယုတ္တာဓမ္မာ

(သုခသဟဂုတ်စိတ် – ၆၃ – ခု စေတသိက် – ၄၆ – ခု)

ယှဉ်သော တရား = ဝေဒနာ (၆၃) ခု ။

မယှဉ်သောတရား = ကာယဝိညာဏဓါတ်၊ မနောဝိညာဏဓါတ်ကြဉ် ပဥ္စဝိညာဏဓါတ်၊ ရုပ်၊ နိဗ္ဗာန် ။

သုခါယဝေဒနာယသမ္ပယုတ္တာဓမ္မာ ကတိဟိ (ပ) သမ္ပယုတ္တာ (ခန် = ၁ ။) သမ္ပယုတ္တာ။

(အာ = ၁ ။ ဓါ = ၁ ။) ကေဟိစိ (ဝေ ၆၃ ခု) သမ္ပယုတ္တာ ။

ကတိဟိ (ပ) ဝိပ္ပယုတ္တာ (ခန် = ၁ ။ အာ = ၁၀ ။ ဓါ = ၁၅ ။) ဝိပ္ပယုတ္တာ ။

(အာ = ၁ ။ ဓါ = ၁ ။) ကေဟိစိ (သုခုမရုပ်၊ နိဗ္ဗာန်) ဝိပ္ပယုတ္တာ ။

အ = အဒုက္ခမသုခါယဝေဒနာယသမ္ပယုတ္တာဓမ္မာ

(ဥပေက္ခာသဂုတ်စိတ် – ၅၅ – ခု စေ – ၄၆)

ယှဉ်သော တရား = ဝေဒနာ (၅၅) ခု ။

မယှဉ်သောတရား = ကာယဝိညာဏဓါတ်၊ ရုပ်၊ နိဗ္ဗာန် ။

အဒုက္ခမသုခါယဝေဒနာယသမ္ပယုတ္တာဓမ္မာ ကတိဟိ (ပ) သမ္ပယုတ္တာ

(ခန် = ၁ ။) သမ္ပယုတ္တာ ။

(အာ = ၁ ။ ဓါ = ၁ ။) ကေဟိစိ (ဥပေက္ခာဝေဒနာ – ၅၅ – ခု) သမ္ပယုတ္တာ ။

ကတိဟိ (ပ) ဝိပ္ပယုတ္တာ (ခန် = ၁ ။ အာ = ၁၀ ။ ဓါ = ၁၁ ။) ဝိပ္ပယုတ္တာ ။

(အာ = ၁ ။ ဓါ = ၁ ။) ကေဟိစိ (သုခုမရုပ်၊ နိဗ္ဗာန်) ဝိပ္ပယုတ္တာ ။

ဝိ = ဝိပါကာ ဓမ္မာ

(ဝိပါက်စိတ်ဆတ္တိံသ + စေတသိက်အဋ္ဌတိံသ)

ယှဉ်သော တရား = မရှိ ။

မယှဉ်သောတရား = ရုပ်၊ နိဗ္ဗာန် ။

ဝိပါကာဓမ္မာ ကတိဟိ (ပ) သမ္ပယုတ္တာတိ နတ္ထိ ။

ကတိဟိ (ပ) ဝိပ္ပယုတ္တာ (ခန် = ၁ ။ အာ = ၁၀ ။ ဓါ = ၁၀ ။) ဝိပ္ပယု[illegible]

(အာ = ၁ ။ ဓါ = ၁ ။) ကေဟိစိ (သုခုမရုပ်၊ နိဗ္ဗာန်) ဝိပ္ပယုတ္တာ ။

နေ = နေဝဝိပါကနဝိပါက ဓမ္မဓမ္မာ

(ကြိယာစိတ်ဝိသ + စေတသိက်ပဥ္စတ္တိံသ + ရုပ်၊ နိဗ္ဗာန်)

ယှဉ်သော တရား = မရှိ ။

မယှဉ်သောတရား = မနောဓါတ်၊ မနောဝိညာဏဓါတ်ကြဉ် ပဥ္စဝိညာဏဓါတ် ။

နေဝဝိပါက နဝိပါက ဓမ္မဓမ္မာ၊ ကတိဟိ (ပ) သမ္ပယုတ္တာတိ နတ္ထိ ။

ကတိဟိ (ပ) ဝိပ္ပယုတ္တာ နကေဟိစိခန္ဓေဟိ၊ နကေဟိစိအာယတနေဟိ၊ ဝိပ္ပယုတ္တာ။

(ဓါ = ၅ ။) ဝိပ္ပယုတ္တာ ။

အ = အနုပါဒိန္န အနုပါဒါနိယာ ဓမ္မာ

(လောကုတ္တရာစိတ် ၈ – ခု၊ စေတသိက် – ၃၆ – နိဗ္ဗာန်)

ယှဉ်သော တရား= မရှိ

မယှဉ်သောတရား= မနောဓါတ်ကြဉ် ဆဝိညာဏဓါတ် ။

အနုပါဒိန္န အနုပါဒါနိယာဓမ္မာ ကတိဟိ (ပ) သမ္ပယုတ္တာတိ နတ္ထိ ။

ကတိဟိ (ပ) ဝိပ္ပယုတ္တာ နကေဟိစိခန္ဓေဟိ၊ နကေဟိစိအာယတနေဟိ ဝိပ္ပယုတ္တာ ။

(ဓါ = ၆ ။) ဝိပ္ပယုတ္တာ ။

သ = သဝိတက္က သဝိစာရာဓမ္မာ

(သဝိတက္က + သဝိစာရစိတ် – ၅၅ – ခု ဝိတက် + ဝိစာရကြဉ် စေ ၅၀)

ယှဉ်သော တရား = ဝိတက် + ဝိစာရ ။

မယှဉ်သောတရာ = ဒွေပဥ္စဝိညာဉ် (၁၀) ရုပ်၊ နိဗ္ဗာန် ။

သဝိတက္ကဝိစာရာဓမ္မာ ကတိဟိ (ပ) သမ္ပယုတ္တာ ။

(ခန် = ၁ ။ အာ = ၁ ။ ဓါ = ၁ ။) ကေဟိစိ (ဝိတက် + ဝိစာရ) သမ္ပယုတ္တာ ။

ကတိဟိ (ပ) ဝိပ္ပယုတ္တာ (ခန် = ၁ ။ အာ = ၁၀ ။ ဓါ = ၁၅ ။) ဝိပ္ပယုတ္တာ ။

(အာ = ၁ ။ ဓါ = ၁ ။) ကေဟိစိ (သုခုမရုပ်၊ နိဗ္ဗာန်) ဝိပ္ပယုတ္တာ ။

အ = အဝိတက္က ဝိစာရ မတ္တာ ဓမ္မာ

(ဒုတိယဈာန်ကောဒ္ဒသ + စေတသိက် – ၃၆၊ ပထမပုဒ်အရနှင့်
သမ္ပယုတ်ဖြစ်သော ဝိတက်စေတသိက် ၅၅ – ခု)

ယှဉ်သော တရား = ဝိစာရ ။
မယှဉ်သောတရား = မနောဝိညာဏဓါတ်ကြည်ဆဝိညာဏဓါတ်၊ ရုပ်၊ နိဗ္ဗာန် ။
အဝိတက္က ဝိစာရ မတ္တာ ဓမ္မာ ကတိဟိ (ပ) သမ္ပယုတ္တာ
(ခန် = ၁ ။ အာ = ၁ ။ ဓါ = ၁ ။) ကေဟိစိ (ဝိစာရ) သမ္ပယုတ္တာ ။
ကတိဟိ (ပ) ဝိပ္ပယုတ္တာ (ခန် = ၁ ။ အာ = ၁၀ ။ ဓါ = ၁၆ ။) ဝိပ္ပယုတ္တာ ။
(အာ = ၁ ။ ဓါ = ၁ ။) ကေဟိစိ (သုခုမရုပ်၊ နိဗ္ဗာန်) ဝိပ္ပယုတ္တာ ။

အ = အဝိတက္က အဝိစာရာ ဓမ္မာ

(အဝိတက္ကအဝိစာရစိတ် – ၅၅ ခု၊ စေ – ၃၆၊ ဒုတိယပုဒ်နှင့်
ယှဉ်သော ဝိစာရ – ၁၁ ခု၊ ရုပ်၊ နိဗ္ဗာန်)

ယှဉ်သော တရား = မရှိ ။
မယှဉ်သောတရား = မနောဓါတ် ။
အဝိတက္ကအဝိစာရာဓမ္မာ။ ကတိဟိ (ပ) သမ္ပယုတ္တာတိ နတ္ထိ ။
ကတိဟိ (ပ) ဝိပ္ပယုတ္တာ။ နကေဟိစိခန္ဓေဟိ၊ နကေဟိစိအာယတနေဟိ ၊ ဝိပ္ပယုတ္တာ ။
(ဓါ = ၁ ။) ဝိပ္ပယုတ္တာ ။

စေ = စေတသိကာ ဓမ္မာ

(စေတသိက် – ၅၂ – ခု)

ယှဉ်သော တရား = စိတ် (၈၉) ခု ။
မယှဉ်သောတရား = ရုပ်၊ နိဗ္ဗာန် ။
စေတသိကာဓမ္မာ ကတိဟိ (ပ) သမ္ပယုတ္တာ
(ခန် = ၁ ။ အာ = ၁ ။ ဓါ = ၇ ။) သမ္ပယုတ္တာ ။
ကတိဟိ (ပ) ဝိပ္ပယုတ္တာ ။ (ခန် = ၁ ။ အာ = ၁၀ ။ ဓါ = ၁၀ ။) ဝိပ္ပယုတ္တာ ။
(အာ = ၁ ။ ဓါ = ၁ ။) ကေဟိစိ (သုခုမရုပ်၊ နိဗ္ဗာန်) ဝိပ္ပယုတ္တာ ။

ဆဌနယ နိဒ္ဒေသပြီး၏။

သတ္တမနယ နိဒ္ဒေသ

(သမ္ပယုတ္တေန + ဝိပ္ပယုတ္တံ)

ဤသတ္တမနယ၌ ဟောသောပုဒ်များ

"စိတ်, စေသက်သက်၊ စိတ်, စေယှက်၊ ဟောမြွက်သတ္တမာ" ။ ဟူသည်နှင့်အညီ

၁။ စိတ်သက်သက်ရသောပုဒ် ။

၂။ စေတသိက်သက်သက်ရသောပုဒ် ။

၃။ စိတ် + စေတသိက်နှစ်ပါးရောသောပုဒ်များသာ ဟောရပါသည်။

ယေစွဲဆောင်ပုဒ်

နာမက္ခန္ဓာ၊ ထဲတွင်သာ ။ ယှဉ်ရာရှေ့ယေစွဲ ။

မယှဉ်သည့်နာမ်၊ ရုပ်နိဗ္ဗာန်၊ အမှန်နောက်ယေစွဲ ။

ဟောပုဒ်ပယေ၊ အစတေ၊ စွဲလေအတူပဲ ။

ယေ – တေ – စွဲကို ရှင်းပြဦးအံ့

ဟောပုဒ်နှင့်ယှဉ်သမျှ နာမက္ခန္ဓာကိုသာ **ပထမယေ** စွဲပါ။

ဟောပုဒ်နှင့်ယေစွဲတရားရောပြီး **ပထမတေ** စွဲပါ ။

ပထမတေစွဲတရားနှင့် မယှဉ်သောတရားများကို **ဒုတိယယေ** စွဲပါ ။

ဒုတိယ ယေစွဲတရားကို **ဒုတိယတေ** စွဲပါ ။

ဤသတ္တမနယသည် "သမ္ပယုတ္တေန ဝိပ္ပယုတ္တံ" ဖြစ်၍ ဟောပုဒ်နှင့် ပထမ ယေစွဲတရာ သမ္ပယုတ်ဖြစ်ရမည်ကိုလည်းကောင်း ။

ပထမ တေစွဲတရားနှင့် ဒုတိယ ယေစွဲတရား ဝိပ္ပယုတ်ဖြစ်ရမည်ကို လည်းကောင်း ။

ဒုတိယ ယေ + တေ စွဲရသော ရုပ်နိဗ္ဗာန်နှင့် (သို့) ရုပ်၊ နိဗ္ဗာန်၊ နာမ်နှင့် မယှဉ်သောတရားကို ခန် + အာ + ဓါ ဖွဲ့၍ ဖြေဆိုရမည်ကိုလည်းကောင်း ။

နောက်ပုဒ်ဖြစ်သော ဝိပ္ပယုတ္တပုဒ်ဖြင့် ပုစ္ဆာ + ဝိသဇ္ဇနာပြု၍ ဟောရမည်ကိုလည်းကောင်း အမြဲသတိထား၍ ဟောပါလေ ။

ဟောပုံစိစစ်ခန်း

ဝေဒနက္ခန္ဓေန ယေဓမ္မာသမ္ပယုတ္တာ၊ တေဟိဓမ္မေဟိ ယေဓမ္မာ ဝိပ္ပယုတ္တာ ။တေဓမ္မာ ။ ဤ ဝေဒနက္ခန္ဓာနှင့်ယှဉ်သော တရားကား = စိတ် (၈၉) ခု ဝေဒနာကြဉ်စေ (၅၁) ဖြစ်၏။ (ဟောပုဒ်နှင့်ယှဉ်သမ္ပယုတ်နာမက္ခန္ဓာကိုသာ ပထမယေစွဲပါ) အရ ၎င်းစိတ် (၈၉) ခု ဝေဒနာကြဉ်စေ – ၅၁ – ကို ပထမ ယေစွဲပါ ။

စွဲပုံနမူနာ (ယေဓမ္မာ၊ အကြင်စိတ်တစ်ခုယုတ် (၉၀) ဝေဒနာကြဉ်သော စေတသိက် ကေပညာသတို့သည်။) (ဟောပုဒ်နှင့် ယေစွဲတရားရောပြီး ပထမ တေစွဲပါ) အရ ထိုစိတ် (၈၉) ခု စေတသိက် ဒွေပညာသ (ဝေဒနာပြန်ထည့်ထားသည်) ကို ပထမ တေစွဲပါ ။

စွဲပုံနမူနာ (တေဟိဓမ္မေဟိ၊ ထိုစိတ်တစ်ခုယုတ် (၉၀) စေတသိက် ဒွေပညာသတို့နှင့်) (ပထမတေစွဲတရားနှင့် မယှဉ်သောတရားကို ဒုတိယ ယေစွဲပါ) အရ ပထမ တေစွဲတရားဖြစ်သော စိတ် (၈၉) ခု စေ (၅၂) ခုနှင့် မယှဉ်သော ရုပ်၊ နိဗ္ဗာန်ကို ဒုတိယ ယေစွဲပါ ။

စွဲပုံနမူနာ (ယေဓမ္မာ၊ အကြင် = ရုပ် အဋ္ဌဝီသ၊ နိဗ္ဗာန် တို့သည် ။) (ဒုတိယ ယေစွဲတရားကို ဒုတိယ တေစွဲပါ) အရ ၎င်း ရုပ်အဋ္ဌဝီသ၊ နိဗ္ဗာန်ကိုပင် ဒုတိယ တေစွဲပါ။

စွဲပုံနမူနာ တေဓမ္မာ၊ ထိုရုပ်အဋ္ဌဝီသ၊ နိဗ္ဗာန်တို့သည် ။

(ဒုတိယ ယေတေစွဲရသော ရုပ်နိဗ္ဗာန်နှင့် (သို့) ရုပ်နိဗ္ဗာန်နာမ်နှင့် မယှဉ်သောတရားကို – ခန္ဓာ၊ အာယတန၊ ဓါတ်ဖွဲ့၍ ဖြေရမည်) အရ ဒုတိယ ယေတေစွဲရသော ရုပ်နိဗ္ဗာန်နှင့် မယှဉ်သော နာမ်၏ ခန္ဓာကား ၄ ပါး၊ အာယတနကား ၂ ပါး၊ ဓါတ်ကား ၈ ပါး ဖြစ်၍ **"စတူဟိခန္ဓေဟိ၊ ဧကေနာယတနေန၊ သတ္တဟိဓါတူဟိဝိပ္ပယုတ္တာ၊ ဧကေနာယတနေန၊ ကောယဓါတုယာ ကေဟိစိဝိပ္ပယုတ္တာ"** ဟု အဖြေထွက်လာသည်။

သတ္တမနယ အကျဉ်းဆောင်ပုဒ်

ဤသတ္တမနယ၌ – ဝေ ၊ စ ၊ ဥ ဟူသော အကျဉ်းဆောင်ပုဒ်ကိုလည်း သိအပ်၏။

ပါဠိတော်အပြည့်အစုံ

ဝေ = ဝေဒနက္ခန္ဓေန

ဝေဒနက္ခန္ဓေန ယေဓမ္မာသမ္ပယုတ္တာ၊ တေဟိဓမ္မေဟိ ယေဓမ္မာဝိပ္ပယုတ္တာ။

ပုစ္ဆာ = တေဓမ္မာကတိဟိခန္ဓေဟိ၊ ကတိဟာယတနေဟိ ကတိဟိဓါတူဟိဝိပ္ပယုတ္တာ ။

ဝိသဇ္ဇနာ = တေဓမ္မာစတူဟိခန္ဓေဟိ၊ ဧကေနာယတနေန၊ သတ္တဟိဓါတူဟိ ဝိပ္ပယုတ္တာ ။
ဧကေနာယတနေန ကောယဓါတုယာ ကေဟိစိ ဝိပ္ပယုတ္တာ ။

အနက်ပေး – ဝေဒနက္ခန္ဓေန၊ နှင့်။ ယေဓမ္မာ၊ အကြင်စိတ်တစ်ခုယုတ် (၉၀) ဝေဒနာကြဉ်သော စေတသိက် ကေပညာသတို့သည်။ သမ္ပယုတ္တာ၊ ကုန်၏။ တေဟိဓမ္မေဟိ၊ ထိုစိတ်တစ်ခုယုတ် (၉၀) စေတသိက် ဒွေပညာသတို့နှင့်။ ယေဓမ္မာ၊ အကြင်ရုပ်အဌဝီသ၊ နိဗ္ဗာန်တို့သည်။ ဝိပ္ပယုတ္တာ၊ ကုန်။ တေဓမ္မာ၊ ထိုရုပ်အဌဝီသ၊ နိဗ္ဗာန်တို့သည်။ ကတိဟိ၊ ကုန်သော။ ခန္ဓေဟိ၊ တို့နှင့်။ ကတိဟိ၊ ကုန်သော။ အာယတနေဟိ၊ တို့နှင့်။ ကတိဟိ၊ ကုန်သော။ ဓါတူဟိ၊ တို့နှင့်။ ဝိပ္ပယုတ္တာ၊ နည်း။ ဣတိပုစ္ဆာယံ၊ သည်။ သတိ၊ ရှိသော်။ တေဓမ္မာ၊ ထိုရုပ်အဌဝီသ၊ နိဗ္ဗာန်တို့သည်။ စတူဟိ၊ ကုန်သော။ ခန္ဓေဟိ၊ နာမက္ခန္ဓာတို့နှင့်။ ဧကေန၊ သော။ အာယတနေန၊ မနာယတနနှင့်။ သတ္တဟိ၊ ကုန်သော။ ဓာတူဟိ၊ သတ္တဝိညာဏဓါတ်တို့နှင့်။ ဝိပ္ပယုတ္တာ၊ ကုန်။ ဧကေန၊ သော။ အာယတနေန၊ ဓမ္မာယတနနှင့်။ ဧကာယ၊ သော။ ဓာတုယာ၊ နှင့်။ ကေဟိစိ၊ ဓမ္မာယတန၊ ဓမ္မဓါတ်၌ အကျုံးဝင်သော စေတသိက် ဒွေပညာသဟု ဆိုအပ်သော အချို့တို့နှင့်။ ဝိပ္ပယုတ္တာ၊ ကုန်။ ဣတိဝိသဇ္ဇနာ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။

အမှာ – ယေစွဲ + တေစွဲ ရှုပ်ထွေး၍ ပေါ်လွင်အောင် အပြည့်အစုံရေးထားသည်။ ပေဘာပုဒ်တိုင်း ပါဠိအပြည့်အစုံထုတ်၍ အနက်ပေးပါလေ။

စ = စက္ခုဝိညာဏဓာတုယာ

စက္ခုဝိညာဏဓာတုယာ ယေဓမ္မာ (သဗ္ဗစိတ္တာ / စေ – ၇ ခု) သမ္ပယုတ္တာ ။

တေဟိဓမ္မေဟိ၊ (ထိုစက္ခုဝိညာဏဓါတ်စိတ္တုပ္ပါဒ်တို့နှင့် ။ ယေဓမ္မာ၊ အကြင်ဆဝိညာဏဓါတ်စိတ္တုပ္ပါဒ်၊ ရုပ်အဌဝီသ နိဗ္ဗာန်တို့သည် ။) ဝိပ္ပယုတ္တာ၊ မယှဉ်ကုန် ။

တေဓမ္မာ (နခန်၊ နအာ) ဝိပ္ပယုတ္တာ။ (ဓါ = ၁ ။) ဝိပ္ပယုတ္တာ ။

အ = အဓိမောက္ခေနယေဓမ္မာ

အဓိမောက္ခေန၊ နှင့်။ ယေဓမ္မာ၊ အကြင်အဓိမောက္ခဖြစ်သော စိတ် (၇၈) ခု အဓိမောက္ခ + ဝိစိကိစ္ဆာကြဉ်သော စေတသိက်ပညာသတို့သည်။ သမ္ပယုတ္တာ၊ ကုန်၏။ တေဟိဓမ္မေဟိ၊ ထိုအဓိမောက္ခဖြစ်သော စိတ် (၇၈) ခု စေတသိက် ဧကပညာသတို့နှင့်။ (အဓိမောက္ခပါဝင်သည်)

ယေဓမ္မာ၊ အကြင်ဒွေပဉ္စဝိညာဉ် (၁၀) ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂုတ်စိတ္တုပ္ပါဒ်– ရုပ်အဌဝီသနိဗ္ဗာန်တို့သည်။ ဝိပ္ပယုတ္တာ၊ မယှဉ်ကုန် ။

တေဓမ္မာ၊ (နခန်၊ နအာ) ဝိပ္ပယုတ္တာ ။ (ဓါ = ၁ ။) ဝိပ္ပယုတ္တာ ။

သ = သဝိတက္က သဝိစာရေဟိ ဓမ္မေဟိ ယေဓမ္မာ

သဝိတက္က သဝိစာရေဟိ၊ ဖြစ်ကုန်သော။ ဓမ္မေဟိ၊ သဝိတက္ကသဝိစာရစိတ် (၅၅) ခု ဝိတက် + ဝိစာရကြဉ်သော စေတသိက်ပညာသတို့နှင့်။ ယေဓမ္မာ၊ အကြင်ဝိတက် + ဝိစာရတို့သည် ။ သမ္ပယုတ္တာ၊ ကုန်၏။ တေဟိဓမ္မေဟိ၊ ထိုသဝိတက္က + သဝိစာရစိတ္တုပ္ပါဒ်တို့နှင့်။ ယေဓမ္မာ၊ အကြင် အဝိတက္က အဝိစာရစိတ္တုပ္ပါဒ်၊ ရုပ်၊ နိဗ္ဗာန်တို့သည်။ ဝိပ္ပယုတ္တာ၊ ကုန်။

တေဓမ္မာ (နခန် - နအာ) ဝိပ္ပယုတ္တာ ။ (ဓါ = ၁ ။) ဝိပ္ပယုတ္တာ ။

ဥ = ဥပေက္ခိန္ဒြိယေန ယေဓမ္မာ

ဥပေက္ခိန္ဒြိယေန၊ နှင့်။ ယေဓမ္မာ၊ အကြင်ဥပေက္ခာ ဝေဒနာကြဉ်သော ဥပေက္ခာသဟဂုတ်စိတ္တုပ္ပါဒ်တို့သည်။ သမ္ပယုတ္တာ၊ ကုန်၏။ တေဟိဓမ္မေဟိ၊ ထိုဥပေက္ခာသဟဂုတ်စိတ္တုပ္ပါဒ်တို့နှင့်။ ယေဓမ္မာ၊ အကြင်သုခ၊ ဒုက္ခ၊ သောမနဿ၊ ဒေါမနဿသဂုတ်စိတ္တုပ္ပါဒ်၊ ရုပ်၊ နိဗ္ဗာန်တို့သည်။ ဝိပ္ပယုတ္တာ၊ မယှဉ်ကုန်။

တေဓမ္မာ၊ တို့သည်။ (နခန် - နအာ) ဝိပ္ပယုတ္တာ ။ (ဓါ = ၅ ။ စက္ခုဝိညာဏ၊ သောတ၊ ဃာန၊ ဇိဝှါ၊ မနောဓါတ်) ဝိပ္ပယုတ္တာ ။

အ = အဒုက္ခမသုခါယဝေဒနာယ

အဒုက္ခမသုခါယ၊ သော။ ဝေဒနာယ၊ နှင့်။ သမ္ပယုတ္တေဟိ၊ ကုန်သော။ ဓမ္မေဟိ၊ ဥပေက္ခာ ဝေဒနာကြဉ်သော ဥပေက္ခာသဟဂုတ်စိတ္တုပ္ပါဒ်တို့နှင့်။ ယေဓမ္မာ၊ အကြင်ဥပေက္ခာ ဝေဒနာတို့သည်။ သမ္ပယုတ္တာ၊ ကုန်၏။ တေဟိဓမ္မေဟိ၊ ထိုဥပေက္ခာသဟဂုတ်စိတ္တုပ္ပါဒ်တို့နှင့်။ ယေဓမ္မာ၊ အကြင်သုခ၊ ဒုက္ခ၊ သောမနဿ၊ ဒေါမနဿစိတ္တုပ္ပါဒ်၊ ရုပ်၊ နိဗ္ဗာန်တို့သည်။ ဝိပ္ပယုတ္တာ၊ ကုန်။ တေဓမ္မာ၊ တို့သည်။

(နခန် - နအာ) ဝိပ္ပယုတ္တာ၊ (ဓါ = ၅ ။) ဝိပ္ပယုတ္တာ ။

သတ္တမနယ နိဒ္ဒေသ ပြီး၏ ။

အဋ္ဌမနယ နိဒ္ဒေသ

(ဝိပ္ပယုတ္တေန + သမ္ပယုတ္တံ)

“ဝိပ္ပယုတ်သာ၊ ရလေရာ၊ ဟောပါအဋ္ဌမ” ဟူသည်နှင့်အညီ။ ဘူမိဝိပ္ပယုတ်စသော ဝိပ္ပယုတ်လေးမျိုးတို့တွင် တစ်မျိုးမျိုးသော ဝိပ္ပယုတ်ကိုရသော ပုဒ်မျိုးသာ ဟောပါသည် ။

ထို့ကြောင့် အဋ္ဌမနယမှာ

မညီလက္ခဏာ၊ **ဘူ + ဇာ + ကာ၊** သန္တာနဝိပ္ပယုတ် ≠ ဆိုသည့်အတိုင်း

၁။ ကာမာဝစရ၊ ရူပါဝစရ၊ အရူပါဝစရ၊ လောကုတ္တရာတရားတို့သည် ဘူမိဝိပ္ပယုတ်ဖြစ်သော တရားတို့မည်ကုန်၏။

၂။ ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ အဗျာကတ တရားတို့သည် အချင်းချင်း ဇာတိ ဝိပ္ပယုတ်ရသော တရားတို့မည်ကုန်၏။

၃။ အတိတ်၊ အနာဂါတ်၊ ပစ္စုပ္ပန်တရားတို့သည် အချင်းချင်း ကာလ ဝိပ္ပယုတ်ဖြစ်သော တရားတို့မည်ကုန်၏။

၄။ အဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓစသော တရားတို့သည် အချင်းချင်း သန္တာနဝိပ္ပယုတ် ဖြစ်သော တရားတို့မည်ကုန်၏။

ယင်း ဝိပ္ပယုတ် (၄) ပါးကို ဓမ္မဝိပ္ပယုတ်ဟု ခေါ်၏။

ယေစွဲဆောင်ပုဒ်

ရုပ်, နိ, ဟောက။ နာမ်ကိုမှု။ စွဲရလေသည်သာ ။
နာမက္ခန္ဓာ၊ ဟောသောခါ၊ စွဲပါရုပ်, နိ, သာ ။
တစ်စိတ်နာမ်ခန်၊ ဟောတုံပြန်၊ ကြွင်းနာမ်, ရုပ်, နိ, သာ ။
နာမ်ရုပ်နှစ်ပါး၊ ဟော၍ထား၊ ကြွင်းငြား နာမ်ကိုသာ ။

ဟောပုံအစီအစဉ်

ဤအဋ္ဌမနယ ကား “ဝိပ္ပယုတ္တေန သမ္ပယုတ္တံ” ဖြစ်၍ – ဟောပုဒ်နှင့် မယှဉ်သော တရားကို ယေ + တေ စွဲပါ ။

၎င်း ယေ + တေ စွဲအရဖြစ်သော တရားတို့ကို သမ္ပယုတ္တပုစ္ဆာ ထုတ်ပါ ။

ဝိသဇ္ဇနာမှာ အားလုံး “နတ္ထိ” ချည်း ဖြစ်ပါလိမ့်မည် ။

အဋ္ဌမနယ အကျဉ်းဆောင်ပုဒ်

ဤအဋ္ဌမနယ၌ – **ရူ၊ ဝေ၊ စ၊ ဒ၊ သ၊ ဥ၊ ဥ၊** ကာ၊ ပ ဟူသော အကျဉ်းဆောင်ပုဒ်ကိုလည်း သိအပ်၏။

ပါဠိတော် အပြည့်အစုံ

ရူ = ရူပက္ခန္ဓေနယေဓမ္မာ

ရူပက္ခန္ဓေန ယေဓမ္မာဝိပ္ပယုတ္တာ၊ တေဓမ္မာကတိဟိ ခန္ဓေဟိ ကတိဟာယတနေဟိ ကတိဟိဓာတူဟိ သမ္ပယုတ္တာတိ နတ္ထိ ။

အနက်ပေး: – ရူပက္ခန္ဓေန၊ နှင့်။ ယေဓမ္မာ၊ အကြင်နာမက္ခန္ဓာ – ၄ ပါးတို့သည်။ ဝိပ္ပယုတ္တာ၊ ကုန်။ တေဓမ္မာ၊ ထိုနာမက္ခန္ဓာ – ၄ ပါးတို့သည်။ ကတိဟိ၊ ကုန်သော။ ခန္ဓေဟိ၊ တို့နှင့်။ ကတိဟိ၊ ကုန်သော။ အာယတနေဟိ၊ တို့နှင့်။ ကတိဟိ၊ ကုန်သော။ ဓာတူဟိ၊ တို့နှင့်။ သမ္ပယုတ္တာ၊ ယှဉ်ကုန်သနည်း။ ဣတိပုစ္ဆာယံ၊ သည်။ သတိ၊ သော်။ တေဓမ္မာ၊ တို့သည်။ သမ္ပယုတ္တာ၊ ယှဉ်သောတရားတို့သည်။ နတ္ထိ + နသန္တိ၊ မရှိကုန်။ ဣတိဝိသဇ္ဇနာ၊ သည်။ ဟောကြ၊ ၏။

ဝေ = ဝေဒနက္ခန္ဓေနယေဓမ္မာ

ဝေဒနက္ခန္ဓေနယေဓမ္မာ။ (အကြင်ရုပ်အဋ္ဌဝီသ၊ နိဗ္ဗာန်တို့သည်) ဝိပ္ပယုတ္တာ၊ ကုန်။ တေဓမ္မာကတိဟိ ခန္ဓေဟိ ကတိဟာယတနေဟိ ကတိဟိဓာတူဟိသမ္ပယုတ္တာ ။ တေဓမ္မာ သမ္ပယုတ္တာတိ နတ္ထိ ။

စ = စက္ခုဝိညာဏဓာတုယာယေဓမ္မာ

စက္ခုဝိညာဏဓာတုယာ ယေဓမ္မာ (ဆဝိညာဏဓါတ်၊ ရုပ်၊ နိဗ္ဗာန်တို့ သည်) ဝိပ္ပယုတ္တာ၊ ကုန်။ တေဓမ္မာကတိဟိ (ပ) သမ္ပယုတ္တာ ။ တေဓမ္မာ သမ္ပယုတ္တာတိ နတ္ထိ ။

ဒု = ဒုက္ခသစ္စေနယေဓမ္မာ

ဒုက္ခသစ္စေန ယေဓမ္မာ (လောကုတ်စိတ် / ၈ ခုစေ / ၃၆) ။ ဝိပ္ပယုတ္တာ၊ ကုန် ။ တေဓမ္မာကတိဟိ (ပ) သမ္ပယုတ္တာ ။ တေဓမ္မာ သမ္ပယုတ္တာတိ နတ္ထိ ။ ။

သ = သမုဒယသစ္စေန ယေဓမ္မာ

သမုဒယသစ္စေနယေဓမ္မာ (ဒေါသမူ၊ မောဟမူ၊ ကုသိုလ်၊ ဝိပါက်၊ ကြိယာ၊ စိတ္တုပ္ပါဒ်၊ ရုပ်၊ နိဗ္ဗာန်တို့သည်) ။ ဝိပ္ပယုတ္တာ၊ ကုန်။ တေဓမ္မာကတိဟိ (ပ) သမ္ပယုတ္တာ။ တေဓမ္မာသမ္ပယုတ္တာတိ နတ္ထိ။

ဥ = ဥပေက္ခိန္ဒြိယေန ယေဓမ္မာ

ဥပေက္ခိန္ဒြိယေန ယေဓမ္မာ (သုခ၊ ဒုက္ခ၊ သောမနဿ၊ ဒေါမနဿသဟဂုတ် စိတ္တုပ္ပါဒ်၊ ရုပ်၊ နိဗ္ဗာန်တို့သည်။) ဝိပ္ပယုတ္တာ၊ ကုန်။ တေဓမ္မာကတိဟိ (ပ) သမ္ပယုတ္တာ။ တေဓမ္မာသမ္ပယုတ္တာတိ နတ္ထိ။

ဥ = ဥပပတ္တိဘဝေန ယေဓမ္မာ

ဥပပတ္တိဘဝေန ယေဓမ္မာ (ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ ဖိုလ်၊ ကြိယာ စိတ္တုပ္ပါဒ်တို့သည်) ဝိပ္ပယုတ္တာ တေဓမ္မာကတိဟိ (ပ) သမ္ပယုတ္တာ ။ တေဓမ္မာသမ္ပယုတ္တာတိ နတ္ထိ ။

ကာ = ကာမဘဝေန ယေဓမ္မာ

ကာမဘဝေန ယေဓမ္မာ (ရူပဘဝ၊ အရူပဘဝ ဟူသော စိတ်၊ စေတသိက် ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ ဖိုလ်၊ ကြိယာ စိတ္တုပ္ပါဒ်တို့သည်။ ဝိပ္ပယုတ္တာ၊ ကုန်။

တေဓမ္မာကတိဟိ (ပ) သမ္ပယုတ္တာ၊ တေဓမ္မာသမ္ပယုတ္တာတိ နတ္ထိ ။

ပ = ပရိတ္တာရမ္မဏောဟိ ဓမ္မေဟိ ယေဓမ္မာ

ပရိတ္တာရမ္မဏောဟိ ဓမ္မေဟိ ယေဓမ္မာ (မဟဂ္ဂတာရမ္မဏ၊ အပ္ပမာဏာရမ္မဏ၊ ပဍတ္တာရမ္မဏ တရားတို့သည်) ဝိပ္ပယုတ္တာ၊ ကုန် ။

တေဓမ္မာကတိဟိ (ပ) သမ္ပယုတ္တာ ။ တေဓမ္မာ သမ္ပယုတ္တာတိ နတ္ထိ ။

အဋ္ဌမနယ နိဒ္ဒေသ ပြီး၏။

နဝမနယ နိဒ္ဒေသ

(သမ္ပယုတ္တေန + သမ္ပယုတ္တံ)

“နာမက္ခန္ဓာ၊ တစ်စိတ်သာ၊ ဟောပါနဝမ” ဟူသည်နှင့်အညီ ဤနဝမနယနိဒ္ဒေသ၌ – နာမက္ခန္ဓာ တစ်စိတ်ရသော ပုဒ်မျိုးကိုသာ ဟောပါသည်။

ယေစွဲဆောင်ပုဒ်

ဟောပုဒ်နှင့်ယှဉ်၊ ကြွင်းနာမ်ပင်၊ စွဲချင်ပ, ယေမှတ် ။
ဟောပုဒ်ကိုကား၊ နောက်ယေထား၊ စွဲငြားမြဲမကွာ ။
ရှေ့ယေအရ၊ ဖြေထုတ်ပြ၊ လွယ်လှနဝမာ ။

ယေစွဲတရားအဓိပ္ပာယ်ရှင်းလင်းချက်

ဟောပုဒ်နှင့်ယှဉ်သောတရားကို **ပထမ ယေစွဲပါ** ။

တေဟိဓမ္မေဟိ ဟု ကတ္တားပြန်၍ ဟောထားသောကြောင့် **ဒုတိယ ယေအရ** ဟောပုဒ်ကို ပြန်၍ စွဲပါ ။

ဤနဝမနယကား “သမ္ပယုတ္တေန သမ္ပယုတ္တံ” ဖြစ်၍ – သမ္ပယုတ္တံဟူသော နောက်ပုဒ်ဖြင့် ပုစ္ဆာ, ဝိသဇ္ဇနာ ပြုလုပ်၍ ဟောရပါသည် ။

ဆိုလိုရင်းမှာ ဒုတိယ ယေစွဲကား ဟောပုဒ်ကို ပြန်၍စွဲရသောကြောင့် ဟောပုဒ်နှင့်ယှဉ်သော ပထမ ယေစွဲတရားကို – ခန္ဓာ – အာယတန – ဓါတ်ဖွဲ့၍ ဖြေဆိုရမည်ဖြစ်၍ – (ရှေ့ယေအရ၊ ဖြေထုတ်ပြ၊ လွယ်လှနဝမာ) ဟု ဆိုထားပါသည် ။

နဝမ နယ အကျဉ်းဆောင်ပုဒ်

ဤနဝမ နယ၌ **ဝေ၊ ဝိ၊ စ၊ သ၊ သု၊ ဥ၊ ဖ၊ ဣ၊ ဈာ၊ အ၊ သု၊ သ၊ စေ** ။ ဤ (၁၃) ခုသော အကျဉ်းဆောင်ပုဒ်ကိုလည်း သိအပ်၏။

ဝေ = ဝေဒနက္ခန္ဓ ယေဓမ္မာ

ဝေဒနက္ခန္ဓေန ယေဓမ္မာ သမ္ပယုတ္တာ။ တေဟိဓမ္မေဟိ ယေဓမ္မာ သမ္ပယုတ္တာ ။ တေဓမ္မာ ကတိဟိခန္ဓေဟိ (ပ) သမ္ပယုတ္တာ ။ တေဓမ္မာ တီဟိ ခန္ဓေဟိ ဧကေနာယတနေန သတ္တဟိ ဓာတူဟိ သမ္ပယုတ္တာ ။ ဧကေနာယတနေန ဧကာယဓာတုယာ ကေဟိစိ သမ္ပယုတ္တာ။

အမှာ ဟောပုံဟောနည်း သိသာသည်ဖြစ်၍ အနက်သာရေးသားပေအံ့ ။

အနက်ပေး – ဝေဒနက္ခန္ဓေန၊ နှင့်။ ယေဓမ္မာ၊ အကြင်စိတ်တစ်ခုယုက် (၈၀) ဝေဒနာကြဉ် စေတသိက်ဧကပညာသတို့သည်။ သမ္ပယုတ္တာ၊ ကုန်၏။ တေဟိဓမ္မေဟိ၊ ထိုစိတ် – ၈၉ ခု၊ ပေါကြဉ်စေ– ၅၁ တို့နှင့်။ ယေဓမ္မာ၊ အကြင်ဝေဒနက္ခန္ဓာတို့သည်။ သမ္ပယုတ္တာ၊ ကုန်၏။ တေဓမ္မာ၊ ထိုဝေဒနက္ခန္ဓာတို့သည်။ ကတိဟိ (ပ) သမ္ပယုတ္တာ၊ သနည်း။ (ဝေဒနာနှင့်ယှဉ်သော ခန္ဓာစသည် မေးထားသဖြင့် ပထမယေဇ္ဇဲတရား ဖြစ်သော – စိတ် ၈၉၊ စေ ၅၁ ကို ခန် – အာ – ဓါ ဖွဲ့၍ ဖြေဆိုရပါမည်) ။
(ခန် = ၃ ။ အာ = ၁ ။ ဓါ = ၇ ။) ဖြစ်၍ တေဓမ္မာ၊ တို့သည်။ တီဟိ၊ ကုန်သော။ ခန္ဓေဟိ၊ သညက္ခန္ဓာ၊ သင်္ခါရက္ခန္ဓာ၊ ဝိညာဏက္ခန္ဓာတို့နှင့်။ ဧကေန၊ သော။ အာယတနေန၊ မနာယတနနှင့်။ သတ္တဟိ၊ ကုန်သော။ ဓာတူဟိ၊ ဝိညာဏဓါတ်တို့နှင့်။ သမ္ပယုတ္တာ၊ ကုန်၏။ ဧကေန၊ သော။ အာယတနေန၊ ဓမ္မာယတနနှင့်။ ဧကာယ၊ သော။ ဓာတုယာ၊ ဓမ္မဓါတ်နှင့်။ ကေဟိစိ၊ ဓမ္မာယတန + ဓမ္မဓါတ်၌ အကျုံးဝင်သော ဝေဒနာကြဉ် စေတသိက်ဧကပညာသဟု ဆိုအပ်သောအချို့တို့နှင့်။ သမ္ပယုတ္တာ၊ ကုန်၏။

ဝိ = ဝိညာဏက္ခန္ဓေန ယေဓမ္မာ

ဝိညာဏက္ခန္ဓေန ယေဓမ္မာ ။ (စေတသိက် ဒွေပညာသ) သမ္ပယုတ္တာ ။
တေဟိဓမ္မေဟိ ယေဓမ္မာ ။ (ဝိညာဏက္ခန္ဓာ) သမ္ပယုတ္တာ ။
တေဓမ္မာ (ခန် = ၃ ။) သမ္ပယုတ္တာ ။
(အာ = ၁ ။ ဓါ = ၁ ။) ကေဟိစိ (စေ – ၅၂) သမ္ပယုတ္တာ ။

စ = စက္ခုဝိညာဏဓာတုယာ ယေဓမ္မာ

စက္ခုဝိညာဏဓာတုယာ ယေဓမ္မာ ။ (သဗ္ဗစိတ္တ / စေ ၇ ခု) သမ္ပယုတ္တာ ။
ကေဟိဓမ္မေဟိ ယေဓမ္မာ (အကြင်စက္ခုဝိညာဏဓါတ်) သမ္ပယုတ္တာ ။
တေဓမ္မာ (ခန် = ၃ ။) သမ္ပယုတ္တာ ။
အာ = ၁ ။ ဓါ = ၁ ။ ကေဟိစိ (သဗ္ဗစိတ္တ / စေ ခု) သမ္ပယုတ္တာ ။

သ = သမုဒယသစ္စေန ယေဓမ္မာ

သမုဒယသစ္စေန ယေဓမ္မာ ။ (လောဘမူစိတ် – ၈ ခု၊ လောဘကြဉ် –စေ ၂၁) သမ္ပယုတ္တာ ။
တေဟိဓမ္မေဟိ ယေဓမ္မာ (သမုဒယသစ္စာ) သမ္ပယုတ္တာ ။
တေဓမ္မာ (ခန် = ၃ ။ အာ = ၁ ။ ဓါ = ၁ ။) သမ္ပယုတ္တာ ။
(ခန် = ၁ ။ အာ = ၁ ။ ဓါ = ၁ ။) ကေဟိစိ (စေ ၂၁) သမ္ပယုတ္တာ ။

သု = သုခိန္ဒြိယေန ယေဓမ္မာ

သုခိန္ဒြိယေန ယေဓမ္မာ ။ (သုခသဟဂုတ်ကာယဝိညာဏ်၊ ဝေဒနာကြဉ် သဗ္ဗစိတ္တသာဓာရဏစေ-
၆ ခု) သမ္ပယုတ္တာ ။
တေဟိဓမ္မေဟိ ယေဓမ္မာ (သုခိန္ဒြေ) သမ္ပယုတ္တာ ။
တေဓမ္မာ (ခန် = ၃ ။ အာ = ၁ ။ ဓါ = ၁ ။) သမ္ပယုတ္တာ ။
(အာ = ၁ ။ ဓါ = ၁ ။) ကေဟိစိ (ဝေဒနာကြဉ်သဗ္ဗစိတ္တ / စေ ၆ ခု) သမ္ပယုတ္တာ ။

ဥ = ဥပေက္ခိန္ဒြိယေန ယေဓမ္မာ

ဥပေက္ခိန္ဒြိယေန ယေဓမ္မာ ။ (ဥပေက္ခာသဟဂုတ် – ၅၅ ခု၊ စေ ၄၆) သမ္ပယုတ္တာ ။
တေဟိဓမ္မေဟိ ယေဓမ္မာ (ဥပေက္ခိန္ဒြေ) သမ္ပယုတ္တာ ။
တေဓမ္မာ (ခန် = ၃ ။ အာ = ၁ ။ ဓါ = ၆ ။) (ကာယဝိညာဏဓါတ်ကြဉ်) သမ္ပယုတ္တာ ။
(အာ = ၁ ။ ဓါ = ၁ ။) ကေဟိစိ (စေ ၄၆) သမ္ပယုတ္တာ ။

ဖ = ဖဿေန ယေဓမ္မာ

ဖဿေန ယေဓမ္မာ ။ (စိတ် – ၈၉ ခု၊ ဖဿကြဉ်စေ – ၅၁) သမ္ပယုတ္တာ ။
တေဟိဓမ္မေဟိ ယေဓမ္မာ (ဖဿ) သမ္ပယုတ္တာ ။
တေဓမ္မာ (ခန် = ၃ ။ အာ = ၁ ။ ဓါ = ၇ ။) သမ္ပယုတ္တာ ။
(ခန် = ၁ ။အာ = ၁ ။ ဓါ = ၁ ။) ကေဟိစိ (စေ ၅၁) သမ္ပယုတ္တာ ။

ဣ = ဣဒ္ဓိပါဒေန ယေဓမ္မာ

ဣဒ္ဓိပါဒေန ယေဓမ္မာ ။ (ဆန္ဒ၊ ဝီရိယ၊ ဝီမံသကြဉ် စေ – ၃၃) သမ္ပယုတ္တာ ။
တေဟိဓမ္မေဟိ ယေဓမ္မာ (ဣဒ္ဓိပါဒ်) သမ္ပယုတ္တာ ။
တေဓမ္မာ (ခန် = ၂ ။) သမ္ပယုတ္တာ ။
(ခန် = ၁ ။အာ = ၁ ။ ဓါ = ၁ ။) ကေဟိစိ (စေ ၃၃) သမ္ပယုတ္တာ ။

ဈာ = ဈာနေန ယေဓမ္မာ

ဈာနေန ယေဓမ္မာ ။ (မဟဂ္ဂုတ်စိတ် – ၂၇၊ လောကုတ္တရာစိတ် – ၈၊ ဈာနင်တရားကိုယ် –
၅ ပါး ကြဉ်စေ ၃၃) သမ္ပယုတ္တာ ။
တေဟိဓမ္မေဟိ ယေဓမ္မာ (ဈာနင်တရားကိုယ် – ၅ ပါး) သမ္ပယုတ္တာ ။
တေဓမ္မာ (ခန် = ၂ ။ အာ = ၁ ။ ဓါ = ၁ ။) သမ္ပယုတ္တာ ။
(ခန် = ၁ ။ အာ = ၁ ။ ဓါ = ၁ ။) ကေဟိစိ (စေ ၃၃) သမ္ပယုတ္တာ ။

အ = အမိဿောက္ခေန ယေဓမ္မာ

အမိဿောက္ခေန ယေဓမ္မာ ။ (အမိဿောက္ခဖြစ်သောစိတ် – ၇၈ ခု၊ အမိဿောက္ခ ဝိစိကိစ္ဆာကြဉ်စေ–၅၀) သမ္ပယုတ္တာ ။
တေဟိဓမ္မေဟိ ယေဓမ္မာ (အမိဿောက္ခစေတသိက်) သမ္ပယုတ္တာ ။
တေဓမ္မာ (ခန် = ၃ ။ အာ = ၁ ။ ဓါ = ၂ ။) သမ္ပယုတ္တာ ။
(ခန် = ၁ ။ အာ = ၁ ။ ဓါ = ၁ ။) ကေဟိစိ (စေ ၅၀) သမ္ပယုတ္တာ ။

သု = သုခါယဝေဒနာယသမ္ပယုတ္တေဟိဓမ္မေဟိ ယေဓမ္မာ

သုခါယဝေဒနာယသမ္ပယုတ္တေဟိဓမ္မေဟိ၊ သုခဝေဒနာကြဉ်သောသုခသဟဂုတ် စိတ္တုပ္ပါဒ်တို့နှင့် ။
ယေဓမ္မာ၊ (သုခဝေဒနာ) သမ္ပယုတ္တာ ။
တေဟိဓမ္မေဟိ ယေဓမ္မာ (သုခသဟဂုတ်စိတ် – ၆၃ ခု၊ စေ – ၄၆) သမ္ပယုတ္တာ ။
တေဓမ္မာ (ခန် = ၁ ။) သမ္ပယုတ္တာ ။
(အာ = ၁ ။ ဓါ = ၁ ။) ကေဟိစိ (သုခဝေဒနာ) သမ္ပယုတ္တာ ။

သ = သဝိတက္ကသဝိစာရေဟိဓမ္မေဟိ ယေဓမ္မာ

သဝိတက္ကသဝိစာရေဟိဓမ္မေဟိ ယေဓမ္မာ ။ (ဝိတက် + ဝိစာရ) သမ္ပယုတ္တာ ။
တေဟိဓမ္မေဟိ ယေဓမ္မာ (သဝိတက္က + သဝိစာရစိတ် – ၅၅ ခု၊ ဝိတက် + ဝိစာရကြဉ်သော စေ ၅၀) သမ္ပယုတ္တာ ။
တေဓမ္မာ (ခန် = ၁ ။ အာ = ၁ ။ ဓါ = ၁) ကေဟိစိ (ဝိတက် + ဝိစာရ) သမ္ပယုတ္တာ ။

စေ = စေတသိကေဟိဓမ္မေဟိ ယေဓမ္မာ

စေတသိကေဟိဓမ္မေဟိ ယေဓမ္မာ ။ (စိတ် – ၈၉) သမ္ပယုတ္တာ ။
တေဟိဓမ္မေဟိ ယေဓမ္မာ (စေ ၅၂) သမ္ပယုတ္တာ ။
တေဓမ္မာ (ခန် = ၁ ။အာ = ၁ ။ ဓါ = ၇) သမ္ပယုတ္တာ ။

နဝမနယ နိဒ္ဒေသ ပြီး၏။

ဒသမနယ နိဒ္ဒေသ

(ဝိပ္ပယုတ္တေန + ဝိပ္ပယုတ္တံ)

"ဝိပ္ပယုတ်ပြ၊ တရားမျှ၊ ဟောကြဒသမာ" ။ ဟူသည်နှင့်အညီ ဤဒသမနယ၌ ဝိပ္ပယုတ်ရကောင်းသော တရားများသာ ဟောပါသည်။

ယေစွဲဆောင်ပုဒ်

ဟောပုဒ်နှင့်သာ၊ မယှဉ်ရာ၊ စွဲပါရှေ့ယေမှတ် ။
ရှေ့ယေနှင့်သာ၊ မယှဉ်ရာ၊ စွဲပါနောက်ယေရ ။
ရှေ့ယေကိုကား၊ ခန်စသား၊ ခွဲခြားဖြေထုတ်ပြ ။
ဟောပုဒ်နှင့်တူ၊ ခန်၊ အာ၊ မူ၊ စွဲယူမဖြေရ ။

ယေစွဲတရားအဓိပ္ပါယ်ရှင်းလင်းချက်

ပထမ "ယေ" စွဲကို ဟောပုဒ်နှင့်မယှဉ်သော တရားများကို စွဲရမည် ။

ဒုတိယ "ယေ" စွဲကို ပထမ ယေစွဲတရားနှင့် မယှဉ်သော တရားများကို စွဲရမည် ။

ပထမ "ယေ" စွဲတရားများကို ခန် – အာ – ဓါ ဖွဲ့၍ ဖြေဆိုရမည် ။

သို့သော်လည်း – ဟောပုဒ်နှင့်နာမည်ချင်းတူသော ခန္ဓာစသည်ကို ထည့်ဖွက်၍ မဖြေရပါ ။

ဤဒသမနယသည် "ဝိပ္ပယုတ္တေန + ဝိပ္ပယုတ္တံ" ဖြစ်၍ ဝိပ္ပယုတ္တာ ဟူသော နောက်ပုဒ်ဖြင့် ဝိပ္ပယုတ္တာ ပုစ္ဆာထုတ်၍ ဝိပ္ပယုတ္တတရားများကို ဖြေဆိုရမည် ။

ကတ္တားပြန် ဟောထားသည်ကိုလည်း သတိထားပါလေ ။

ဒသမနယ အကျဉ်းဆောင်ပုဒ်

ဤဒသမနယ၌

ရူ၊ ဝေ၊ စ၊ ဉ၊ ရူ၊ အ၊ ဝိ၊ နေ၊ အ၊ အ၊ ဤ (၁၀) ခုသော အကျဉ်းဆောင်ပုဒ်ကိုလည်း သိအပ်၏။

ရူ = ရူပက္ခန္ဓေန ယေဓမ္မာ

ရူပက္ခန္ဓေန ယေဓမ္မာ (နာမက္ခန္ဓာ – ၄ ပါ) ဝိပ္ပယုတ္တာ ။

တေဟိဓမ္မေဟိ ယေဓမ္မာ (ရုပ်၊ နိဗ္ဗာန်) ဝိပ္ပယုတ္တာ ။

တေဓမ္မာ (ခန် = ၄ ။ အာ = ၁ ။ ဓါ = ၇ ။) ဝိပ္ပယုတ္တာ ။

(အာ = ၁ ။ ဓါ = ၁။) ကေဟိစိ (စေ ၅၂) ဝိပ္ပယုတ္တာ ။

ဝေ = ဝေဒနက္ခန္ဓနှ ယေဓမ္မာ

ဝေဒနက္ခန္ဓနှ ယေဓမ္မာ (ရုပ်၊ နိဗ္ဗာန်) ဝိပ္ပယုတ္တာ ။
တေဟိဓမ္မေဟိ ယေဓမ္မာ (နာမက္ခန္ဓာ – ၄ ပါး) ဝိပ္ပယုတ္တာ ။
တေဓမ္မာ (ခန် = ၁ ။ အာ = ၁၀ ။ ဓါ = ၁၀ ။) ဝိပ္ပယုတ္တာ ။
(အာ = ၁ ။ ဓါ = ၁။) ကေဟိစိ (သုခုမရုပ်၊ နိဗ္ဗာန်) ဝိပ္ပယုတ္တာ ။

စ = စက္ခုဝိညာဏဓာတုယာ ယေဓမ္မာ

စက္ခုဝိညာဏဓာတုယာ ယေဓမ္မာ (ဆဝိညာဏဓါတ်စိတ္တုပ္ပါဒ်၊ ရုပ်၊ နိဗ္ဗာန်) ဝိပ္ပယုတ္တာ ။
တေဟိဓမ္မေဟိ ယေဓမ္မာ (စက္ခုဝိညာဏဓါတ်စိတ္တုပ္ပါဒ်) ဝိပ္ပယုတ္တာ ။
တေဓမ္မာ (ခန် = ၁ ။ အာ = ၁၀ ။ ဓါ = ၁၆ ။) ဝိပ္ပယုတ္တာ ။
(အာ = ၁ ။ ဓါ = ၁။) ကေဟိစိ (သုခုမရုပ်၊ နိဗ္ဗာန်) ဝိပ္ပယုတ္တာ ။
အမှာ – ဝိညာဏက္ခန္ဓာ၊ မနာယတန ထည့်မဖြေရပါ။ (စည်းမျဉ်းကြည့်ပါ)
နောက်ပုဒ်တို့၌လည်း – ခန် – အာ – ဓါ အမည်တူများ သတိထား၍ဟောပါလေ။

ဥ = ဥပေက္ခိန္ဒြိယေန ယေဓမ္မာ

ဥပေက္ခိန္ဒြိယေန ယေဓမ္မာ (သုခ၊ ဒုက္ခ၊ သောမနဿ၊ ဒေါမနဿသဟဂုတ် စိတ္တုပ္ပါဒ်၊ ရုပ်၊ နိဗ္ဗာန် ။) ဝိပ္ပယုတ္တာ ။
တေဟိဓမ္မေဟိ ယေဓမ္မာ (ဥပေက္ခာသဟဂုတ်စိတ္တုပ္ပါဒ်) ဝိပ္ပယုတ္တာ ။
တေဓမ္မာ (ခန် = ၁ ။ အာ = ၁၀ ။ ဓါ = ၁၁ ။) ဝိပ္ပယုတ္တာ ။
(အာ = ၁ ။ ဓါ = ၁။) ကေဟိစိ (သုခုမရုပ်၊ နိဗ္ဗာန်) ဝိပ္ပယုတ္တာ ။

ရူ= ရူပဘဝေန ယေဓမ္မာ

ရူပဘဝေန ယေဓမ္မာ (ကာမဘဝ၊ အရူပဘဝဟု ဆိုအပ်သောစိတ် / စေတသိက် ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ ဖိုလ်၊ ကြိယာစိတ္တုပ္ပါဒ်) ဝိပ္ပယုတ္တာ ။
တေဟိဓမ္မေဟိ ယေဓမ္မာ (ရူပဘဝ) ဝိပ္ပယုတ္တာ ။
တေဓမ္မာ (နခန် ။ နအာ ။ ဓါ = ၃ ။) ဝိပ္ပယုတ္တာ ။
(ဓါ = ၃ ဟူသည် – ဃာန၊ ဇိဝှါ၊ ကာယတည်း)

အ = အဓိမောက္ခေန ယေဓမ္မာ

အဓိမောက္ခေန ယေဓမ္မာ (ဒွေပဉ္စဝိညာဉ် – ၁၀။ ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂုတ်စိတ္တုပ္ပါဒ်၊ ရုပ်၊ နိဗ္ဗာန်) ဝိပ္ပယုတ္တာ ။

တေဟိဓမ္မေဟိ ယေဓမ္မာ (အဓိမောက္ခဖြစ်သောစိတ္တုပ္ပါဒ်) ဝိပ္ပယုတ္တာ ။

တေဓမ္မာ (ခန် = ၁ ။ အာ = ၁၀ ။ ဓါ = ၁၅ ။) ဝိပ္ပယုတ္တာ ။

(အာ = ၁ ။ ဓါ = ၁။) ကေဟိစိ (သုခုမရုပ်၊ နိဗ္ဗာန်) ဝိပ္ပယုတ္တာ ။

ဝိ = ဝိပါကေဟိဓမ္မေဟိ ယေဓမ္မာ

ဝိပါကေဟိဓမ္မေဟိ ယေဓမ္မာ (ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ ကြိယာစိတ္တုပ္ပါဒ်၊ ရုပ်၊ နိဗ္ဗာန်)ဝိပ္ပယုတ္တာ။

တေဟိဓမ္မေဟိ ယေဓမ္မာ (ဝိပါက်စိတ္တုပ္ပါဒ်) ဝိပ္ပယုတ္တာ ။

တေဓမ္မာ (ခန် = ၁ ။ အာ = ၁၀ ။ ဓါ = ၁၀ ။) ဝိပ္ပယုတ္တာ ။

(အာ = ၁ ။ ဓါ = ၁။) ကေဟိစိ (သုခုမရုပ်၊ နိဗ္ဗာန်) ဝိပ္ပယုတ္တာ ။

နေ = နေဝဝိပါကနဝိပါကဓမ္မဓမ္မေဟိ ယေဓမ္မာ

နေဝဝိပါက နဝိပါကဓမ္မဓမ္မေဟိ ယေဓမ္မာ (ကု၊ အကု၊ ဝိပါက်စိတ္တုပ္ပါဒ်) ဝိပ္ပယုတ္တာ ။

တေဟိဓမ္မေဟိ ယေဓမ္မာ (နေဝဝိပါကနဝိပါကဓမ္မဓမ္မ) ဝိပ္ပယုတ္တာ ။

တေဓမ္မာ (နခန် – နအာ ။ ဓါ = ၅ ။) ဝိပ္ပယုတ္တာ ။

အ = အနုပါဒိန္နအနုပါဒါနိယေဟိဓမ္မေဟိ ယေဓမ္မာ

အနုပါဒိန္နအနုပါဒါနိယေဟိဓမ္မေဟိ ယေဓမ္မာ (စိတ်၊ စေတသိက် ဖြစ်ကုန်သော ပဌမဓမ္မ၊ ဒုတိယဓမ္မ) ဝိပ္ပယုတ္တာ ။

တေဟိဓမ္မေဟိ ယေဓမ္မာ (အနုပါဒိန္နအနုပါဒါနိယဓမ္မ) ဝိပ္ပယုတ္တာ ။

တေဓမ္မာ (နခန် ။ နအာ ။ ဓါ = ၆ ။) ဝိပ္ပယုတ္တာ ။

အ = အဝိတက္ကအဝိစာရေဟိခမ္မေဟိ ယေခမ္မာ

အဝိတက္ကအဝိစာရေဟိခမ္မေဟိ ယေခမ္မာ (သဝိတက္ကသဝိစာရ၊ အဝိတက္ကအဝိစာရမတ္တခမ္မ) ဝိပ္ပယုတ္တာ။

တေဟိခမ္မေဟိ ယေခမ္မာ (အဝိတက္ကအဝိစာရခမ္မ) ဝိပ္ပယုတ္တာ ။

တေခမ္မာ (နခန် = နအာ = ဓါ = ၁ ။) ဝိပ္ပယုတ္တာ ။

ဒသမနယ နိဋ္ဌိတာ ပြီး၏

❀ ❀ ❀

ကတ္တားပြန်ဟောသောနယများ

စတု၊ ပဥ္စ၊ သတ္တမ၊ နဝဒသမာ ။

ကံကိုတဖန်၊ ကတ္တာပြန်၊ ဟောရန်ငါနယာ ။

ဟူသည့်နှင့်အညီ ကတ္တာပြန်၍ ဟောသော နယများမှာ -

၁။ စတုတ္ထနယ ။ **၂။ ပဥ္စမနယ ။**

၃။ သတ္တမနယ ။ **၄။ နဝမနယ ။**

၅။ ဒသမနယ ။ တို့ဖြစ်ပါသည် ။

အထက်ပါနယတို့၌ ကတ္တာပြန်၍ ဟောထားသောကြောင့် -- ယေနှစ်ချက်၊ တေနှစ်ချက် စွဲရသည်ကိုလည်း သတိထားပါလေ ။

ကောဒသမနယ နိဒ္ဒေသ

(သင်္ဂဟိတေနသမ္ပယုတ္တံဝိပ္ပယုတ္တံ)

ဤကောဒသမနယသည် ရှေ့ပိုင်း၌ **စတုတ္ထနယနှင့်**တူပြီး၊ နောက်ပိုင်း ပုစ္ဆာဝိသဇ္ဇနာမှာ **ဆဋ္ဌနယနှင့်** အလုံးစုံတူပါသည်။

ထို့ကြောင့် ရှေ့ပိုင်း၌ စတုတ္ထနယလာ

သင်၊ ဝေ၊ သု၊ ံသဒ်၊ လေးဘုံမှတ်၊ ဟောလတ်စတုတ္ထာ ။

ဟောပုဒ်ကိုကြည့်၊ မိမိပင်၊ စွဲချင်ပယေမှာ ။

ဟူသော ဆောင်ပုဒ်များကိုလည်း ပြန်လည်နှလုံးသွင်းကြရပါမည်။

ယေစွဲတစ်ချက်သာပါ၍ ဒုတိယ ယေစွဲအတွက် ပယ်ဖျက်ယာ ရပါမည်။ ပုစ္ဆာဝိသဇ္ဇနာမှာ –

ဆဋ္ဌနယနှင့်တူသည်ဖြစ်၍ ယေစွဲ + တေစွဲတရာ နှင့် ယှဉ်သောတရား၊ မယှဉ်သောတရားများကို ရှေးဦး စွာရှာပါ။

ရှာပြီးလျှင် – ယှဉ်သောတရား၌ အပြည့်အစုံရသော ခန္ဓာ၊ အာယတန၊ ဓါတ်တို့ကို ရှေးဦး စွာ သမ္ပယုတ်ထုတ်ပါ။

အပြည့်အစုံမရသော ခန္ဓာ၊ အာယတန၊ ဓါတ်တို့ကို နောက်မှ ကေဟိစိသမ္ပယုတ်ထုတ်ပါ။

မယှဉ်သောတရား၌လည်း – အပြည့်အစုံရသော ခန္ဓာ၊ အာယတန၊ ဓါတ်တို့ကို ရှေးဦးစွာ ဝိပ္ပယုတ်ထုတ်ပါ။

အပြည့်အစုံမရသော ခန္ဓာ၊ အာယတန၊ ဓါတ်တို့ကို နောက်မှ ကေဟိစိဝိပ္ပယုတ်ထုတ်ပါ။

အမှာ– ဤမျှညွှန်ပြလိုက်လျှင် ကောဒသမနယအတွက် အခက်မရှိတော့ပါ။

ကောဒသမနယ အကျဉ်းဆောင်ပုဒ်

ဤနယသည် စတုတ္ထနယနှင့် + ဆဋ္ဌနယတို့ ရောယှက်ပြီး ဟောထားသောကြောင့် ဆောင်ပုဒ်မှာလည်း သ၊ မ၊ က္က၊ သုံ၊ ဥ၊ ပ၊ ဟုမှတ်သာ ထားပါလေ။

မှတ်ချက် – ဝေဒနိန္ဒြေ (၅) ပါးအပုံ၌ ဥပေက္ခိန္ဒြေမှာ အဖြေအနည်းငယ် ထူးသောကြောင့် (ဥ) တစ်ပုဒ် တိုးထားပါသည်။

ဥဒါန်းစဉ်ဂါထာမှာလည်း စတုတ္ထနယအတိုင်းပင် ဖြစ်ပါသည် ။

ထို့ကြောင့် ဥဒါန်းစဉ်ဂါထာတူသော နယများကို ထုတ်ပြဦးအံ့ ။

ဥဒါန်းစဉ်ဂါထာတူသော နယများ

၁။ စတုတ္ထနယ နှင့် ကောဒသမနယ ။
၂။ ဆဋ္ဌနယ နှင့် ဒသမနယ ။
၃။ အဋ္ဌမနယ နှင့် စုဒ္ဒသမနယ ။
၄။ နဝမနယ နှင့် ဒွါဒသမနယ ။ တို့ဖြစ်ပါသည် ။

ဆောင် – ဥဒါန်းဂါထာ၊ တူညီလာ၊ ကော စတုတ္ထ ။
ဆဋ္ဌ ဒသ။ အဋ္ဌ, စုဒ္ဒ၊ နဝ, ဒွါဒသ ။
(ဟု မှတ်တမ်းတင်ထားတော် မူကြသည်)

ပါဠိတော်အပြည့်အစုံ

သ = သမုဒယသစ္စေန ယေဓမ္မာ

သမုဒယသစ္စေန ယေဓမ္မာ ခန္ဓသင်္ဂဟေန သင်္ဂဟိတာ၊ အာယတန သင်္ဂဟေန သင်္ဂဟိတာ၊ ဓာတုသင်္ဂဟေနသင်္ဂဟိတာ ။

ပုစ္ဆာ – တေဓမ္မာကတိဟိခန္ဓေဟိ၊ ကတိဟာယတနေဟိ၊ ကတိဟိဓာတူဟိသမ္ပယုတ္တာ ။

ဝိသဇ္ဇနာ – တေဓမ္မာတီဟိခန္ဓေဟိ၊ ဧကေနာယတနေန၊ သတ္တဟိဓာတူဟိသမ္ပယုတ္တာ။
ဧကေနခန္ဓေန၊ ဧကေနာယတနေန၊ ဧကာယဓာတုယာ ကေဟိစိသမ္ပယုတ္တာ ။

ပုစ္ဆာ – ကတိဟိ ဝိပ္ပယုတ္တာ ။

ဝိသဇ္ဇနာ – ဧကေနခန္ဓေန ဒသာဟာယတနေဟိ ဒသဟိဓာတူဟိ ဝိပ္ပယုတ္တာ ။
ဧကေနာယတနေန ဧကာယဓာတုယာ ကေဟိစိဝိပ္ပယုတ္တာ ။

အနက်ပေး: – သမုဒယသစ္စေန၊ သည်။ ယေဓမ္မာ၊ အကြင်သမုဒယသစ္စာကြဉ်သော သင်္ခါရက္ခန္ဓာ (၄၉) ခုတို့ကို။ (ဟောပုဒ်နှင့်ယေဖွဲ့တရား ခန် / အာ တူလျှင် သင်္ဂဟိတ။ မတူလျှင် အသင်္ဂဟိတ ဟုညွှန်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း – ဤ၌အားလုံးတူနေသောကြောင့်) ခန္ဓသင်္ဂဟေန၊ (ပ) သင်္ဂဟိတာ၊ ၏။ တေဓမ္မာ၊ ထိုသင်္ခါရက္ခန္ဓာ (၄၉) ခုတို့သည်။ ကတိဟိ၊ကုန်သော။ ခန္ဓေဟိ (ပ) သမ္ပယုတ္တာ၊ ယှဉ်ကုန်သနည်း။ ဣတိပုစ္ဆာယံ၊ သည်။ သတိ၊ ရှိသော်။

တေဝမ္မာ၊ တို့သည်။ တီဟိ၊ ကုန်သော။ ခန္ဓေဟိ၊ ဝေဒနက္ခန္ဓာ၊ သညက္ခန္ဓာ၊ ဝိညာဏက္ခန္ဓာတို့နှင့်။ ဧကေန၊ သော။ အာယတနေန၊ မနာယတနနှင့်။ သတ္တဟိ၊ ကုန်သော။ ဓာတူဟိ၊ တို့နှင့်။ သမ္ပယုတ္တာ၊ ကုန်၏။ ဧကေန၊ သော။ ခန္ဓေန၊ သင်္ခါရက္ခန္ဓာနှင့်။ ဧကေန၊ သော။ အာယတနေန၊ နှင့်။ ဧကာယ၊ သော။ ဓာတုယာ၊ နှင့်။ ကေဟိစိ၊ သင်္ခါရက္ခန္ဓာ၊ ဓမ္မာယတန၊ ဓမ္မဓါတ်၌ အကျုံးဝင်သော သမုဒယသစ္စာ,ဝေဒနာ၊ သညာဟုဆိုအပ်သော အချို့တို့နှင့်။ သမ္ပယုတ္တာ၊ ကုန်၏။ ကတိဟိ၊ တို့နှင့်။ ဝိပ္ပယုတ္တာ၊ ကုန်သနည်း။ ဧကေန၊ သော။ ခန္ဓေန၊ ရူပက္ခန္ဓာနှင့်။ ဒသဟိ၊ ကုန်သော၊ အာယတနေဟိ၊ ဩဠာရိကာယတနတို့နှင့်။ ဒသဟိ၊ ကုန်သော။ ဓာတူဟိ၊ ဩဠာရိကဓါတ်တို့နှင့်။ ဝိပ္ပယုတ္တာ၊ ကုန်။ ဧကေန၊ သော။ အာယတနေန၊ နှင့်။ ဧကာယ၊ သော။ ဓာတုယာ၊ နှင့်။ ကေဟိစိ၊ ဓမ္မာယတန၊ ဓမ္မဓါတ်၌ အကျုံးဝင်သော သုခုမရုပ်သော ဌသ၊ နိဗ္ဗာန်ဟု ဆိုအပ်သော အချို့တို့နှင့်။ ဝိပ္ပယုတ္တာ၊ ကုန်။ ဣတိဝိသဇ္ဇနာ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။

မ = မဂ္ဂသစ္စေန ယေဝမ္မာ

မဂ္ဂသစ္စေန ယေဝမ္မာ (မဂ္ဂသစ္စာကြဉ်သင်္ခါရက္ခန္ဓာ – ၅၀) သင်္ဂဟိတာ ။
တေဝမ္မာကတိဟိ (ပ) သမ္ပယုတ္တာ၊ (ခန် = ၃ ။ အာ = ၁ ။ ဓါ = ၇ ။) သမ္ပယုတ္တာ ။
(ခန် = ၁ ။ အာ = ၁ ။ ဓါ = ၁ ။) ကေဟိစိ (မဂ္ဂသစ္စာ၊ ဝေဒနာ၊ သညာ) သမ္ပယုတ္တာ။
ကတိဟိဝိပ္ပယုတ္တာ၊ (ခန် = ၁ ။ အာ = ၁၀ ။ ဓါ = ၁၀ ။) ဝိပ္ပယုတ္တာ ။
(အာ = ၁ ။ ဓါ = ၁ ။) ကေဟိစိ (သုခုမရုပ်၊ နိဗ္ဗာန်) ဝိပ္ပယုတ္တာ ။

ဣ = ဣတ္ထိန္ဒြိယေန ယေဝမ္မာ

ဣတ္ထိန္ဒြိယေန ယေဝမ္မာ (ဣတ္ထိန္ဒြေကြဉ်သုခုမရုပ်ပန္နရသ) သင်္ဂဟိတာ ။
တေဝမ္မာကတိဟိ (ပ) သမ္ပယုတ္တာတိ နတ္ထိ ။

ကတိဟိဝိပ္ပယုတ္တာ၊ (ခန် = ၄ ။ အာ = ၁ ။ ဓါ = ၇ ။) ဝိပ္ပယုတ္တာ ။
(အာ = ၁ ။ ဓါ = ၁ ။) ကေဟိစိ (စေ – ၅၂) ဝိပ္ပယုတ္တာ ။

သု = သုခိန္ဒြိယေန ယေဓမ္မာ

သုခိန္ဒြိယေန ယေဓမ္မာ (သုခိန္ဒြေမှတစ်ပါး ဝေဒနိန္ဒြေ – ၄ ပါး) သင်္ဂဟိတာ ။
တေဓမ္မာကတိဟိ (ပ) သမ္ပယုတ္တာ၊ (ခန် = ၃ ။ အာ = ၁ ။ ဓါ = ၇ ။) သမ္ပယုတ္တာ ။
(အာ = ၁ ။ ဓါ = ၁ ။) ကေဟိစိ (ဝေဒနာကြဉ်စေ – ၅၁) သမ္ပယုတ္တာ။
ကတိဟိဝိပ္ပယုတ္တာ၊ (ခန် = ၁ ။ အာ = ၁၀ ။ ဓါ = ၁၀ ။) ဝိပ္ပယုတ္တာ ။
(အာ = ၁ ။ ဓါ = ၁ ။) ကေဟိစိ (သုခုမရုပ်၊ နိဗ္ဗာန်) ဝိပ္ပယုတ္တာ ။

ဥ = ဥပေက္ခိန္ဒြိယေန ယေဓမ္မာ

ဥပေက္ခိန္ဒြိယေန ယေဓမ္မာ (ဥပေက္ခိန္ဒြေမှတစ်ပါးသော ဝေဒနိန္ဒြေ ၄ ပါး) သင်္ဂဟိတာ ။
တေဓမ္မာကတိဟိ (ပ) သမ္ပယုတ္တာ၊ (ခန် = ၃ ။ အာ = ၁ ။ ဓါ = ၂ ။) သမ္ပယုတ္တာ ။
(အာ = ၁ ။ ဓါ = ၁ ။) ကေဟိစိ (ဝေဒနာ၊ ဝိစိကိစ္ဆာကြဉ်စေ – ၅၀) သမ္ပယုတ္တာ။
ကတိဟိဝိပ္ပယုတ္တာ၊ (ခန် = ၁ ။ အာ = ၁၀ ။ ဓါ = ၁၅ ။) ဝိပ္ပယုတ္တာ ။
(အာ = ၁ ။ ဓါ = ၁ ။) ကေဟိစိ (သုခုမရုပ်၊ နိဗ္ဗာန်) ဝိပ္ပယုတ္တာ ။

ပ = ပရိဒေဝေန ယေဓမ္မာ

ပရိဒေဝေန ယေဓမ္မာ (အပရိဒေဝစိတ္တဇသဒ္ဒ၊ ဥတုဇသဒ္ဒ) သင်္ဂဟိတာ ။
တေဓမ္မာကတိဟိ (ပ) သမ္ပယုတ္တာတိ နတ္ထိ ။
ကတိဟိဝိပ္ပယုတ္တာ၊ (ခန် = ၄ ။ အာ = ၁ ။ ဓါ = ၇ ။) ဝိပ္ပယုတ္တာ ။
(အာ = ၁ ။ ဓါ = ၁ ။) ကေဟိစိ (စေ – ၅၂) ဝိပ္ပယုတ္တာ ။

ဂေဟဒသမနယ ပြီး၏ ။

❖ ❖ ❖

ဒွါဒသမနယ နိဒ္ဒေသ

(သမ္ပယုတ္တေန သင်္ဂဟိတံ အသင်္ဂဟိတံ)

ဤဒွါဒသမနယသည် နဝမနယနှင့် ပဌမနယ = နှစ်ပါးရော၍ ဟောထားသောကြောင့် ရှေ့ပိုင်း "သမ္ပယုတ္တေန" အရမှာ နဝမနယဖြစ်၍

"နာမက္ခန္ဓာ၊ တစ်စိတ်သာ၊ ဟောပါနဝမ" ဆိုသည့်အတိုင်း နာမက္ခန္ဓာ တစ်စိတ်ရသော ပုဒ်မျိုးကို ဟောရပါမည်။

ယေစ္စွတရားမှာလည်း –

"ဟောပုဒ်နှင့်ယှဉ်၊ ကြွင်းနာမ်ပင်၊ စွဲချင်ပယေမှာ"

ဆိုသည့်အတိုင်း – ဟောပုဒ်နှင့်ယှဉ်သော နာမက္ခန္ဓာတစ်စိတ်ကိုသာ ယေစ္စွရပါမည်။

ကတ္တားပြန်၍ မဟောသောကြောင့် ဒုတိယ ယေအတွက် စဉ်းစားစရာမလိုပါ။ ယေစ္စွ၍ရသော တရားတို့ကို နောက်ပုဒ်ဖြစ်သော – သင်္ဂဟိတ + အသင်္ဂဟိတ တို့ဖြင့် မေးဖြေရမည်ဖြစ်သောကြောင့် ပဌမနယ အလားတူရေတွက်၍ ရသော ခန္ဓာ၊ အာယတန၊ ဓါတ်၊ မရေတွက်အပ်သော – ခန္ဓာ၊ အာယတန၊ ဓါတ်တို့ကို စဉ်စားပြီး ဖြေရမည် ။

သင်နည်းမှတ်ချက်

ဝေဒနက္ခန္ဓေန ယေဓမ္မာဒ္ဒိ – ဝေဒနက္ခန္ဓာအရ – ဝေဒနာ စေတသိက်တည်း။

ယင်းနှင့်ယှဉ်သောတရားကား – စိတ် ၈၉ ခု၊ ဝေဒနာကြဉ်စေ – ၅၁ ခု ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် (ဟောပုဒ်နှင့်ယှဉ်၊ ကြွင်းနာမ်ပင်၊ စွဲချင်ပယေမှာ) အရ – စိတ် ၈၉ ခု၊ ဝေဒနာကြဉ်စေ – ၅၁ ကို ယေစ္စွရပါမည်။

ယင်ယေစ္စွ၍ရသော တရားများကို – သညာက္ခန္ဓာ၊ သင်္ခါရက္ခန္ဓာ၊ ဝိညာဏက္ခန္ဓာ (၃) ပါး။ မနာယတန၊ ဓမ္မာယတန (၂) ပါး။ သတ္တဝိညာဏဓါတ်၊ ဓမ္မဓါတ် (၈) ပါး၊ တို့ဖြင့် ရေတွက်ရပါမည်။

ရူပက္ခန္ဓာ၊ ဝေဒနက္ခန္ဓာ (၂) ပါ ။ သြဠာရိကာယတန (၁၀) ပါး။ သြဠာရိကဓါတ် (၁၀) ပါး တို့ဖြင့် မရေတွက်ရပါ ။

ဒွါဒသမနယ အကျဉ်းဆောင်ပုဒ်

ဒွါဒသမနယ၌ – ဝေ၊ ဝိ၊ သ၊ သု၊ ဥ၊ ဖ၊ အ၊ သု၊ စေ၊

ဤ (၉) ခုသော အကျဉ်းဆောင်ပုဒ်ကိုလည်း သိအပ်၏။

ပါဠိတော်အပြည့်အစုံ

ဝေ = ဝေဒနက္ခန္ဓေန ယေဓမ္မာ

ဝေဒနက္ခန္ဓေန ယေဓမ္မာ သမ္ပယုတ္တာ ။ တေဓမ္မာကတိဟိခန္ဓေဟိ (ပ) သင်္ဂဟိတာ ။
တေဓမ္မာတီဟိခန္ဓေဟိ၊ ဒွီဟာယတနေဟိ၊ အဋ္ဌဟိဓာတူဟိသင်္ဂဟိတာ ။
ကတိဟိအသင်္ဂဟိတာ၊ ဒွီဟိခန္ဓေဟိ ဒသာဟာယတနေဟိ ဒသဟိဓာတူဟိအသင်္ဂဟိတာ ။

အနက်ပေး: – ဝေဒနက္ခန္ဓေန၊ နှင့်။ ယေဓမ္မာ၊ အကြင်စိတ်တစ်ခုယုတ် (၉၈) ဝေဒနာကြဉ်စေတသိက်ကေပညာသတို့သည်။ သမ္ပယုတ္တာ၊ ယှဉ်ကုန်၏။ တေဓမ္မာ၊ တို့ကို။ တီဟိ၊ ကုန်သော။ ခန္ဓေဟိ၊ သညက္ခန္ဓာ၊ သင်္ခါရက္ခန္ဓာ၊ ဝိညာဏက္ခန္ဓာ ဟူသော ရေတွက်ခြင်းတို့ဖြင့်။ ဒွီဟိ၊ ကုန်သော။ အာယတနေဟိ၊ မနာယတန၊ ဓမ္မာယတန ဟူသော ရေတွက်ခြင်းတို့ဖြင့်။ အဋ္ဌဟိ၊ ကုန်သော။ ဓါတူဟိ၊ သတ္တဝိညာဏဓါတ်၊ ဓမ္မဓါတ် ဟူသော ရေတွက်ခြင်းတို့ဖြင့်။ သင်္ဂဟိတာ၊ ကုန်၏။ ကတိဟိ၊ အသင်္ဂဟိတာ။ ဒွီဟိ၊ ကုန်သော၊ ခန္ဓေဟိ၊ ရူပက္ခန္ဓာ ဝေဒနက္ခန္ဓာ ဟူသော ရေတွက်ခြင်းတို့ဖြင့်။ ဒသဟိ၊ ကုန်သော။ အာယတနေဟိ၊ သြဠာရိကာယတန ဟူသော ရေတွက်ခြင်းတို့ဖြင့်။ ဒသဟိ၊ ကုန်သော။ ဓာတူဟိ၊ သြဠာရိကဓါတ်ဟူသော ရေတွက်ခြင်းတို့ဖြင့်။ အသင်္ဂဟိတာ၊ ကုန်။ ဣတိဝိသဇ္ဇနာ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။

ဝိ = ဝိညာဏက္ခန္ဓေန ယေဓမ္မာ

ဝိညာဏက္ခန္ဓေန ယေဓမ္မာ (စေ – ၅၂) သမ္ပယုတ္တာ ။
တေဓမ္မာ (ခန် = ၃ ။ အာ = ၁ ။ ဓါ = ၁ ။) သင်္ဂဟိတာ ။
ကတိဟိအသင်္ဂဟိတာ၊ (ခန် = ၂ ။ အာ = ၁၁ ။ ဓါ = ၁၇ ။) အသင်္ဂဟိတာ ။

သ = သမုဒယသစ္စေန ယေဓမ္မာ

သမုဒယသစ္စေန ယေဓမ္မာ (လောဘမူစိတ် – ၈ ခု၊ လောဘကြဉ်စေ –၂၁) သမ္ပယုတ္တာ။
တေဓမ္မာ (ခန် = ၄ ။ အာ = ၂ ။ ဓါ = ၂ ။) သင်္ဂဟိတာ ။
ကတိဟိအသင်္ဂဟိတာ၊ (ခန် = ၁ ။ အာ = ၁၀ ။ ဓါ = ၁၆ ။) အသင်္ဂဟိတာ ။

သု = သုခိန္ဒြိယေန ယေဓမ္မာ

သုခိန္ဒြိယေန ယေဓမ္မာ (သုခသဟဂုတ်ကာယဝိညာဉ်၊ ဝေဒနာကြဉ်သဗ္ဗစိတ္တ သာဓာရဏစေတသိက် ၆ ခု) သမ္ပယုတ္တာ ။
တေဓမ္မာ (ခန် = ၃ ။ အာ = ၂ ။ ဓါ = ၂ ။) သင်္ဂဟိတာ ။
ကတိဟိအသင်္ဂဟိတာ၊ (ခန် = ၂ ။ အာ = ၁၀ ။ ဓါ = ၁၆ ။) အသင်္ဂဟိတာ ။

ဥ = ဥပေက္ခိန္ဒြိယေန ယေဓမ္မာ

ဥပေက္ခိန္ဒြိယေန ယေဓမ္မာ (ဥပေက္ခာသဟဂုတ်စိတ် – ၅၅ ခု၊ စေ ၄၆) သမ္ပယုတ္တာ ။
တေဓမ္မာ (ခန် = ၃ ။ အာ = ၂ ။ ဓါ = ၇ ။) သင်္ဂဟိတာ ။
ကတိဟိအသင်္ဂဟိတာ၊ (ခန် = ၂ ။ အာ = ၁၀ ။ ဓါ = ၁၁ ။) အသင်္ဂဟိတာ ။

ဖ = ဖဿေန ယေဓမ္မာ

ဖဿေန ယေဓမ္မာ (စိတ် ၈၉ ခု၊ ဖဿကြဉ်စေ – ၅၁) သမ္ပယုတ္တာ ။
တေဓမ္မာ (ခန် = ၄ ။ အာ = ၂ ။ ဓါ = ၈ ။) သင်္ဂဟိတာ ။
ကတိဟိအသင်္ဂဟိတာ၊ (ခန် = ၁ ။ အာ = ၁၀ ။ ဓါ = ၁၀ ။) အသင်္ဂဟိတာ ။

အ = အဓိမောက္ခေန ယေဓမ္မာ

အဓိမောက္ခေန ယေဓမ္မာ (အဓိမောက္ခဖြစ်သောစိတ် -- ၇၈ ခု၊ အဓိမောက္ခဝိစိကိစ္ဆာကြဉ်စေ–၅၀) သမ္ပယုတ္တာ ။
တေဓမ္မာ (ခန် = ၄ ။ အာ = ၂ ။ ဓါ = ၃ ။) သင်္ဂဟိတာ ။
ကတိဟိအသင်္ဂဟိတာ၊ (ခန် = ၁ ။ အာ = ၁၀ ။ ဓါ = ၁၅ ။) အသင်္ဂဟိတာ ။

သု = သုခါယဝေဒနာယသမ္ပယုတ္တေဟိဓမ္မေဟိ ယေဓမ္မာ

သုခါယဝေဒနာယသမ္ပယုတ္တေဟိဓမ္မေဟိ ယေဓမ္မာ (သုခဝေဒနာ) သမ္ပယုတ္တာ ။
တေဓမ္မာ (ခန် = ၁ ။ အာ = ၁ ။ ဓါ = ၁ ။) သင်္ဂဟိတာ ။
ကတိဟိအသင်္ဂဟိတာ၊ (ခန် = ၄ ။ အာ = ၁၁ ။ ဓါ = ၁၇ ။) အသင်္ဂဟိတာ ။

စေ = စေတသိကေဟိဓမ္မေဟိ ယေဓမ္မာ

စေတသိကေဟိဓမ္မေဟိ ယေဓမ္မာ (စိတ် – ၈၉) သမ္ပယုတ္တာ ။
တေဓမ္မာ (ခန် = ၁ ။ အာ = ၁ ။ ဓါ = ၇ ။) သင်္ဂဟိတာ ။
ကတိဟိအသင်္ဂဟိတာ၊ (ခန် = ၄ ။ အာ = ၁၁ ။ ဓါ = ၁၁ ။) အသင်္ဂဟိတာ ။

ဒွါဒသမ နယ ပြီး၏။

တေရသမနယ နိဒ္ဒေသ

(သင်္ဂဟိတေန သမ္ပယုတ္တံ ဝိပ္ပယုတ္တံ)

ဤတေရသမနယ၌ = "အသင်္ဂဟိတေန အသင်္ဂဟိတံ" ဟူသော ပဉ္စမနယမှ အသင်္ဂဟိတပုဒ်ကို မှတည်၍ ဟောထားသောကြောင့် ပဉ္စမနယ စည်းမျဉ်းအတိုင်း - ခန္ဓာကွဲ၊ အာယတနကွဲ၊ ဓါတ်ကွဲ တရားများကို ဟောထားသည်ဟု ရှေးဦးစွာ နားလည်ရပါမည် ။

ယေစွဲတရားမှာလည်း ပဉ္စမနယဆောင်ပုဒ်အတိုင်း

"ရူ,ကိုဟောလျှင်၊ စိတ်ကိုပင်၊ နောက်တွင်ရုပ်, ဝေစွဲ" ။

"အ, ဟောလျှင်၊ ဩကိုပင်၊ နောက်တွင်ဝေ, စိတ်စွဲ" ။

တို့ကို သတိထားပြီး - ရူဟောပုဒ်မှာ စိတ်ကိုသာ ယေစွဲရပါမည် ။

အ - အရ အရူပဘဝကို ဟောလျှင် ဩဠာရိကရုပ်ကို ယေစွဲရပါမည် ။

ကတ္တားပြန်၍ မဟောသောကြောင့် ရှေ့ယေတစ်ချက်သာ စွဲရပါမည် ။

ယေစွဲတရားတနည်း မှတ်သားရန်

ဟောပုဒ်ရှမှာ၊ ရုပ်ပါလာ၊ စိတ်ကိုသာ ယေစွဲ ။

စိတ်ပါခဲ့ပြန်၊ ဩဠာရုံ၊ ကေန်ရုပ်ကိုစွဲ ။

ဟောပုဒ်မှာရုပ်ပါလျှင် စိတ်ကို **ယေ** စွဲပါ ။

ဟောပုဒ်မှာ စိတ်ပါလာလျှင် ဩဠာရိကရုပ်ကို **ယေ** စွဲပါ ။

"သမ္ပယုတ္တံ + ဝိပ္ပယုတ္တံ" ဟု နောက်မှာဟောထားသောကြောင့် ယေစွဲ၍ရသော တရားများကို သမ္ပယုတ် + ဝိပ္ပယုတ် ဟု အမေးအဖြေပြုလုပ်ပြီး ဟောရမည် ဖြစ်သောကြောင့် ဆဋ္ဌနယမှာ ညွှန်ပြသည့်အတိုင်း အဖြေထုတ်ပါလေ ။

အချုပ်ဆိုရသော် ဤတေရသမနယ သည် **ပဉ္စမနယ, ဆဋ္ဌနယ** နှစ်ပါးရောပြီး ဟောထားသည်ဟု နားလည်ပါ ။

သင်နည်းမှတ်ချက်

ရူပက္ခန္ဓေန ယေဓမ္မာ၌ ရူ အရ - ရူပက္ခန္ဓာ ဖြစ်၏ ။

ယေစွဲတရားမှာ - (ရူဟောလျှင်၊ စိတ်ကိုပင်) အရ ဝိညာဏက္ခန္ဓာကိုသာ စွဲရမည် ။

ဟောပုဒ်ရူပက္ခန္ဓာနှင့် ယေစွဲတရားဖြစ်သော ဝိညာဏက္ခန္ဓာတို့ အရမတူသောကြောင့် ဟောပုဒ်၏ ရူပက္ခန္ဓာ၊ ဩဠာရိကာယတန၊ ဓမ္မာယတန၊ ဩဠာရိကဓါတ်၊ ဓမ္မဓါတ်တို့ဖြင့် မရေတွက်ရပါ ။

ယေဓဖွဲ့ တရားနှင့်ယှဉ်သောတရားမှာ = စေတသိက် (၅၂) ဖြစ်၏ ။
(ခန် = ၃ ။) သမ္ပယုတ္တာ ။
(အာ = ၁ ။ ဓါ = ၁ ။) ကေဟိစိ (စေ – ၅၂) သမ္ပယုတ္တာ ။
မယှဉ်သောတရားမှာ = ရုပ်၊ နိဗ္ဗာန် ဖြစ်သည် ။
(ခန် = ၁ ။ အာ = ၁၀ ။ ဓါ = ၁၀ ။) ဝိပ္ပယုတ္တာ ။
(အာ = ၁ ။ ဓါ = ၁ ။) ကေဟိစိ (သုခုမရုပ်၊ နိဗ္ဗာန်) ဝိပ္ပယုတ္တာ ။

တေရသမ နယ အကျဉ်းဆောင်ပုဒ်

တေရသမနယ၌ – ရူ၊ အ၊ ဤ (၂) ခုသော အကျဉ်းဆောင်ပုဒ်ကိုလည်း သိအပ်၏။

ပါဠိတော်အပြည့်အစုံ

ရူပက္ခန္ဓေန ယေဓမ္မာ၊ ခန္ဓသင်္ဂဟေနအသင်္ဂဟိတာ၊ အာယတနသင်္ဂဟေန အသင်္ဂဟိတာ၊ ဓာတုသင်္ဂဟေနအသင်္ဂဟိတာ ။
တေဓမ္မာကတိဟိခန္ဓေဟိကတိဟာယတနေဟိ ကတိဟိဓာတူဟိသမ္ပယုတ္တာ ။
တေဓမ္မာတီဟိ ခန္ဓေဟိသမ္ပယုတ္တာ။ ဧကေနာယတနေန ဧကာယဓာတုယာ ကေဟိစိသမ္ပယုတ္တာ ။
ကတိဟိဝိပ္ပယုတ္တာ၊ ဧကေနခန္ဓေန ဒသာဟာယတနေဟိ ဒသဟိဓာတူဟိ ဝိပ္ပယုတ္တာ ။
ဧကေနာယတနေနဧကာယဓာတုယာ ကေဟိစိဝိပ္ပယုတ္တာ ။ (အနက်သိသာပြီ)

အ = အရူပဘဝေန ယေဓမ္မာ

(အရူပဘဝအရ – တရားကိုယ်မှာ အရူပဝိပါက် – ၄ ခုစေ တိသ)
အရူပဘဝေန ယေဓမ္မာ (ညြှဉ္ဇာရိကရုပ်ဒွါဒသ)
(ခန် = ၄ ။ အာ = ၂ ။ ဓါ = ၂ ။) အသင်္ဂဟိတာ ။
တေဓမ္မာ သမ္ပယုတ္တာတိ နတ္ထိ ။
ကတိဟိဝိပ္ပယုတ္တာ ။ (ခန် = ၄ ။ အာ = ၁။ ဓါ = ၇ ။) ဝိပ္ပယုတ္တာ ။
(အာ = ၁ ။ ဓါ = ၁ ။) ကေဟိစိ (စေ – ၅၂) ဝိပ္ပယုတ္တာ ။

တေရသမ နယ ပြီး၏ ။

စုဒ္ဒသမနယ နိဒ္ဒေသ

(ဝိပ္ပယုတ္တေန သင်္ဂဟိတံ အသင်္ဂဟိတံ)

ဤစုဒ္ဒသမနယဝယ် ရှေ့ပိုင်း၌ အဋ္ဌမနယနှင့် နောက်ပိုင်း၌ ပဌမနယ တို့ကို ပေါင်းစပ်ပြီ ဟောထားသောကြောင့် အဋ္ဌမနယစည်းမျဉ်းအတိုင်း ဘူမိဝိပ္ပယုတ်စသော ဝိပ္ပယုတ် (၄) မျိုးတို့တွင် တစ်မျိုးမျိုးသော ဝိပ္ပယုတ်တရားတို့ကို ရှေ့ပိုင်း ဓမ္မုဒ္ဒေါရထုတ်ပြီ ။

ယေစွဲတရားမှာလည်း အဋ္ဌမနယက ညွှန်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း -

၁။ **ရုပ်နိဗ္ဗာန် ဟောလျှင်၊ နာမက္ခန္ဓာယေစွဲ ။**

၂။ **နာမက္ခန္ဓာဟောလျှင်၊ ရုပ်နိဗ္ဗာန်ယေစွဲ ။**

၃။ **နာမက္ခန္ဓာတစ်စိတ်ဟောလျှင်၊ ကြွင်းနာမက္ခန္ဓာနှင့် ရုပ်နိဗ္ဗာန်ယေစွဲ ။**

၄။ **နာမ်ရုပ်နှစ်ပါး ရောဟောလျှင်၊ ကြွင်းသောနာမ်ယေစွဲပါ ။**

ယေစွဲ၍ရသော တရားတို့ကို ပဌမနယအတိုင်း သင်္ဂဟိတ + အသင်္ဂဟိတ ပုစ္ဆာထုတ်၍ ဖြေရမည် ဖြစ်ပါသည် ။

စုဒ္ဒသမနယ အကျဉ်းဆောင်ပုဒ်

ဤစုဒ္ဒသမနယ၌ - **ရူ**၊ ဝေ၊ စ၊ ဒ၊ သ၊ ဥ၊ ဥ၊ ကာ၊ ပ၊
ဟူသောအကျဉ်းဆောင်ပုဒ် (၉) ခုကိုလည်း သိအပ်၏။

ရူ = ရူပက္ခန္ဓေန ယေဓမ္မာ

ရူပက္ခန္ဓေန ယေဓမ္မာ (နာမက္ခန္ဓာ - ၄ ပါး) ဝိပ္ပယုတ္တာ ။
တေဓမ္မာ (ခန် = ၄ ။ အာ = ၂ ။ ဓါ = ၈ ။) သင်္ဂဟိတာ ။
ကတိဟိအသင်္ဂဟိတာ (ခန် = ၁ ။ အာ = ၁၀ ။ ဓါ = ၁၀ ။) အသင်္ဂဟိတာ ။

ပါဠိတော်အပြည့်အစုံ

ရူပက္ခန္ဓေန ယေဓမ္မာဝိပ္ပယုတ္တာ၊ တေဓမ္မာကတိဟိခန္ဓေဟိကတိဟာယတနေဟိ ကတိဟိ ဓာတူဟိသင်္ဂဟိတာ၊ တေဓမ္မာ စတူဟိခန္ဓေဟိ ဒွီဟာယတနေဟိ အဋ္ဌဟိဓာတူဟိသင်္ဂဟိတာ။ ကတိဟိအသင်္ဂဟိတာ ဧကေနခန္ဓေန ဒသာဟာယတနေဟိ ဒသဟိဓာတူဟိ အသင်္ဂဟိတာ။

ဝေ = ဝေဒနက္ခန္ဓေန ယေဓမ္မာ

ဝေဒနက္ခန္ဓေန ယေဓမ္မာ (ရုပ်၊နိဗ္ဗာန်) ဝိပ္ပယုတ္တာ ။
တေဓမ္မာအသင်္ခတံခန္ဓတောဌပေတွာ (ခန် = ၁ ။ အာ = ၁၁ ။ ဓါ = ၁၁ ။) သင်္ဂဟိတာ ။
ကတိဟိအသင်္ဂဟိတာ (ခန် = ၄ ။ အာ = ၁ ။ ဓါ - ၇ ။) အသင်္ဂဟိတာ ။

စ = စက္ခုဝိညာဏဓာတုယာ ယေဝမ္မာ

စက္ခုဝိညာဏခါတုယာ ယေဝမ္မာ (ဆဝိညာဏဓါတ်စိတ္တုပ္ပါဒ်၊ ရုပ်နိဗ္ဗာန်) ဝိပ္ပယုတ္တာ ။
တေဝမ္မာအသင်္ခတံခန္ဓတောဌပေတွာ (ခန် = ၅ ။ အာ = ၁၂ ။ ဓါ = ၁၇ ။) သင်္ဂဟိတာ ။
ကတိဟိအသင်္ဂဟိတာ (နခန် ၊ နအာ ၊ ဓါ = ၁ ။) အသင်္ဂဟိတာ ။

ဒု = ဒုက္ခသစ္စေန ယေဝမ္မာ

ဒုက္ခသစ္စေန ယေဝမ္မာ (လောကုတ္တရာစိတ္တုပ္ပါဒ်) ဝိပ္ပယုတ္တာ ။
တေဝမ္မာ (ခန် = ၄ ။ အာ = ၂ ။ ဓါ = ၂ ။) သင်္ဂဟိတာ ။
ကတိဟိအသင်္ဂဟိတာ (ခန် = ၁ ။ အာ = ၁၀ ။ ဓါ = ၁၆ ။) အသင်္ဂဟိတာ ။

သ = သမုဒယသစ္စေန ယေဝမ္မာ

သမုဒယသစ္စေန ယေဝမ္မာ (ဒေါသမူ၊ မောဟမူ၊ ကုသိုလ်၊ ဝိပါက်ကြိယာစိတ္တုပ္ပါဒ်၊ ရုပ်၊ နိဗ္ဗာန်) ဝိပ္ပယုတ္တာ ။
တေဝမ္မာအသင်္ခတံခန္ဓတောဌပေတွာ (ခန် = ၅ ။ အာ = ၁၂ ။ ဓါ = ၁၈ ။) သင်္ဂဟိတာ ။
ကတိဟိအသင်္ဂဟိတာ (နခန် ၊ နအာ ၊ နဓါ ။) အသင်္ဂဟိတာ ။

ဥ = ဥပေက္ခိန္ဒြိယေန ယေဝမ္မာ

ဥပေက္ခိန္ဒြိယေန ယေဝမ္မာ (သုခ၊ ဒုက္ခ၊ သော၊ ဒေါ၊ သဟဂုတ်စိတ္တုပ္ပါဒ်၊ ရုပ်၊ နိဗ္ဗာန်)ဝိပ္ပယုတ္တာ။
တေဝမ္မာအသင်္ခတံခန္ဓတောဌပေတွာ (ခန် = ၅ ။ အာ = ၁၂ ။ ဓါ = ၁၃ ။) သင်္ဂဟိတာ ။
ကတိဟိအသင်္ဂဟိတာ (နခန် ၊ နအာ ၊ ဓါ = ၅ ။) အသင်္ဂဟိတာ ။

ဥ = ဥပပတ္တိဘဝေန ယေဝမ္မာ

ဥပပတ္တိဘဝေန ယေဝမ္မာ (ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ ဖိုလ်၊ ကြိယာစိတ္တုပ္ပါဒ်၊) ဝိပ္ပယုတ္တာ ။
တေဝမ္မာ (ခန် = ၄ ။ အာ = ၂ ။ ဓါ = ၃ ။) သင်္ဂဟိတာ ။
ကတိဟိအသင်္ဂဟိတာ (ခန် = ၁ ။ အာ = ၁၀ ။ ဓါ = ၁၅ ။) အသင်္ဂဟိတာ ။

ကာ = ကာမဘဝေန ယေဓမ္မာ

ကာမဘဝေန ယေဓမ္မာ (စိတ်၊ စေတသိက်ဖြစ်ကုန်သော ရူပဘဝ၊ အရူပဘဝ၊ ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ ဖိုလ်၊ ကြိယာစိတ္တုပ္ပါဒ်) ဝိပ္ပယုတ္တာ ။
တေဓမ္မာ (ခန် = ၄ ။ အာ = ၂ ။ ဓါ = ၅ ။) သင်္ဂဟိတာ ။
ကတိဟိအသင်္ဂဟိတာ (ခန် = ၁ ။ အာ = ၁၀ ။ ဓါ = ၁၃ ။) အသင်္ဂဟိတာ ။

ပ = ပရိတ္တာရမ္မဏေဟိဓမ္မေဟိ ယေဓမ္မာ

ပရိတ္တာရမ္မဏေဟိဓမ္မေဟိ ယေဓမ္မာ (မဟဂ္ဂတာရမ္မဏတရား၊ အပ္ပမာဏာ ရမ္မဏတရာ၊ ပညတ္တာရမ္မဏ၊ ရုပ်၊နိဗ္ဗာန်) ဝိပ္ပယုတ္တာ ။
တေဓမ္မာအသင်္ခတံခန္ဓတောဌပေတွာ (ခန် = ၅ ။ အာ = ၁၂ ။ ဓါ = ၁၂ ။) သင်္ဂဟိတာ ။
ကတိဟိအသင်္ဂဟိတာ (နခန် ၊ နအာ ၊ ဓါ = ၆ ။) အသင်္ဂဟိတာ ။

စုဒ္ဒသမ နယ နိဒ္ဒေသ ပြီး၏ ။

✣ ✣ ✣ ✣ ✣

အထူးမှတ်သားဖွယ်

ပ, ဆဌမာ၊ ယေမပါ၊ သေချာမှတ်ကုန်ကြ ။
စတု, ပဥ္စ, သတ္တမ၊ နဝ , တစ်ဆယ်၊ ဤငါးသွယ်၊ ယေဝယ်နှစ်ချက်ပြ ။
ကြွင်း နယခွန်၊ ယေတစ်ပင်၊ စိတ်တွင်မြဲမှတ်ကြ ။

ယေသဒ္ဒါမပါသော (ဝါ) ယေစွဲမရှိသော နယ (၂) ခု

ပထမနယ၊ ဆဌမနယ ။

ယေ (၂) ခု (ယေစွဲနှစ်ခု) ပါသော နယ (၅) ခု

စတုတ္ထနယ၊ ပဉ္စမနယ၊ သတ္တမနယ၊ နဝမနယ၊ ဒသမနယ ။

ယေ (၁) ခု (ယေစွဲတစ်ခု) ပါသော နယ (၇) ခု

ဒုတိယနယ၊ တတိယနယ၊ အဋ္ဌမနယ၊ ဧကာဒသမနယ၊ ဒွါဒသမနယ၊ တေရသမနယ၊ စုဒ္ဒသမနယ ။

ဓာတုကထာ သခင်း သင်နည်းပြုကျမ်း ပြီး၏ ။

နိဂမန ကထာ

ဣမိနာပုညကမ္မေန၊ သမိဇ္ဈတုယထိစ္ဆိတံ ။
ဣမံဂန္ထံသိက္ခန္တဿ၊ ဇယတုသဗ္ဗမင်္ဂလံ ။

သောတုနုနယ်၊ စာသင်ငယ်များ၊ သင်ကြားပို့ချ၊ စနစ်ရအောင်၊ ဆရာနည်းပြ၊ ကျနသေချာ၊ ဖွေရှာပေါင်းစု၊ ဤကောင်းမှုကြောင့်၊ လောကုတ် လောကီ၊ အလီလီအဝဝ၊ လိုသမျှကို၊ ခဏမဆိုင်း၊ လိုတိုင်းမကြာ၊ ပြည့်စုံပါစေသတည်း ။

ဓာတုကထာ၊ သင်္ခေပနယ၊ သင်နည်းပြဟု၊ နာမတင့်ဆန်း၊ ဤသည့်ကျမ်းကို၊ တတ်မြောက်လိုမှု၊ မာန်မခုဘဲ၊ ဂရုကတ၊ ကြိုးလုံ့လဖြင့်၊ နေ့ညံပျော်ရွှင်၊ သင်ယူကြငြား၊ သင်စာသင်သားတို့အား၊ တိုးပွားမင်္ဂလာ၊ အောင်စရာရှိသမျှ၊ မကျန်ရအောင်၊ မုချမသွေ၊ အောင်မြင်ပါစေသတည်း။ အောင်မြင်ပါစေသား၊ အောင်စေသား။

✣ ✦ ✣ ✦ ✣ ✦ ✣ ✦ ✣ ✦ ✣ ✦ ✣

-ကာယသုခ စာပုံနှိပ်တိုက်၊ အမှတ် ၁၂၉၊ ၃၁–လမ်း။ ရန်ကုန်မြို့ ဖုန်း – ၇၂၃၈၀။